

Б05 ЗОК-1 / 2600

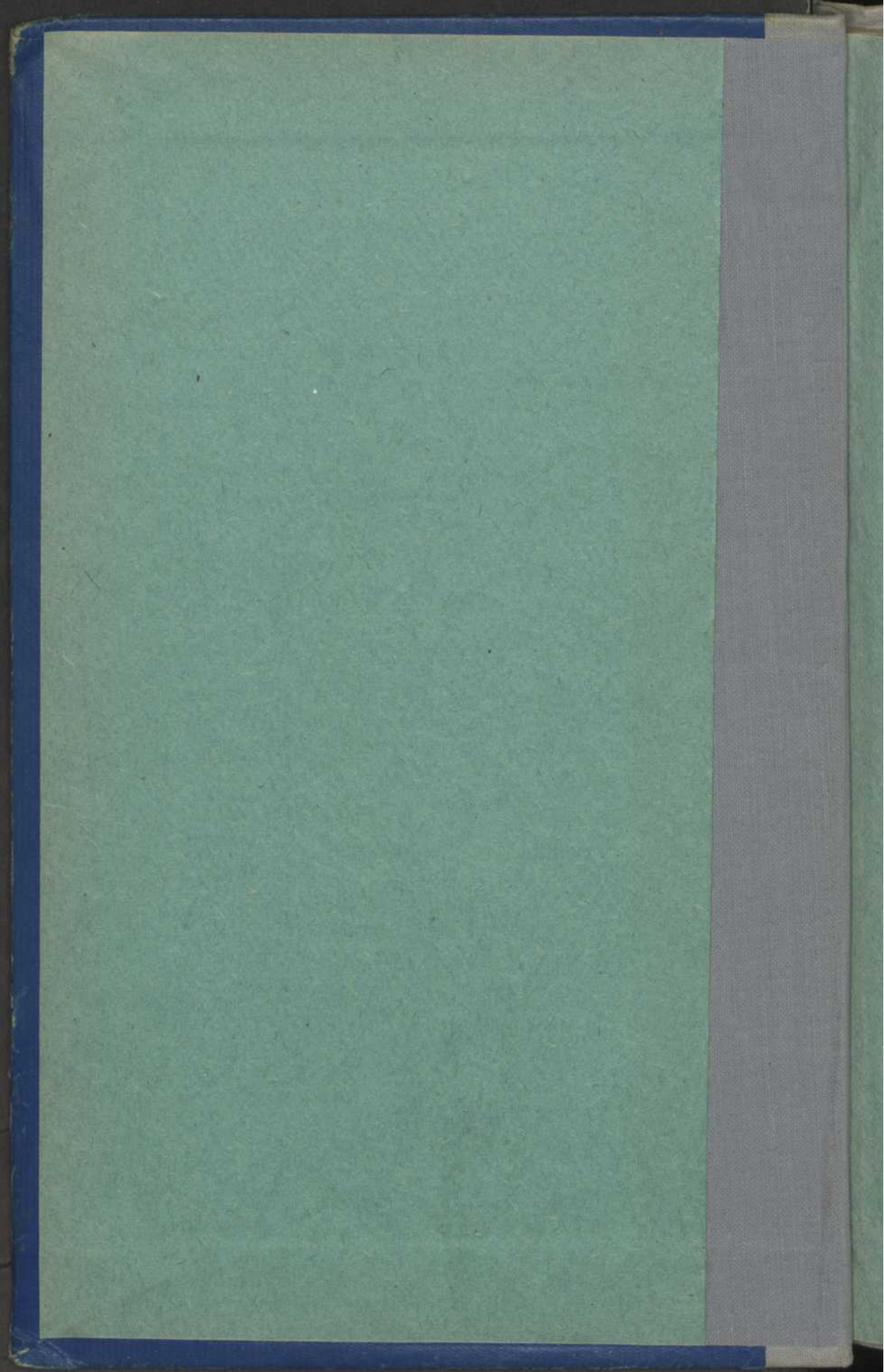
Большавік
Беларусі

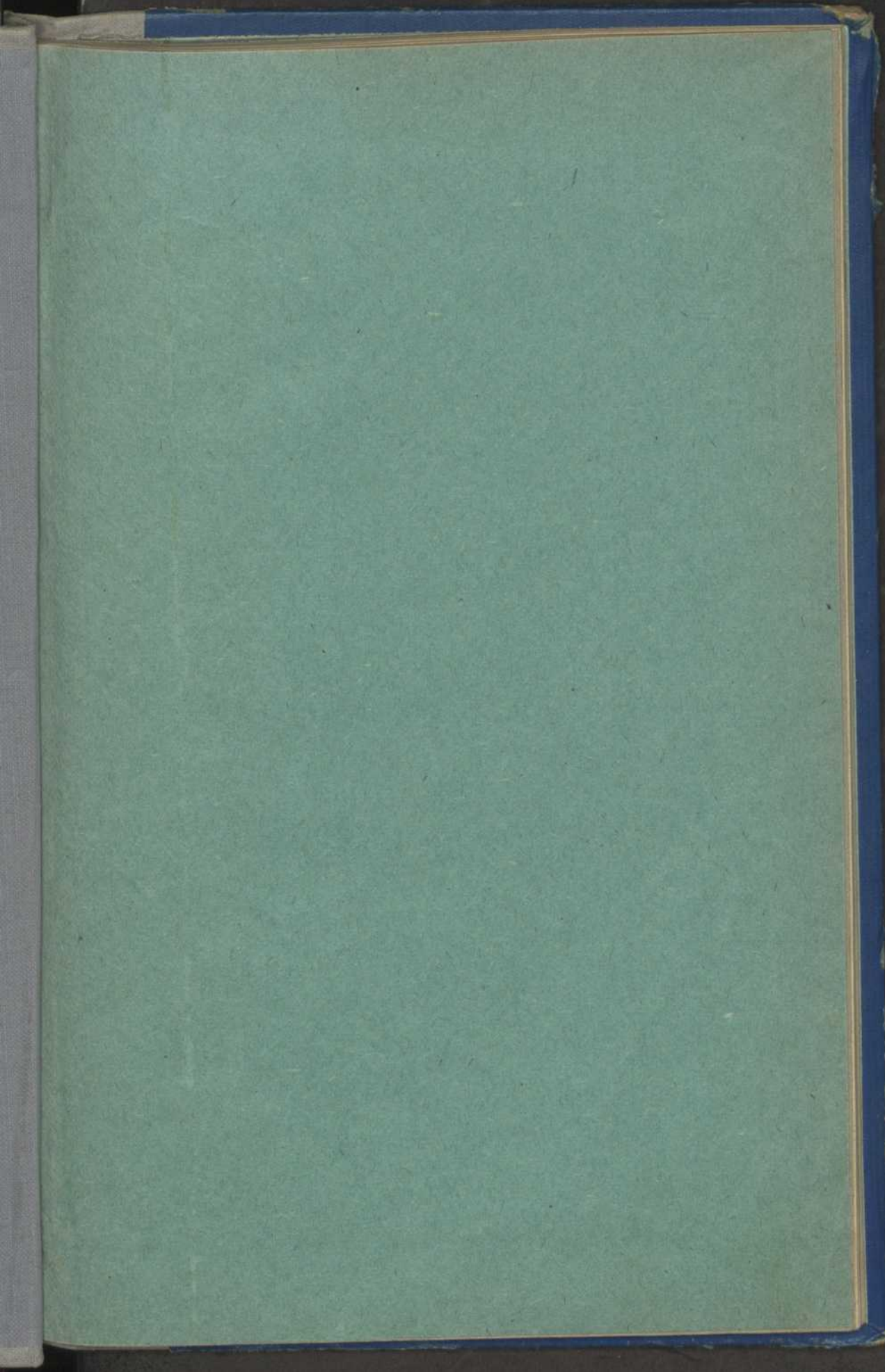
№3

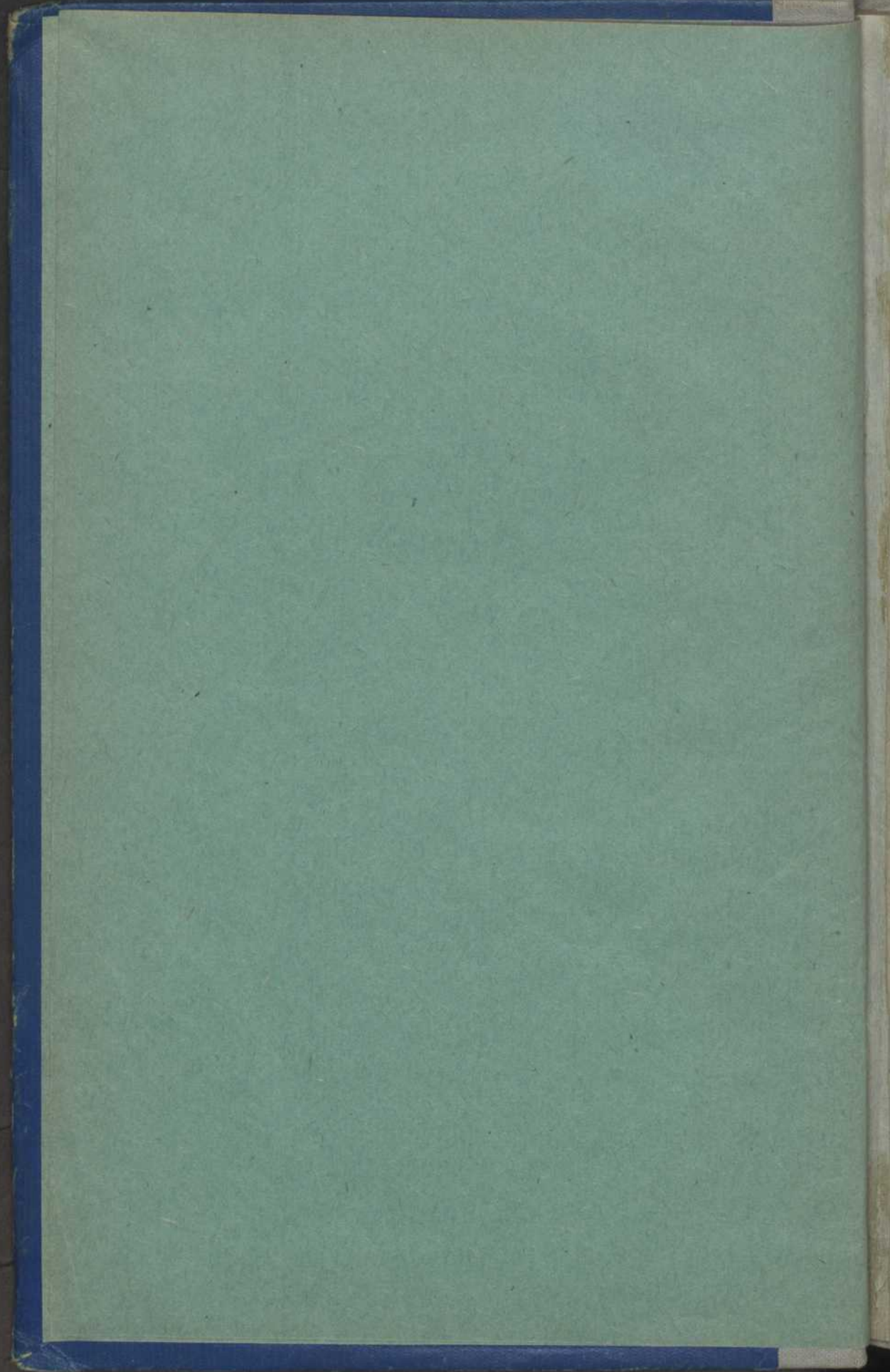
1927г

№3

1927г

Бп

Пролетары ўсіх краёў, злучайцеся!

БАЛЬШАВІК БЕЛАРУСІ

ОРГАН ЦК КП(б)Б

№ 3
САКАВІК

М Е Н С К — 1927

В/8
9

Выпіска з пратаколу Бюро ЦК КПБ

СЛУХАЛІ:

Аб названьні журнала
ЦК КП(б)Б.

ПАСТАНАВІЛІ:

Журнал ЦК КП(б) назваць „Бал-
шавік Беларусі“.

Сакратар ЦК КП(б)Б А. Крыніцкі.

Кожная акруговая і раённая арганізацыя КПБ
Кожная ячэйка, кожны камуністы

ПАВІНЕН ВЫПІСВАЦЬ І ЧЫТАЦЬ

„БАЛЬШАВІК БЕЛАРУСІ“

Орган ЦК КП(б)Б

У ЧАСОПІСУ НАСТУПНЫЯ АДДЕЛЫ:

- I. Кіруючыя артыкулы па асноўным пытанням партыйнай працы. Артыкулы аб гаспадарчым і культурным будаўніцтве. Абмен вопытам практыкі партыйнай работы.
- II. Пытаньні партыйнай працы на мясцох, аб Чырвонай арміі і г. д.
- III. Гісторыя партыі.
- IV. У ЦК КПБ. У ЦК КП(б)Б. У ЦК ЛКСМБ.
- V. Крытыка і бібліяграфія.

УМОВЫ ПАДПІСКІ:

на 1 месяц —	р. 25 к.
на 3 м-цы —	р. 65 к.
на 6 м-цаў —	1 р. 20 к.
на 1 год —	2 р. 25 к.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА:

у канторы газ. „Звезда“ (Менск, Савецкая 63) і ў аддзяленьнях на мясцох.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: Менск, ЦК КП(б)Б Аддзел друку

Галоўлібел № 24796

Менск, 2 друкарня БДВ № 1708.

(у ліку 2000 экз.)

А. Крицкий.

О мартовском пленуме ЦК КП(б)Б X-го созыва.

Резолюции мартовского пленума ЦК КП(б)Б X-го созыва опубликованы. Несколько слов—о значении решений, о характере работы пленума.

Пленум рассмотрел вопросы о ценах, о жилищном строительстве, о массовой работе, о КСМ, сообщение о работе по упрощению советского аппарата.

Внимание некоторых товарищей может остановить одно обстоятельство. В решениях пленума нет *одного* такого вопроса, который давал бы один *исчерпывающий* лозунг на ближайшее время работы.

Прошло время военного коммунизма, когда партия во главе пролетариата вела борьбу военную. Задачи хозяйственные, задачи внутреннего строительства тогда не могли стоять в центре внимания. Партия, вся страна не могла внимательно работать, строить во всех отраслях хозяйства и культуры. В тот период мы многое делали „неделями“, „месячниками“. Мы ставили себе для достижения военной победы короткие боевые цели—хлеб, топливо, борьба с тифом, помощь больному красноармейцу, спасение школ от замерзания и т. д., отвлекаясь от всех других сторон строительства. Мы резко межевали нашу работу на короткие периоды.

Теперь—другая пора, другой революционный энтузиазм. Теперь—много „будничных“, „мелких“, „практических“ дел. Теперь *вся* работа прочно увязана всеми своими сторонами. Разорвать ее на изолированные цели, на короткие отрезки времени нельзя. Наши задачи, которые мы ставим теперь, измеряются по их выполнению годовыми периодами.

Сложность процессов экономического и культурного развития, разнообразие форм борьбы социалистических и капиталистических элементов во всем строительстве, растущая активность пролетариата и других слоев населения, необходимость более глубокого, всестороннего руководства,—все это заставляет нас совсем иначе работать теперь, в период социалистической реконструкции хозяйства, в период подготовки культурной революции. Ведя социалистическое строительство, мы ставим перед собой на *многие годы* задачу *индустриализации* страны. Вся наша работа подчиняется этой основной задаче. Мы в процессе работы всегда оглядываемся назад и вперед, выдвигая на *первое* место ту или иную сторону этой задачи, в зависимости от затруднений на пути. Повышение производительности труда, режим экономии, снижение розничных цен, упрощение и рационализация государственного аппарата, укрепление аппарата промышленности, усовершенствование производства и другие задачи,—над ними мы работаем, не забрасывая и не забывая ни одну. Ибо все они подчинены одной генеральной задаче—индустриализации. Возвращаясь на наших плену-

мах, конференциях, в работе ячеек—опять и опять к этим частным (но огромным по сложности) задачам, мы контролируем исполнение предыдущих решений, мы проверяем людей.

Система ударности работы, это упрощенчество работы, вместо всестороннего и планомерного строительства—теперь является одной из ярких форм бюрократизма.

Ведя твердо и активно всестороннюю работу по индустриализации, партия в текущий период выдвигает на первый план—*снижение цен*, ибо во вздутии цен—угроза нашим достижениям. Этот вопрос является *важнейшим* в решениях всей партии и пленума ЦК КП(б)Б; эта директива *самая актуальная на ближайший период* для КП(б)Б, для всех организаций республики. И через месяц, два, три—она также будет стоять, как наиболее острая и важная проблема. Через несколько месяцев мы вернемся к ней, чтобы проверить на пленуме фактическое выполнение этой директивы.

Мартовский же пленум наметил и следующую проблему, которая будет проработана на апрельском пленуме: *упрощение и рационализация советского аппарата*. Это другая сторона осуществления режима экономии, как пути сэкономить и накопить дополнительные средства для промышленности.

Повидимому, в один из ближайших пленумов мы вернемся к вопросу об укреплении и развитии *промышленности БССР*.

Пленум рассмотрел также *жилищный вопрос*, являющийся, действительно, не менее важным для рабочего, чем вопросы заработной платы. Жилищный вопрос в БССР особенно обострился в итоге разрушений войны. Пленум, учтя опыт работы, дал директивы всем организациям. Основной задачей текущего года является наиболее рациональное использование отпущенных средств, наиболее широкое развитие инициативы строительства через кооперацию. Очень существенна директива пленума о большем вовлечении в жилищно-арендную кооперацию рабочих, находящихся в наихудших жилищных условиях, и первоочередном переселении их в новые и отремонтированные жилища.

Так из пленума в пленум КП(б)Б разрабатывает задачу социалистической перестройки хозяйства, не бросаясь от задачи к задаче, охватывая всю сложность условий строительства, прочно увязывая все свои решения, глядя в будущее и назад, и вперед.

Что является обеспечением того, что партия не потеряется в сложных задачах и, уделяя большее внимание важнейшей работе (теперь—снижение цен), в то же время будет поднимать и все другие задачи? Возрастающая активность и самостоятельность масс, углубление руководства партии, рост культуры. *Массовая работа партии*, ее активное участие в культурном строительстве является обязательным условием успешного выполнения стержневых экономических задач, успешного социалистического строительства.

Вопрос о *массовой работе партии в городе*, стоявший на пленуме, имеет большое значение. В текущий период является важнейшей напряженной работой по широкому просвещению масс, повышение их интереса к общим задачам класса в целях более широкого их вовлечения в дело социалистического строительства. Особенно важно в условиях БССР использование на все 100 проц. сил пролетариата БССР. Вот почему теперь, когда задачи строительства усложняются, КП(б)Б должна была проверить свою связь с массами, свое руководство массами.

Вопрос о массовой работе в городе подвергся на пленуме основательному обсуждению. Пленум, признавая *рост авторитета и вли-*

яния партии среди рабочих, должен был остановиться и на недостатках массовой работы. Они больше, чем в ряде других районов Союза, уже в силу численной слабости пролетариата. Пленум отметил и недостаточное соответствие массовой работы культурному уровню, активности и запросам масс, в ряде случаев шаблонность, „казенность“ ее форм, недостаточно высокое качество нашей агитационной и пропагандистской работы среди рабочих. Пленум подчеркнул большой недостаток, который должен быть продуман всяким коммунистом: это *недостаточное понимание* еще многими товарищами всего значения *массовой работы партии* и организации масс вокруг задач партии, *некоторое падение квалификации массовой работы* из-за того, что наиболее старые кадры партии с большим революционным и практическим опытом оказались загруженными в текущей работе и не могли достаточно полно помогать низовой ячейке и низовым коммунистам квалифицировать и поднять массовую работу на уровень текущих ответственных и сложных задач партии и высокой активности рабочих. Пленум отметил совершенно правильно *ослабление индивидуальной работы коммунистов среди рабочих*. Эти недостатки должны быть ясно поняты,—не может страна выполнить общих задач социалистического строительства, если слаба массовая работа партии и если все строительство не опирается на сознательное участие в нем каждого отдельного рабочего, коммуниста, низовой ячейки партии и профсоюза. Без устранения недостатков своей массовой работы партия не сможет далее улучшать свое руководство рабочим классом в вопросах строительства, так что ее руководство будет уподобляться работе хорошего мотора на холостом ходу.

Действительно, проблема руководства партии во всех областях делается все более важной и сложной. Старые шаблоны не годятся. Нужен пересмотр и проверка практики. Нужна открытая непримиримая борьба с существующими недостатками и ошибками. Нужна решительная практика контроля выполнения и проверки людей, замены работников, безнадежно не могущих перейти на новые пути руководства работой. „Теперь уже нельзя руководить по старому путем одних лишь распоряжений и указаний. Прошли времена для такого руководства. Теперь формальное руководство может принести только раздражение... потому что выросла активность рабочего класса, выросла чуткость рабочих к недостаткам нашей работы и работа стала более требовательной“. В этих словах т. Сталина выражается твердая решимость партии исправлять имеющиеся недочеты в массовой работе, в руководстве партии массами.

Нужно всегда помнить, что бюрократизм, как основное препятствие партийного руководства, будет сломлен только при условии развития массовой работы, активности рабочих.

Пленум ЦК КП(б)Б проверил также состояние КСМ Белоруссии,—широкой общественно-политической организации, ближайшей помощницы партии, резерва новых сил для партии. Несомненно возрастающее значение Комсомола во всем нашем строительстве. Социалистическая перестройка нашего общества требует новых кадров по-новому сложенных людей. Переработка новых слоев рабочих невозможна без развития работы Комсомола. Социалистическая перестройка деревни двигается, в первую очередь, молодежью. Строительство новой культуры опирается на молодые поколения.

Пленум ЦК КП(б)Б признал состояние и работу комсомольских организаций Белоруссии в основном здоровыми. В своей резолюции пленум дал директивы, которые должны быть изучены каждым ком-

сомольцем, в первую очередь, руководителем каждой низовой ячейки Комсомола. Дальнейший рост КСМБ пойдет по линии участия во всем практическом строительстве, в первую очередь, в хозяйственном строительстве, по линии развития массовой работы, по линии воспитания молодежи и ее самоподготовки. Особенно нужно подчеркнуть перед каждым комсомольцем-активистом *совершенно недостаточный теоретический уровень комсомольского актива*,—при настоящем уровне дальнейшего развития Комсомола и обеспечение руководства партии молодежью будут очень затруднены.

Решения пленума вынесены на основе учета опыта КП(б)Б. Они могут быть выполнены.

Два слова вообще о выполнении решений партии. Необходимо подумать всей организации над этим вопросом. Часто бывает так: выносится резолюция, печатается; коммунист у станка, у сохи, низовой работник советской, профессиональной или кооперативной организации, секретарь ячейки чего то „ждет“, ждет *„дополнительных“ указаний, разъяснений*; идет время, приходят новые директивы; в общем, выполнение партийных решений оказывается неполным, несвоевременным. Работа так идти не может. Невозможно выполнять решения партии, если каждый коммунист, в первую очередь, низовой работник, не будет брать *на свои плечи немедленно же* после решения ту часть работы, которую он может и должен выполнять. „Резолюция ЦК КП(б)Б—это отнюдь не значит, что ответственность за ее выполнение лежит на центральных работниках. Резолюция ЦК КП(б)Б будет выполнена только тогда, когда ее сумеет *практически разработать* каждый коммунист и работник ячейки, завкома, сельсовета, хозяйственник, - и взяв из нее *в ближайший план своей практической работы* то, что он должен выполнить на месте. Поменьше ожидания дополнительных директив от райкома, окружкома; надо изучить директивы пленума, по ним проверить план своей работы, выполнять в своем деле эти директивы. Наш период строительства настолько сложен, что работа партии будет только тогда спешна, если самодеятельность каждого коммуниста и низовой ячейки разовьется в наибольшей мере и будет вовлекать все более широкие слои пролетариата во все строительство, в борьбу с бюрократизмом, с недостатками аппарата и работы.

---

3. Хацімскі.

Недахопы ў працы дабраахвотных грамадзкіх арганізацый.

Ува ўсёй сыстэме масавай выхаваўчай рабоце не малое месца займаюць дабраахвотныя грамадзкія арганізацыі. Яны таксама зьяўляюцца тымі прыводнымі рамянямі ад партыі да шырокіх мас, пры дапамозе якіх партыя ўздымае да жывой творчай працы ўсё новыя пласты рабочых і сялян, выхоўвае з іх новыя кадры пролетарскага актыву, разьвівае і ўзмацняе савецкую грамадзкасьць і перавыхоўвае масы ў інтарэсах соцыялістычнага будаўніцтва.

XV Маскоўская Губпартконфэрэнцыя ў рэзолюцыі па дакладу МК наступным парадкам ахарактарызавала значэньне дабраахвотных грамадзкіх арганізацый:

„Дабраахвотныя таварыствы, якія яднаюць сотні тысяч рабочых, служачых і неарганізаваных слаі насельніцтва, на фоне росту палітычнай актывнасьці працоўных мас маюць вялікае значэньне, як масавыя арганізацыі, якія зьяўляюцца дапаможнікамі партыі і савецкай улады ў справе замацаваньня пролетарскай дыктатуры“.

У БССР у сучасны момант маюцца наступныя грамадзкія арганізацыі: МОПР, ОСО, Авіахім, Шэфскія т-вы, Краязнаўчыя т-вы, „Бязбожнік“, ПН, Т-ва прых. Радзьё, Прых. Дзяцей, ОЗЭТ, Чырвоны крыж.

Найбольш распаўсюджанымі з іх зьяўляюцца: МОПР (122.860 чал. на 1-І—27 г.), Авіахім (99.947 сяброў) і шэфскія т-вы (каля 30.000 сяброў).

Ува ўсіх арганізацыях (бяз Гомельскай і Рэчыцкай акруг) па няпоўным вёсткам маецца 347.837 сяброў і 2.625 ячэек (па 5-ці арганізацыям).

У гэтым артыкуле нельга спыніцца на дасягненьнях асобных дабраахвотных таварыстваў. Яны бязумоўна маюцца і выказваюцца галоўным чынам, у вялікай практычнай рабоце і дапамозе, якую яны аказалі партыі і савецкай уладзе (МОПР, Авіахім, ТПН, шэфскія т-вы і г. д.).

Ня глядзячы на гэта ўсё-ж большасьць гэтых арганізацый *перажывае застой і крызіс*, наглядаецца паслабленьне інтарэсу рабочых мас к дабраахвотным грамадзкім арганізацыям. Нізавыя ячэйкі амаль бязьдзейнічаюць, выхаваўчай працы сярод сяброў гэтых арганізацый амаль таксама ніякай не вядзецца. Уся работа, галоўным чынам, абмяжоўваецца толькі зборам сяброўскіх узносаў. Ёсьць многа выпадкаў, калі асобныя ячэйкі на прадпрыемствах развальваюцца і рабочыя ў вялікай колькасьці выходзяць з іх. Сяброўскія ўзносы часта няўносяцца працягам поўгода. Такіх прыкладаў можна прывесці вельмі многа.

Таварыш, які праводзіў абсьледваньне завода „Энэргія“ ў Менску, піша:

„На бюро ячэйкі ад 12-II—27 г., сакратар ячэйкі прасіў адзначыць, што кіраваць добраахвотнымі арганізацыямі ячэйка не магла, так як фактычна і арганізацый гэтых ня было, хоць юрыдычна яны лічыліся. Склікаць сходы неўдавалася. На абвешчаную перарэгістрацыю ніхто не зьявіўся. Менавіта такое становішча вынуділа ячэйку зафіксаваць, што добраахвотных арганізацый на заводзе фактычна няма“.

Бюро ячэйкі завода „Энэргія“ на пасяджэньні 4-XII—26 г. вынесла такую пастанову:

„прызнаць факт фактычнага адсутнічання на заводзе грамадзкіх арганізацый“.

Таварыш абсьледваўшы „Эльвод“ піша:

„З траўня справядлач аб сваёй рабоце Выканбюро шэфтаварыства перад сябрамі ня ставіла. Сяброўскія ўзносы плоцяць неахвотна. Былі моманты, калі з боку рабочых чуліся заявы аб выхадзе з сяброў т-ва. Каля 40—50 проц. сяброў т-ва ў працягу 3-4 месяцаў ня плоцяць сяброўскія ўзносы“.

У дакладзе таварыства „Культсмычка“ з Віцебску адзначаецца:

„Перагрузка актыву, слабое высоўваньне новых актывістых. Перагрузка рабочых дзесяткамі нарад і сходаў на адным тыдні,—усё гэта вядзе да некаторых „змоваў“ у грамадзкіх т-вах.“

Таварыш, які праводзіў абсьледваньне 1-й Дзярждрукарні ў Менску, паведамляе:

„Работа грамадзкіх арганізацый (МОПР, Авіахім) коратка кажучы, выяўляецца ў зборы ўзносаў, фармальнае членства. Сходы склікаюцца ад перавыбараў да перавыбараў. Трэба было выбраць дэлегатаў на акруговую канфэрэнцыю Авіахіму, дык проста выдзялілі. Праўда, сходы склікаліся, але ні разу неадбыліся“.

А вось як характарызуе працу грамадзкіх т-ваў Слуцкі Акругком:

„Надзвычайная нагрузка таварышоў сваёй непасрэднай працай, а таксама шмат сяброўства (у 4-5 арганізацыях) шкодна адбіваецца на пастаноўны працы і яе выконваньні. Гэта зьяўляецца галоўнай прычынай малое актыўнасьці т. т. і фармальных адносін да справы. Маецца значная запасычанасьць сяброўскіх узносаў па ўсім арганізацыям. Унутры-выхаваўчая праца сярод добраахвотных арганізацый праводзіцца вельмі слаба“.

Такіх прыкладаў можна прывесці многа.

Прычыны крызісу. Асноўнымі прычынамі такога становішча ў большасьці добраахвотных грамадзкіх арганізацыях зьяўляюцца наступныя: рыхласьць складу, якая выяўляецца ў фармальным членстве значнай колькасці сяброў.

Вярбоўка сяброў у большай частцы арганізацый яшчэ да гэтых пор праводзіцца мэханічна, а не шляхам сапраўднага добраахвотнага ўступленьня. Некаторыя ячэйкі і зараз выносяць пастановы, якія абавязваюць камуністых заліцацца ў сябры добраахвотных грамадзкіх арганізацый.

Ячэйка „Энэргія“ пастановаю Бюро ад 4-XII—26 г. кажа:

„Кожны камуністы абязьязкова павінен залічыцца ў адну з грамадзкіх арганізацый“.

Вынікам мэханічнага падходу да вярбоўкі сяброў грамадзкіх арганізацый, пагоняй за колькасным ростам і разбуханьнем зьяўляецца тое, што адны і тыя асобы, фармальна лічацца сябрамі розных арганізацый, не працуючы ні ў адной з іх і што на прадпрыемствах і ў установах за апошнія годы, як грыбы, вырасталі арганізацыі бяз усякае глебы для іх работы. Рэдка знайсці прадпрыемства, на якім ня было б 7-8 добраахвотных грамадзкіх арганізацый. На шкляным заводзе „Пролетары“ (Менск) з агульным лікам рабочых і служачых

520 чл. маюцца наступныя арганізацыі: 1) Шэфтаварышты—138 ч., 2) МОПР—206, 3) ТПН—80, 4) ТДД—120, 5) Авіахім—40, 6) Чырвоны крыж—150, 7) Каса ўзаемадапамогі—130.

Таварыш, праводзіўшы абсьледваньне гэтага заводу, піша:

„Рабочыя ўваходзяць сябрамі ў некалькі арганізацый, а партыйцы і камсамольцы амаль ува ўсіх“.

На Мэтпроме (Віцебск) лік рабочых—830, маюцца наступныя арганізацыі: 1) МОПР—550 ч., 2) „Культсмычка“—380 ч., 3) Авіахім—245, 4) ТДД—220, 5) ОЗЭТ—85, 6) ТСА—100, 7) ТДР—48, 8) каса ўзаемадапамогі—112.

На абойнай фабрыцы (Менск)—8 дабраахвотных арганізацый і г. д. Комуністыя і беспартыйныя рабочыя з МББ ч. д. (Віцебск) гаварылі:

«У нас няма ужо кутуў для „куткуў“...»

Няма выхаваўчай працы. Другім буйным недастаткам у рабоце грамадзкіх арганізацый зьяўляецца тое, што амаль поўнасьцю адсутнічае выхаваўчая праца сярод радавых сяброў, надзвычайна слабая самадзейнасьць і ініцыятыва арганізаваных у таварышты мас.

Сходы ячэек дабраахвотных грамадзкіх арганізацый, як правіла зьбіраюцца толькі ад выбараў да перавыбараў.

Калінінскі Акругком КПБ піша:

„Ня глядзячы на даволі значны колькасны рост сяброў грамадзкіх арганізацый і сяброў у гэтых т-вах, праца як выхаваўчая, так і масавая да гэтых пор не стаць на належным месцы. Адною з галоўных форм працы практыкуюцца агульныя сходы, але праходзяць яны вельмі нерэгулярна“...

Тое-ж піша таварыш абсьледваўшы цягу МББ (Менск):

„У шэфскім т-ве выхаваўчай працы не вядзецца, за прашоўшы год праведзены адзін агульны сход. У МОПР’ы тое самае. 15 чал. выпіваюць час. „Путь Мопра“. За прашоўшы год праўленьне перад т-вам не адчытывалася. У Авіахіме выхаваўчай работы не праводзіцца. Радавыя сябры ў работу т-ва не ўцягваюцца“.

Дашло да таго, што асобныя ячэйкі грамадзкіх арганізацый на прадпрыемствах стараюцца рознымі хітрыкамі, так-гэтак, абы-як небудзь правесці сход. Так напрыклад, на адным з прадпрыемстваў у Віцебску ў часе агульнага сходу рабочых скліканага завкомам сакратар ячэйкі Авіахім сядзеў і пісаў пратакол агульнага сходу ячэйкі Авіахім, так як у бягучых справах стаяла пытаньне аб перавыбарах бюро ячэйкі Авіахім. На другім прадпрыемстве перавыбары бюро ячэйкі „Прыхільн. дзяцей“ былі праведзены тады, калі рабочыя стаялі за палучкай пэнсіі.

Вялікая колькасць розных арганізацый вядзе да таго, што з хвастом рабочых пры палучках пэнсіі стаяць хвасты зьбіральнікаў розных сяброўскіх узносаў (Віцебск, Мэтпром, пры поллучцы ў хвасьце 6 зьбіральнікаў сябр. узносаў).

Усё гэта паказвае, што ў справе арганізацыі ўнутраной работы дабраахвотных таварышты ўсё яшчэ топчацца на месцы і не ажыццяўляюць сваіх асноўных задач.

Няма работы актыву. Замест таго, каб шляхам правільнай пастаноўкі выхаваўчай работы падрыхтаваць усё новыя і новыя кадры беспартыйнага актыву,—большасьць дабраахвотных грамадзкіх арганізацый жыве за лік партыйнага, камсамольскага і профсаюзнага актыву. У многіх выпадках яшчэ ня зьнішчана баязьнь прыцягнуць да актыўнага ўдзелу ў кіраўніцтве грамадз. арганізацый беспартыйны актыў. Шэфская работа, напрыклад, у вельмі многіх выпадках амаль выключна праводзіцца сіламі партыйцаў, прычым адных і тых-жа таварышоў заўсёды накіроўваюць на вёску.

Слабое партыйнае кіраўніцтва. Буйнейшым недахопам у рабоце дабраахвотных грамадзкіх арганізацый зьяўляецца таксама і слабасць кіраўніцтва імі з боку партыйных арганізацый.

Цэлы шэраг таварышоў адзначаюць, што даклады нізавых ячэек вельмі рэдка заслухоўваюцца. Фракцыі у нізавых ячэйках амаль нідзе неарганізаваны. Характэрны такія факты: у Віцебску пасяджэньне фракцыі акруговага т-ва „Культсмычка“ было склікана толькі раз у год і тое з прычыны таго, што была выяўлена растрата партыйца. Тое-ж самае з фракцыяй акруговага к-ту МОПР. Яна таксама зьбіралася раз за весь год, калі была выяўлена растрата.

Менскі Акружком МОПР'у піша:

„Фракцыі ў ячэйках вясковых рабкомах няма. Пры АК МОПР'у існуе сабраецца рэдка, працуе непламерна, разьвязвае пытанні бягучай работы і персональныя. Як з боку нізавых партарганізацый (Бюро ячэек і Райкомаў КПБ), так і з боку АК КПБ невыстарчаючая была зьвярнута ўвага мопраўскай рабоце. Справаздачы аб працы мопраўскіх арганізацый заслухоўваюцца рэдка і перэгулярна альбо незаслухоўваюцца зусім. Фракцыя АК МОПР'у не адчыталася ні разу ў працягу году, кіраўніцтва невыстарчаючае і г. д.“

У асобных выпадках партыйныя камітэты працягваюць практыку назначэнства, ня лічачыся з неабходнасьцю правядзеньня дэмократыі ў грамадзкіх арганізацыях. Так, напрыклад, Пухавіцкі Райком КПБ выдзяляе часовы Райком МОПР'у (стары разьехаўся). Па пастанове Самахвалавіцкага Райкому КПБ старшыня райкому МОПР'у перадае справы сакратару райкому Рабземлес.

Цэнтральнае праўленьне таварыства „Чырвоны крыж“ піша:

„У Барысаве за пяцёмесячны пэрыод Акружкомам былі камандыраваны па чарзе тры таварышы на пасаду адказнага сакратара камітэту і адклікаліся назад, пры чым гэта рабіліся без узгадненьня з старшынёй камітэту.“

У Полацку адказным сакратаром Гаркому КПБ было сказана прама што для больш падгатаваных работнікаў ёсьць больш важныя месцы.

Бюракратычнасьць апарату. Адсутнасьць актыву і самадзейнасьці часта глумачыцца яшчэ і тым, што дабраахвотныя таварыствы ў большасьці выпадкаў арганізацыйна будуць сваю работу на манер савецкіх устаноў, з вялікім—шырока разьвернутым і дорага каштуючым апаратам.

Так напр., кошт апарату МОПР'у абходзіцца ў 27,8% у адносінах да агульнай лічбы гадавых паступленьняў і ў 50 процантаў у адносінах к лічбам гадовых паступленьняў ад сяброўскіх узносаў.

Апарат Цэнтральнага Савету „Далоў няпісьменнасьць“ абходзіцца ў 39,3% у адносінах да агульнай лічбы паступленьняў.

Кошт апарату „Чырвонага крыжу“ абходзіцца ў 20,2% у адносінах да агульнай лічбы паступленьняў і ў 6 разоў перавышае лічбу паступленьняў ад сяброўскіх узносаў.

Апарат дабраахвотных таварыстваў займаецца пісанінай цыркуляраў, кіраўніцтва, такім чынам, носіць казённы, бюракратычны характар і забівае мажлівасьць праявіцца самадзейнасьці, самастойнасьці і ініцыятывы. Большасьць дабраахвотных грамадзкіх арганізацый зусім дарэмна імкнецца капіраваць у сваёй арганізацыйнай пабудове—цэнтралізаваную пабудову партыйных і профэсыянальных арганізацый, забываючыся пры гэтым розьніцу між партыяй і профсаюзам і дабраахвотнымі грамадзкімі арганізацыямі.

Неналаджанасьць грамадзкай работы вельмі часта прыводзіць да таго, што цэнтр увагі пераносіцца на *камэрцыйную*, прадпрынімацельскую *дзейнасьць*, а гэта ў сваю чаргу выклікае яшчэ большы рост

апарату. Дырэктыва партыі аб ліквідацыі камэрцыйнай і прадпрынімацельскай дзейнасці, некаторымі арганізацыямі не праводзіцца ў жыццё.

Так напрыклад, Віцебская акруговая арганізацыя „Прыхільн. Дзяцей“ мае вялікія дасягненні ў справе практычнай барацьбы з дзіцячай бяспрытульнасцю. Гэта арганізацыя мае шэраг дзіцячых устаноў. Але ўся гэта праца не на пачатках грамадзкай самадзейнасці, а носіць характар працы ўстановы. Старшыня акруговага праўлення ў гутарцы так і ўжывае выразу: „мая ўстанова“. Прыбытак акруговага праўлення складаецца галоўным чынам з даходаў розных камэрцыйных прадпрыемстваў.

Чысты прыбытак гэтых прадпрыемстваў з 1 красавіка 1925 году па 1 верасня 1926 г. складае 52.077 руб.

Вялікае месца займае камэрцыйная дзейнасць і ў рабоце т-ва „Чырвоны крыж“.

Няўмеласць праяўляць і выклікаць ініцыятыву адчуваецца і ў тым, што амаль усе дабраахвотныя таварыствы стараюцца знайсці сродкі амаль выключна з лётарэі.

У Віцебску, напрыклад, у апошні час праводзіцца адначасова лётарэі 4-ма арганізацыямі (ТПН і Культсмычка, ТСД, Авіахім і ОЗЭТ).

Камандванне з боку фабзавкомаў. Тормазам у працы дабраахвотных грамадзкіх арганізацый часта зьяўляецца таксама і тое, што фабзавкомы часамі не разумеюць ролі і значэння дабраахвотных грамадзкіх арганізацый, як самастойных і роўнапраўных. Часта дзякуючы гэтаму праяўляецца адміністраванне з боку фабзавкомаў. Так, напрыклад, Менскі Акругком МОПР у піша:

„Мясцом МББ ч. д. разгружае т. Дамброўскую ад абавязкаў члена АК МОПР, з прычыны яе перагружкі“.

Віцебскі Авіахім піша:

„Наглядаліся выпадкі, калі старшыні фабкомаў і завкомаў забаранялі нізавым ячэйкам праводзіць тыя ці іншыя кампаніі таварыства, ня йдуць на сустрэч у сэнсе здабывання будынку для агульных сходаў і г. д.“

Што неабходна зрабіць у далейшым? Такое становішча ў дабраахвотных грамадзкіх арганізацыях высоўвае з усёй сур'ёзнасцю неабходнасць прыняцця шэрагу мер для паляпшэння і ажыўлення іх работы.

Выйсць з стварыўшага становішча для дабраахвотных таварыстваў мажлівы толькі на шляху пераапрацоўкі іх у сапраўдныя дабраахвотныя арганізацыі.

У аснову арганізацыі дабраахвотных таварыстваў павінна быць пакладзена, як правіла: ствараць ячэйку дабраахвотнага таварыства толькі там, дзе папершае ёсць людзі, якія цікавяцца работай гэтага таварыства, падругое—пры ўмовах калі будзе ўпэўненасць, што сямом ячэйкі знойдзецца якая-небудзь практычная грамадзка-карысная праца.

Трэба прызнаць, што спрыяючай для нашых умоў будзе пастава 15-ай Маскоўскай Губпартконфэрэнцыі аб рэарганізацыі арганізацыйнай структуры дабраахвотных таварыстваў па тэрыторыяльнаму прынцыпу (па-раённа, па-квартальна, пры жылтаварыствах, інтэрнатах і г. д.), пакідаючы на прадпрыемствах толькі аддзяленні шэфскага т-ва, МОПР, а на больш буйных прадпрыемствах, таксама і Авіахім, калі ў кожным асобным выпадку арганізацыя гэтых т-ваў будзе сапраўды жыццёвай на прадпрыемстве.

Супроць механічнага злучэння таварыстваў. У сувязі з крызісам, які прыходзіцца перажываць дабраахвотнымі таварыствамі асобныя таварышы высюваюць думку аб ліквідацыі цэльнага шэрагу таварыстваў і таксама злучэнне розных т-ваў у адно. Так, напрыклад, работнік заводу „Пролетары“ прапануе стварыць толькі адно т-ва разбіўшы яго па сэкцыям: МОПР, ОСО, Авіахім, т-ва ПН і г. д.

Калінінскі Акружком вынес гэткую пастанову:

„Лічыць няэтакгодным існаванне, як таварыстваў наступных арганізацый: т-ва Сябры Дзяцей, Т-ва ПН, шэфскае т-ва па прычыне іх слабой работы і няжыццёвасьці ўва ўмовах акругі“.

Такія настроі, бязумоўна, непраўдзівы. 15 Маскоўская Губпартканфэрэнцыя вынесла па гэтаму поваду наступнае рашэнне:

„Канфэрэнцыя лічыць, што ня можа быць і гутаркі аб ліквідацыі дабраахвотных т-ваў, як масавых арганізацый працоўных. Задача партарганізацый складаецца ў тым, каб дапамагчы таварыствам пазбыцца тых цяжкасцяў, якія сустракаюцца, накіраваць іх работу на правільны шлях і падняць аўтарытэт дабраахвотных т-ваў у рабочых і сялянскіх масах“.

Неправільнасьць поглядаў аб злучэнні ўсіх, альбо большасці т-ваў у адно, таксама вачавідна, таму што гэтым знішчалася б спецыфічнасьць задач кожнага асобнага т-ва і такое ўніверсальнае т-ва, ставячае сабе шырокія задачы, зусім ня выканала б свая ролі і спынілася б стаўшы грамадзкай мёртвай арганізацыяй.

Неабходна павесці рашучаю работу за дэцэнтралізацыю дабраахвотных т-ваў і пашырэнню самадзейнасьці мясцовых арганізацый. Трэба раз на заўсёды знішчыць такое становішча, што сотні тысяч сяброў грамадзкіх арганізацый толькі плоціць пятакі, а працу выконвае платны апарат.

Работу трэба перанесці, галоўным чынам, у самадзейную ячэйку і мясцовыя аб'яднанні.

Неабходна таксама больш энэргічна праводзіць работу па лініі змяншэння захапленняў камэрцыйнай стараной. Неабходна на многа раз узмацніць партыйнае кіраўніцтва. Партыйныя камітэты павінны лепш, чым да гэтых часоў было, падбіраць работнікаў для грамадзкіх дабраахвотных арганізацый, паставіць на належную вышыню работу фракцый, зьвярнуць увагу на пастаноўку выхаваўчай працы ў таварыствах, таксама на працу па выяўленьню беспартыйнага актыву. Больш увязаць працу т-ваў з працай адпавядаючых ім савецкіх і профэсійных арганізацый (т-ва ПН і т-ва ДД з АНА і сэкцыямі саветаў і г. д.).

Неабходна, што-бы там нясталася, узняць якасьць партыйнага кіраўніцтва дабраахвотнымі арганізацыямі, падняць іх аўтарытэт перад шырокімі масамі працоўных.

Насьпеўшае пытаньне¹⁾.

(У парадку абгаварэньня).

Пытаньне аб партыйнай нагрузцы значнай часткі актыўных работнікаў партыі, пачынаючы ад цэнтральных кіраўнічых партыйных, савецкіх, профсаюзных і іншых органаў аж да нізавых ячэек, зьяўляецца ў сучасны момант адным з найбольш насьпеўшых і патрабуючых ад партыі безадкладнага вырашэньня.

Але падыходзіць да яго трэба ня толькі з пункту гледжаньня захаваньня асноўнага кадру работнікаў, як-бы ня сур'ёзны быў гэты бок пытаньня. Куды больш важным зьяўляецца другая палова, каторая пры агульным росьце партыі і пры больш складаных політычных абставінах работы ўсё мацней і мацней адчуваецца. Я маю на ўвазе той факт, што мы апэрыруем з надзвычайна абмяжованым актывам, і работа гэтага апошняга абстаўлена так, што не дае правільнага росту партыйнай кваліфікацыі працаўнікоў.

Паглядзім, як абстаіць справа з нізавым актывам у ячэйках.

Бярэм кожнага з членаў бюро заводзкай ячэйкі з ліку ленинскага прызыву. Першае, што патрэбна памятаць, гэта тое, што ён працуе на вытворчасьці з 8 гадзін раніцы да 5 гадзін увечары з аднагадзінным перапынкам на абед. Спаць ён павінен быў-бы класьціся не пазьней 10 1/2 гадзін увечары, лічачы гадзіну часу на ранішнія працыдуры і на дарогу да заводу. Калі адну гадзіну адпусьціць на дарогу з заводу, на вячэру і на вячэрнія працыдуры, то акажацца, што ў яго застаецца ня больш 5 гадзін вольнага часу штодзённа (апроч суботы і нядзелі).

Цяпер паглядзім на яго тыдзень.

Панядзелак—дзень вучобы з 7 да 10 гадзін увечары. Аўторак—партыйны сход ячэйкі звычайна да гадзін 12 ночы. Серада—пасяджэньне бюро ячэйкі ад 7 да 10-11 гадзін увечары. Чацьвер—адна з ніжэйнаступных спраў: агітпропкамсія, вытворчая камсія, гурток індывідуалаў, культкамсія заўкому, жанаддзельскі або комсамольскі сход і г. д. Пятніца—дзень вучобы з 7 да 10 гадзін увечары. Субота—сход членаў дабрахотных таварыстваў. Нядзеля—работа ў клюбе і іншых.

Ці мае такі таварыш хоць хвілінку адпачынку?—не, ні хвілінкі. Ці можа ён хоць бегла праглядзець газэту?—Ні ў якім разе. А свае справы дома? Да ён дома зусім ня бывае. Няма чаго і казаць, што і ў лазню нават схадзіць зусім бывае нельга („увесь падраўся, усё цела чэшацца: у лазню з месяц не магу ніяк сабрацца“—кажа адзін з членаў бюро).

Ня лепей абстаіць справа з нагрузкай партактыву акруговага і рэспубліканскага маштабу.

¹⁾ Артыкул напісаны да паяўленьня ў друку рэзолюцыі ЦК УКП адносна масавай працы.

Дапраўды вядома, што сярэдняя працягласць рабочага дня значнай часткі гэтых работнікаў 14-15 гадзін, што ім вельмі рэдка прыходзіцца рацыянальна скарыстаць устаноўленыя дні адпачынку, што ім прыходзіцца ўвесь дзень насіцца з аднаго пасяджэння на другое, удзельнічаць адначасова ў пяці—шасці, а то і болей пастаянных і часовых камісіях, сумяшчаць работу ў двух, а іншы раз і болей установах, адказваючы за гэту работу фармальна і ня маючы фактычна ніякай мажлівасці ўдзяліць ёй неабходную ўвагу і час. Работа ў большасці сваёй не ўпарадкавана, адсутнічае ў многіх працаўнікоў дакладна ўстаноўлены круг абавязкаў і задач і дакладна рэгляментаваны рабочы дзень. Не сакрэт, што шмат якія работнікі раніцою ня ведаюць, як пройдзе іх рабочы дзень, колькі ў іх будзе пасяджэнняў, дзе і ў які час яны закончацца. Гэтыя моманты іграюць ня менш адмоўную ролю, чым фактычная перагружанасць работай. Дзе-ж прычыны такой перагружанасці партыйнага актыву? Нашы назіранні і матэрыялы аб'сследванняў ЦКК РКК даюць нам магчымасць устанавіць некалькі прычын ненармальнай нагрузкі партактыву.

Папершая, *невыстарчальнае уцягненне ў работу і высоўванне* новых пластоў працаўнікоў. Хіба гэта ня звычайнае зьявішча, калі нізавая арганізацыя выяжджае на невялікай групе працаўнікоў, і часта пры выбыцці аднаго з іх утвараецца затrudніцельнае становішча з заменай яго. Калі ўзяць большую частку нашых ячэек, то адказнасць за работу адчувае на сабе сакратар ячэйкі і старшыня заўкому. Сакратар ячэйкі мусіць пасьпець усюды—ён дае напрамак, кіруе, сам усюды прысутнічае і г. д. Па ўстанавішаму парадку ў нас усе дырэктывы зверху ад размаітых арганізацый адрасуюцца ў ячэйку і фабзаўком. Нярэдка бываюць выпадкі, калі сакратар ячэйкі атрымоўвае некалькі аб'яваў і прадпісаньяў у дзень. Можна ён іх выканаць?—Не, ня можа.

„Райком партыі цягне, саюз цягне, жанадзел цягне, авіахім цягне, хоць разарвіся“, вось лёс ячэйковага актывістага. А робіцца гэта ўсе таму, што мы баімся і няўмеем выкарыстаць *усе* нашы сілы. Замест таго, каб „штурхнуць масу“, пашукаць людзей, спрабаваць выкарыстаць іх, мы „выежджаем на параўнаўча вузкім кругу працаўнікоў, пасылаем іх у дзесяткі камісій і нарадаў, робім з іх усёзнаек і—самае пагане—смаргаем іх, не даём ім па сапраўднаму працаваць.

Трэба забараніць розным не партыйным вышэйстаячым арганізацыям „ускладваць адказнасць“ за правядзеньне іх мерапрыемстваў на фабзаўком і ячэйку. Ём належыць сказаць, што ячэйка, як політычная арганізацыя на прадпрыемстве, а фабзавком, як асноўная масавая арганізацыя—гэту кіраўнічую адказнасць нясуць. Але практычную работу, будзьце ласкавы, праводзіць шляхам стварэння актыву па лініі сваёй арганізацыі. Патурбуйцеся пашукаць людзей, уцягнуць іх у работу, зацікавіць іх работай. Прычым—не фармальна падыходзьце да падбору актывістых, не вылаўлівайце іх з нічога негаворачага сьпісу, а падбірайце людзей шляхам жывых зносін з рабочымі. Хіба няма рабочых, якія цікавяцца шэфскай работай, работай ОСО-Авіахіму, „ОДН“ і г. д.

А што значыць стварыць актыву па лініі кожнай арганізацыі? Гэта значыць асноўная ўмова для паглыбленьня работы, для ўзмацнення плянавасьці. Як не кажучы ўжо аб тым, што такім шляхам мы сталі-б выходзіць і прыабшчаць непасрэдна да грамадзкага жыцця новыя пласты рабочых і сялян. І ня толькі стварыць актыву, але выходзіць, удасканальваць, адным словам, *вырашчываць гэты актыву*,—вот аб чым належала-б грунтоўна падумаць.

Падругое, адсутнічаньне павіннай урэгуліраванасьці ва ўзаемаадносінах розных частак грамадзка-партыйнага і дзяржаўнага апаратаў. Вельмі часта работнікі і вылучаемыя камісіі без павіннага ўзаемааскарываньня вопыту і матар'ялаў і без належнай узгодненасьці паміж сабою праводзяць адну і тую-ж работу, абмяркоўваюць і падрыхтоўваюць да разьвязваньня аднолькавыя ці амаль аднолькавыя пытаньні. Вельмі часта, у большасьці выпадкаў без сапраўднай у гэтым неабходнасьці, у нас ствараюцца па ўсякаму поваду камісіі, склікаюцца пасяджэньні, калі-б можна было-б ня толькі бяз ушчэрбу для справы, але і з большай для яе карысьцю, даручыць гэту справу паасобным працаўнікам з тым, каб падрыхтованыя імі прапановы яны ўзгаднілі бяз усякіх пасяджэньняў з другімі зацікаўленымі працаўнікамі і кіраўнікамі тых або іншых галін работы.

Надзвычайнае навалваньне ўсякіх пасяджэньняў, сходаў, камісій і арганізацый зьяўляецца вынікам імкненьня шмат якіх нашых парт-арганізацый не адставаць ад іншых у колькасьці ўтвараемых арганізацый і склікаемых сходаў, без належнага клопату аб якасьці, аб правільнай пастаноўцы работы, аб практычным уцягненьні ў дзелавую работу большага ліку партыйных і беспартыйных рабочых. Шмат усякіх арганізацый будуецца па трафарэту, без належнага вучоту канкрэтных магчымасьцяў.

Неабходна ад гэтага фармальнага падыходу зусім адмовіцца. Утвараць новыя арганізацыі і камісіі толькі тады, калі сапраўды ёсьць умова для разгортваньня работы і калі ў іх адчуваецца сапраўдная канечнасьць.

Патрэбя, агульныя ўмовы і абставіны работы ў нашай краіне. Тэмп усяго будаўніцтва ў нас яшчэ вельмі шпаркі, больш шпаркі, чым у краінах Заходняй Эўропы; знаньні і прызвычаеньні да работы ў нас куды менш. Калі-б можна было павольць тэмп жыцьця нашай старонкі, тады-б, разумеюцца, і работа наша стала-б спакайнейшай.

Але, хіба церпіць час з пытаньнем аб павышэньні вытворчасьці працы і барацьбе за рэжым эканоміі (адгэтуль вытворчыя камісіі, вытворчыя нарады, дзесяткі дакладаў), з пытаньнем работы ў вёсцы (шэфская работа), з пытаньнямі: аб перавыбарах саветаў, унутрыпартыйнай опозыцыі, становішча ў Польшчы і Заходняй Беларусі і г. д. Нарэшце: 9-ае студзеня, гадавіна сьмерці Ёльліча, гадавіна Чырвонай арміі, Міжнародны жаночы дзень, дзень зьнішчэньня самаўладства, Парыская Комуна і г. д., і ўсё гэта на працягу трох месяцаў (студзень, люты, сакавік).

Дзе-ж выхад з такога становішча?—Нам здаецца, што ўсё-такі, што-небудзь у гэтай справе можна зрабіць.

Трэба, папершае, *устамавіць больш працяжныя тэрміны выкананьня задач* там, дзе гэта мажліва. Напрыклад, ліквідаваньне палітычнай няпісьменнасьці трэба разьлічваць не на адзін год—гэта безнадзейная справа,—а гады гэтак на тры. Тэрміны перавыбарных кампаній расьцягнуць замест месяца на два месяцы і г. д., каб можна было добра падрыхтавацца, прапрацаваць пытаньні і даць мажлівасьць прадстаўнікам кіраўнічых органаў самым пабываць больш на сходах ячэек, рабочых сходах і г. д.

Трэба, падругое, *скарэціць лік юбілеяў і сьвятаў*. Некаторыя юбілеі адзначаць ня кожны год, а праз пяць і нават дзесяць год. Напрыклад: 9 студзеня, дзень ленскіх растрэлаў (17 красавіка), 12 сакавіка (дзень зьнішчэньня самаўладства), 18 сакавіка (дзень Парыскай Комуны) і інш. Бязумоўна трэба скарэціць лік юбілеяў мясцовага характару (напрыклад гадавіна клюбу, ячэйкі, авіахіму і г. д.),

адзначваючы толькі дні, каторыя маюць у даных умовах і ў даны момант сапраўды шырокі грамадзкі інтарэс і значэнне.

Трэба, патрэчае, праводзіць агітацыю па цэламу шэрагу пытанняў сіламі маючыхся *грамадзкіх арганізацый* і савецкіх устаноў, заставіўшы за партарганізацыямі толькі кіраўніцтва. Напрыклад: усякія тыдні і дні авіахіму, барацьба з няпісьменнасцю і інш. павінны праводзіцца, галоўным чынам, сіламі членаў гэтых арганізацый. 18 сакавіка (дзень Парыскай Комуны – ён-жа дзень Мопр'у) трэба праводзіць сіламі ячэек Мопр'у. „Дзень Лесу“, „Дзень Ураджаю“, барацьба з сухотамі і г. д. павінны праводзіцца тымі грамадзкімі арганізацыямі і ўстановамі, каторыя ў гэтым больш усяго непасрэдна зацікаўлены.

Пры такой пастаноўцы справы мы, не перашкаджаючы знізу грамадзкай ініцыятыве, дамо магчымасць ячэйкам вызваліцца ад цэлага шэрагу кампаній і некалькі перапачыць заезджаным намі агітарам.

Трэба пачацьвертае, *пераглядзець круг тых пытанняў, каторыя павінны быць уведзены ў поле бачання рабочых-сялян*. Трэба з вялізарнейшай экономай выбіраць тыя пытанні да каторых маецца на ўвазе прыцягнуць увагу рабочых або сялян. Павестка дна нашых сходаў надзвычайна перагружаюцца пытаннямі, вельмі часта не патрабуючымі абгаварэння рабочых, каторыя могуць быць бяз ушчэрбку для справы разьвязаны асабіста тым або іншым адказным працаўніком, або тэй ці іншай часткай арганізацыі. Тымчасам пытаньне падлягае абгаварэнню, аднімаючы ў цэлай групы людзей час. Пытанні ставяцца ў сырым, неапрацованым відзе, чым зноў-такі зацягваецца час.

Трэба, папятае, *пераглядзець тэрмін упаўнаважаньняў выбарных арганізацый* як на мясцох, так і ў цэнтры. Розныя кампаніі па перавыбарам (завкому, бюро ячэйкі, саветаў, коопэратыву і г. д.) цяжэй усяго адбіваецца на рабоце актыву. Тут, бадай, таксама можна дабіцца чаго-небудзь рэальнага.

Трэба, пашостае, *перагледзець самы тэмп работы паасобных арганізацый*, з тым, каб, дзе гэта магчыма, гэты тэмп расьцягнуць (прыкладна з тыднёвага перайсьці на двухтыднёвы або месячны тэмп работы). Адначасова належыць пераглядзець самы склад усіх масавых дапаможных арганізацый, камісій і г. д. з пункту погляду магчымага злучэння аднастайных і скарачэння тых з іх, якія не выклікаюцца неабходнасцю работы. З гэтага пункту погляду належыць разглядаць і ўтварэнне новых арганізацыі і камісій.

Трэба, пасёмае, *устамавіць правільнае разьмеркаваньне працы і падлегласьць партыйных і грамадзкіх арганізацый*, кіруючых партыяй. Партыя і кіраўнічыя дзяржаўныя і грамадзкія органы павінны ўзяць рашучы курс у бок скарачэння ўсякіх камісій і пасяджэнняў і скарыстаньне матар'ялаў і вопыту адпаведных дзяржаўных арганізацый, маючых рабочыя апараты. Неабходна даць больш магчымасці кіраўнічым працаўнікам разьвязваць не колектыўна, а індывідуальна ўсе пытанні бягучай работы сваіх устаноў, устамавіўшы адначасова другія спосабы большага кантролю і справаздачнасьці ў іх рабоце.

Трэба, павосьмае, *урэгуляваць усё пытаньне з нагруккай членаў партыі ў цэлым* такім парадкам, каб серадняк-партыец не працаваў больш чым у адным—двух органах. Партыец-актывісты павінны быць зусім вызвалены ад работы ў таварыствах і ў другарадных камісіях, замяняючы іх тымі таварышамі, каторыя яшчэ ня выконваюць ніякай нагруккі. У бюро розных масавых арганізацый і ў другарадных камісіі ў большай меры ўцягваць беспартыйных рабочых.

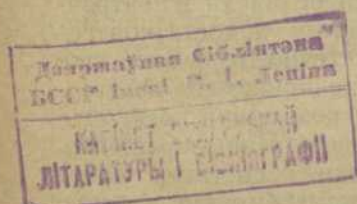
BA899

Трэба, падзевятае, асаблівую ўвагу зьвярнуць на разгрузку *комсамольскага актыву*, шляхам вызваленьня іх ад тых чыста партыйных, профэсыянальных і іншых работ, якія ня выклікаюцца інтарэсамі ўвязкі партыйнай і комсамольскай работы. Адначасова патрэбна зьвярнуць увагу на пашырэньне самых кадрў комсамольскага актыву шляхам большага ўцягненьня ў работу радавых комсамольцаў.

Усе гэтыя палажэньні, разумеецца, толькі спроба пастаноўкі пытаньня, якая зроблена, апроч таго, на падставе вузкага кругу назіраньняў. Пытаньне настолькі насыпела, што на ім зараз-жа павінна асяродкавацца партыйная думка большасьці партпрацаўнікоў. Мы ўсе, колектыўна, павінны дапамагчы ЦКК КП(б)Б перамагчы бяспрэчна вялікія цяжкасьці ў вырашэньні гэтага пытаньня. Інакш, усе нашы размовы аб павышэньні тэарэтычнага ўзроўню актыву, усе нашы пастановы і рэзолюцыі наконт гэтага застаюцца ў большасьці на паперы.

—

Б 4849

2. Бальшавік Беларусі.

Кремер.

Массовая работа среди работниц и крестьянок.

Главное, основное в большевизме в русской октябрьской революции есть втягивание в политику именно тех, кто был всего более угнетен при капитализме... а втянуть в политику массы нельзя без того, чтобы не втянуть в политику женщин.

Ленин.

За годы революции партия добилась значительных успехов в деле охвата партийным влиянием широких масс работниц и крестьянок. Делегатские собрания, кружки, конференции, клубы и уголки из года в год увеличивают охват работниц и крестьянок.

Если мы в БССР имели в 24 г.—13.000 делегатов, то в 25-26 г. мы имеем уже 19.000, а в последние перевыборы делегатов количество последних достигло 27.700 чел. Делегатские собрания—это лучшая форма массовой воспитательной работы партии среди трудящихся женщин.

Мы имеем ряд достижений в качественной постановке работы делегатских собраний. Постановка воспитательной работы делегатских собраний с каждым годом улучшается: подобрана программа, улучшен подбор руководителей, благодаря чему улучшилась работа по воспитанию в делегатках классового сознания, налаживается увязка программы с практикой работы делегатских собраний. Необходимо еще выправить целый ряд недостатков в этой работе. Нужно добиться, чтобы делегатское собрание выполнило свою роль определенной общественной единицы в городе и на селе. Для этого работу делегатского собрания необходимо больше увязать с работой местных советов в городе и на селе, с работой предприятия, с его жизнью. Необходимо также улучшить практическую работу делегатов-практиканток, добиться действительного руководства их работой со стороны фракций Советов, профсоюзов, кооперации. Заставить последних отвечать за работу с делегатками. Большим недостатком работы делегатского собрания является и то, что они принимали слабое участие в вопросах проведения режима экономии, снижении розничных цен, делегатки беднячки и батрачки мало участвовали на собраниях бедноты. К числу недостатков работы делег. собраний относится также и недостаточное серьезное еще внимание руководителей к тому, какие резолюции принимает делегатское собрание по практическим вопросам. Часто резолюции носят еще декларативный характер или принимаются безответственные решения, которые не могут быть потом выполнены. Все эти недостатки могут быть изжиты только тогда, когда ячейки и парткомы будут проводить систематическую проверку содержания и итогов практической работы делегатских собраний.

Возросшая активность работниц и крестьянок не может быть охвачена полностью делегатскими собраниями. Поэтому перед КП(б)Б стоит задача усиления и углубления и др. форм массовой работы среди широких масс трудящихся женщин, в особенности среди работниц и крестьянок.

Необходимо отметить, что до сих пор партийные ячейки уделяют еще недостаточное внимание постановке других, кроме делегатских собраний, видов массовой работы среди работниц и крестьянок. Часто делегатские собрания заслоняют собой все остальные формы и виды массовой работы в городе. Мало уделяется внимания работе первичных кружков политграмоты, вовлечению работниц в клубы, организации конференций для более отсталых, малоподготовленных, новых слоев работниц, мало концентрируется внимание на привлечение работниц к активному участию в работе Совета, кооперации, профсоюзов, фабкомов и их комиссий. То же самое наблюдается в деревне в работе среди крестьянок, а между тем охват крестьянок делегатскими собраниями, хотя и увеличивается из года в год, однако еще недостаточен. Если мы в городе охватили работой делегатских собраний 15-20 проц., а вне города 30 проц. работниц, то в деревне мы не достигли еще и 3-5 проц. Это говорит о необходимости расширения влияния партии на широкие массы работниц и крестьянок через разнообразные, уже проверенные опытом, виды массовой работы.

Возьмем, к примеру, работу первичных кружков политграмоты на предприятии. Этот вид массовой работы получил в БССР большое распространение. В прошлом году первичные кружки охватили своей работой около 4.000 работниц, в этом году количество слушательниц этих кружков еще выше. Однако работе этих кружков до сего времени уделено недостаточное внимание, благодаря чему наблюдается целый ряд недостатков в их работе.

Основным недостатком работы кружков является то, что вся воспитательная работа кружка слабо увязана с общей работой ячейки и фабкома на данном предприятии, работницы-слушательницы кружка слабо подготавливаются в кружке к активному участию во всех общеполитических, профессиональных, хозяйственных и др. вопросах, в работе кружка нет еще основной установки на помощь работнице в ее общественной работе. Плохо обстоит также и с подбором руководителей для этих кружков, часто малоподготовленных, слабо знакомых с жизнью и условиями работы данного предприятия. Основной задачей в направлении работы первичных кружков, основной, после делег. собраний формой воспитательной работы среди работниц, должно являться усиление методического и общего руководства их работой со стороны ячеек и парткомов.

Говоря о недостатках массовой работы среди работниц, мы должны все же отметить значительное повышение заинтересованности работниц работой профсоюзов и их низовых ячеек: на предвыборных и выборных собраниях фабзавкомов—в последний раз участвовало 68 проц. (при 67 проц. мужчин).

Увеличилось также число работниц, избранных в фабзавкомы и их комиссии. 10 проц. работниц (из общего числа работниц-членов профсоюзов) имеется в низовом профсоюзном активе. Работницы принимают несколько большее участие в общих собраниях рабочих на предприятии и более активно участвуют в прениях в обсуждении повесток дня собраний, увеличилось участие работниц в производств. совещаниях.

Однако необходимо отметить, что фабкомы еще недостаточно учитывают запросы и интересы работников при проведении массовой работы на предприятиях. Местами не совсем правильно поняты директива партии о формах работы фабзавкомов среди работников, в частности директива партии о ликвидации института профорганизаторов на предприятии и передаче всей профработы среди работников фабкому в целом. В некоторых местах эта директива понята как отказ от проведения работы среди работников, как отказ от учета интересов, особенностей труда и быта работницы. Очередной пленум ЦК, давая директивы о постановке массовой работы, должен будет на этом моменте остановить свое внимание и еще раз решительно подчеркнуть, *что вся профработа среди работников—все вопросы, связанные с их воспитанием, трудом и бытом, должны найти свое полное отражение в повседневной работе фабкома, что фабком в целом отвечает за всю работу среди работников.*

В массовой работе среди крестьянок самым слабым местом является то, что изба-читальня еще в большинстве своем не приспособила своей работы к обслуживанию крестьянки.

Рекомендованный партией, как метод большего вовлечения крестьянки в работу избы-читальни—проведение „Дней крестьянки“ на местах не всюду привилось. Более регулярно „Дни крестьянки“ проводятся в Витебском и Могилевском округе. В остальных округах эта форма массовой работы не заняла еще подходящего места во всей массовой работе в деревне.

Основной задачей „Дней крестьянки“ является увязка воспитательной работы среди крестьянок с очередными мероприятиями местных партийных, советских и общественных организаций с запросами крестьянок, особенно батрачек и беднячек.

Вторым не менее важным вопросом избы-читальни среди крестьянок является организация и постановка женских кружков: домоводства, сельского хозяйства кройки и шитья.

Основное в постановке работы кружков домоводства и сельского хозяйства, только в этом году развивших свою работу по БССР—это помочь крестьянке получить нужные практические знания по улучшению отдельных видов и отраслей сельского хозяйства, где доминирует труд крестьянки. При правильной постановке работы этих кружков они действительно дадут возможность на практике преломить в работе среди крестьянок решения 14 партс'езда „о поднятии сельского хозяйства“, повышения его товарности. Работа этих кружков может дать нужные результаты только при надлежащей качественной постановке их работы, они дадут результаты, если к их работе изба-читальня сумеет привлечь все имеющиеся на месте культурные силы (агрономы, врачи, учителя и др.).

Хорошие результаты дает в деревне работа массовых конференций крестьянок в масштабе сельсовета, района. На этих конференциях делегатки крестьянки знакомятся со всеми общеполитическими и хозяйственными вопросами, волнующими деревню и помогают партии мобилизовать широкие массы крестьянок и заострить их внимание на основных вопросах мероприятий партии в деревне. Такие конференции практиковать перед перевыборами советов в день 8-го марта, при перевыборах кооперации и т. п. В массовой работе среди крестьянок беспартийные конференции нашли значительное применение и вполне оправдали свое назначение.

Необходимо обратить особое внимание на постановку воспитательной работы с женским активом в городе и деревне.

До сих пор вопрос о работе с женским активом является самым слабым местом в нашей работе. До сих пор директивы, данные партией по вопросу о работе с активом, о необходимости поднятия его квалификации на той непосредственной работе, которую он ведет, о поднятии его культурно политическ. уровня—не проводятся в жизнь. Результатом этого является недостаточное закрепление работниц и крестьянок на выборной работе в советах, в профсоюзах. Наблюдается даже понижение проц. крестьянок, выбранных в советы, работниц—в органы профсоюзов. Необходимо усилить воспитательную работу с активом работниц и крестьянок, больше использовать его для постоянной живой связи и оказания влияния партии на широкие массы работниц и крестьянок.

Задача усиления активного участия женской части пролетариата во всех мероприятиях партии по социалистическому строительству диктует необходимость улучшения содержания и углубления всех видов массовой работы среди работниц и крестьянок (из постановления оргбюро ЦК ВКП(б) от 1 марта). Эта задача может быть выполнена только при правильном руководстве в этой работе всей КП(б)Б, при том условии, когда работать среди работниц и крестьянок станет неотъемлемой частью всей работы профессиональных, советских, кооперативных и общественных организаций.

М. Зерницкий.

Об одной из форм связи КК с массами.

(По материалам ЦКК КП(б)Б)

Опыт работы партзаседателей, как одного из звеньев, содействующих осуществлению связи КК с партийными рабочими массами,—был изучен ЦКК КП(б)Б и материалы этого изучения представляют безусловный интерес для организации.

Несмотря на сравнительно небольшой период своего существования, институт этот—по отзыву всех ОКК и Партколлегии ЦКК—успел выявить свою несомненную жизненность, как в смысле укрепления связи КК с партийными рабочими массами и лучшего выявления общественно-партийного мнения в борьбе с болезненными явлениями, так и в смысле перенесения в ячейки правильных взглядов партии в деле борьбы и предупреждения болезненных явлений и партпроступков.

Знакомясь на заседаниях с болезненными явлениями в парторганизациях в их конкретном проявлении,—партзаседатели информируют затем ячейки—в форме ли бесед, или отчетных докладов с вынесенными КК решениями по таким делам, иными словами, как реагирует партия на те или иные партпроступки отдельных товарищей, что содействует усвоению парт'ячейками правильных взглядов на различные явления внутри партийной жизни. С другой стороны—по вносимым партзаседателями решениям по разбираемым делам—КК имеют возможность судить о настроениях широких партмасс и рабочих и как они реагируют на те или другие болезненные явления в организации.

* * *

Через институт партзаседателей в организациях КП(б)Б ЦКК и ОКК связываются с 50 производственными ячейками, которыми избрано 60 партзаседателей, из них 14 т. т. (от 13 производственных ячеек) в качестве партзаседателей ПК ЦКК и в 6-ти округах—46 партзаседателей ОКК (от 37 производственных ячеек). В большинстве своем партзаседатели избраны из числа имеющих значительный производственный стаж рабочих-партийцев (54% имеют стаж от 10 до 20 лет и выше).

По партийному стажу—большая часть их вступила в партию в период 23-25 г. г. (50%) и 18-22 г. г. (43,4%). Особо следует отметить, что из 46 партзаседателей ОКК только 3 т. т. состояли в других партиях, а из 14 партзаседателей ЦКК состояли в других партиях только 5. По национальному составу среди партзаседателей белорусов—41-42%, евреев—36-40%, остальной % падает на другие национальности.

В качестве общей характеристики следует отметить, что ячейки избирают в партзаседатели партийцев, пользующихся авторитетом, вы-

держанных товарищей и активно проявляющих себя на общественно-партийной работе. При выборах отдельным неподходящим кандидатурам делались отводы на собраниях ячеек: „выпивает, не интересуется производством“ и т. д.,—все это говорит о серьезности подхода ячейек к выборам партзаседателей. Но есть, понятно, исключения. Так, Мозырская ОКК отмечает, что в некоторых ячейках не установился еще взгляд на необходимость назначения в партзаседатели таких партийцев, кои могли бы быть использованы на активной работе ОКК и содействовать устранению болезненных явлений, имеющих в организации.

Большинство партзаседателей (63%) имеют, наряду с обязанностью партзаседателя, еще и ряд других (в среднем до 3-х) общественных и партийных выборных поручений. Встречаются, правда, случаи и явно ненормальной нагрузки, например, совмещение в одном лице 5-6 обязанностей: члена страхкасы, члена совета кооперации, пред. ревкомиссии МОПР и т. д. (Бобруйск). В связи с этим ЦКК даны указания в сторону частичной разгрузки чрезмерно нагруженных партзаседателей.

Обращает на себя внимание факт многократного (4 раза) переизбирания одного и того же партзаседателя (Витебск), что ЦКК признано несоответствующим курсу на вовлечение в работу партзаседателей большего числа партийцев—рабочих от станка.

* * *

Основной формой участия партзаседателей в работе КК является—участие их в заседаниях ОКК и ПК ЦКК по разбору дел о проступках партийцев.

По сообщениям КК (Бобруйской, Витебской и Оршанской), партзаседатели проявляют себя довольно активно: знакомятся с разбираемыми делами, задают вопросы, высказывают свои мнения и предложения.

Перед вынесением своих решений, КК учитывает мнения партзаседателей. Недовольства со стороны партзаседателей вынесенными решениями или расхождений между членами ОКК и партзаседателями—не было: обычно они выражают свое согласие с принимаемыми решениями. Были лишь два случая заявлений несогласия с вынесенными решениями (Минск). У отдельных партзаседателей проявляется иногда увлечение карательными мерами в ущерб воспитательной стороне, но чаще всего этот подход в процессе работы партзаседателя изживается.

Помимо участия в заседаниях КК, партзаседатели в большинстве случаев никакой другой работы по КК—РКИ не ведут. ОКК оценивают такое положение, как недостаток в своей работе и ставят вовлечение их в общую работу ОКК—задачей на ближайший период (Борисов, Орша, Мозырь и др.), хотя и отмечают трудность осуществления такого вовлечения в общую работу ОКК, ввиду перегруженности партзаседателей общественно-партийной работой по поручениям ячейек (Борисов).

В этом отношении интересен опыт Бобруйской ОКК. Здесь партзаседатели, при их согласии, привлекаются ОКК в разные Комиссии, особенно по обследованию парт'ячеек, а также по вопросам, интересующим широкие массы рабочих, например, по обследованию страхкасы и др. Кроме того, партзаседатели принимают участие в работе производственных комиссий и привлекаются своими ячейками для выяснения и расследования партпроступков партийцев данной ячейки, при чем в таких случаях у партзаседателя выясняют, как относится ОКК к тем или иным болезненным явлениям и как ячейка должна на данный случай реагировать.

Таковы практикующиеся формы участия партзаседателей в работе КК.

Надо еще прибавить, что партзаседатели к выполнению своих обязанностей в большинстве случаев относятся достаточно аккуратно, проявляя несомненный интерес к работе контрольных комиссий. Этому содействует также и то, что заседания КК по разбору партдел ОКК и ПК ЦКК происходят вечером и в свободное от работы время.

Одна из основных обязанностей партзаседателей — *отчетность их перед ячейками* о проведенной ими работе пока слабо поставлена, что нужно считать существенным недостатком. Так, в Оршанской ОКК отчитывались лишь некоторые партзаседатели, а Борисовская ОКК сообщает, что отчетность партзаседателей последнего созыва еще не начата. Витебской ОКК проведена отчетная кампания партзаседателей по всем ячейкам (7), откуда они были избраны. Такая же отчетность проводилась 2 раза и Бобруйской ОКК.

При докладах партзаседателей много разговоров вызывают вопросы пьянства, религиозных обрядов, о растратах, об алиментах, об уголовных преступлениях партийцев. Высказываются мнения о необходимости усиления борьбы с этими явлениями. Помимо этого спрашивают о структуре (Бобруйск, Мозырь) КК РКИ, о порядке и содержании работы Партколлегии, о правах партзаседателей, изучались ли причины, толкающие партийцев на преступления, причины выходов из партии и т. д.

В предложениях, в первую очередь, выдвигается мысль о необходимости приблизить работу КК к массам, более частой постановки докладов на собраниях производственных ячеек и установления более тесной связи КК с партзаседателями.

Кампания *отчетности (и перевыборов) партзаседателей ЦКК* проводилась в конце 1926 г. и охватила 11 производственных ячеек. Доклады партзаседателей носили характер сообщения о деятельности Партколлегии и общей работе ЦКК.

В резолюциях ячеек по докладам партзаседателей ЦКК выдвигается, между прочим, предложение о более широком освещении (главным образом, через печать) перед партийными и беспартийными рабочими массами принятых ЦКК решений, особенно по более характерным делам.

* * *

На основании этих данных из опыта работы партзаседателей в ПК ЦКК и ОКК—ЦКК КП(б)Б принята ряд следующих основных решений, направленных к устранению недостатков в работе этого института.

В целях дальнейшего улучшения состава партзаседателей при выборах их указано на необходимость выделения на эту работу партийцев-рабочих от станка с более длительным партийным и производственным стажем, а также с учетом авторитетности их среди партийцев и рабочих.

Предложено принять меры к вовлечению партзаседателей в более активное участие при рассмотрении партдел на заседаниях ПК ЦКК и ОКК, не допуская превращения их только в свидетелей разбора партдел. С этой целью необходимо ознакомлять партзаседателей с порядком разбора и характером рассматриваемых дел; побуждать их задавать вопросы привлекаемым товарищам, вносить предложения, высказываться по существу разбираемых дел; при вынесении решений выяснять и учитывать мнения партзаседателей, разъяснять необходимость принимаемых решений, или ошибочность того или другого предложения партзаседателя.

В своих предложениях ЦКК особо подчеркивает необходимость исполнения п. 7-го „Положения о партзаседателях“ о том, что в случае несогласия партзаседателей с решением парттройки, оно формулируется в протоколе и учитывается при утверждении решений.

В качестве указаний по основному вопросу работы с партзасед.— о формах вовлечения их в общую работу Контрольных Комиссий— ЦКК рекомендует практиковать:

Постановку докладов на совещаниях партзаседателей КК об общей работе КК, так и в особенности о работах по изучению болезненных явлений.

Дачу поручений по предварительному расследованию материалов, поступающих в КК по партделам своей ячейки,—путем участия в расследовании и обсуждении их.

Участие в работах Производственных совещаний с сообщением наиболее важных фактов из их деятельности в КК.

Особое значение имеет следующее предложение ЦКК.

„Учитывая наблюдающийся среди некоторых партзаседателей интерес к общей работе КК, как по партлинии, так и по линии РКИ, считать возможным *привлечение таких товарищей*, наряду с членами КК, *в комиссии по изучению болезненных явлений и партпроблем, а также дачу поручений советского характера* по участию в обследовании, интересующих широкие рабочие массы“.

Этим решением, таким образом, одобряется опыт Бобруйской ОКК в смысле привлечения партзаседателей в общую работу КК.

Само собой разумеется, что при осуществлении в жизни данного предложения ЦКК— в случаях привлечения партзаседателей к общей работе КК, как по партлинии, так и по линии РКИ, Окружные Контрольные Комиссии должны будут проявлять большую осторожность, безусловно учитывая общую нагрузку данного товарища, его интерес к порученному делу и т. д.

Положительное же значение этого мероприятия заключается в том, что КК постепенно будут расширять круг партийцев, практически участвующих и содействующих работе контрольных органов.

По вопросу об отчетности партзаседателей в парт'ячейках ПК ЦКК и ОКК должны иметь наблюдение, чтобы такая отчетность происходила не реже 1 раза в три месяца и была включена в планы ячеек, при чем материал докладов должен подготавливаться ПК ЦКК и ОКК и затем прорабатываться на совещаниях партзаседателей. Доклад партзаседателя должен заключать в себе не только характерные дела, разобранные ПК ЦКК и ОКК в присутствии партзаседателей, но также другие вопросы Контрольных Комиссий, связанные с их работой.

При перевыборах партзаседателей КК совместно с парткомами должны привлечь внимание парт'ячеек к подбору в партзаседатели вполне подходящих товарищей, освещать на перевыборных собраниях задачи и итоговые данные работы партзаседателей за отчетный период.

Таковы результаты изучения опыта работы партзаседателей и намеченные ЦКК предложения по дальнейшему улучшению деятельности этого института— одного из звеньев связи Контрольных Комиссий с партийными рабочими массами.

Основные выводы по вопросам о земельной аренде и наемном труде в крестьянском хозяйстве БССР.

(По материалам обследования РКИ)

(Конец) ¹⁾.

Несколько сложнее обстоит с изучением вопроса о батрачестве.

Тут, в первую очередь, мы упираемся в крайнюю несовершенство постановки учета, вследствие ряда трудностей, связанных с обхватом индивидуального батрачества.

• В вопросе о количестве батраков в БССР предположения Ц. П. Союза Рабземлес, построенные на опыте его работы, в течение последних лет расходятся с данными официального их учета.

По предположениям ЦП Союза количество крестьянских дворов, прибегающих к найму, исчисляется в 40¹/₂ тысяч или 6⁰/₀ с количеством наемных рабочих в 50 000 чел. Между тем, как учет Ц. П. Союза на 1-е июля 1926 г. показывает—21483 учтенных батраков.

Из этих 2-х расходящихся количественных вариантов относительно правильным очевидно будет первый, т.-е. вариант, опирающийся на данные опыта Рабземлес, а не официального учета.

Подтверждение этого мы находим и в результате обследования РКИ Шкловского и Быховского районов, где средний недоучет батрачества по этим 2-м районам выражается в 220⁰/₀.

Из данных поселенного обследования по Слуцкому округу (8 селений), недоучет составляет 27,3⁰/₀. Таким образом, средний недоучет по Могилевскому и Слуцкому округам выразится в 125⁰/₀, а при применении данного процента к Республике недоучет батрачества окажется в 26854 чел., что составит вместе с учтенными 21483 батраками—48337, цифру относительно совпадающую с вытекающими из практики работы предположениями ЦП Союза.

Такое ненормальное положение с учетом имеет, понятно, свои причины. В одних случаях имеет место наем в скрытой форме, в других—нежелание нанимателя связывать себя договором, в третьих—слабая постановка учета по профлинии и т. д.

Анализ материалов РКИ выявляет нам и основного потребителя наемной силы в крестьянском хозяйстве.

В отношении сроков найма рабочей силы, последняя распределяется таким образом:

1) Смотри „Вестки ЦК КП(б)Б“ № 1—2.

ЧИСЛО ХОЗЯЙСТВ, ПОТРЕБЛЯЮЩИХ НАЕМНУЮ СИЛУ.	Н а н и м а ю т р а б о ч и х		
	поденных	сроко- вых	постоянных
906 хоз. - Могилевского округа. (в 9 обслед. сельсоветах).	65,25%	24,28%	10,47%
113—Слуцкого округа (в 8 обслед. селениях).	22,75%	(сроковых и постоянн.) 77,25%	

Опыт социальной группировки прибегающих к найму хозяйств, проделанный в части обследованных районов, дал такие результаты:

О К Р У Г	Бедняцких	Средняц- ких	Эксплоата- торских
Могилевский	—	91,58%	8,42%
Слуцкий	—	51,26%	48,74%

Несмотря на относительную неточность этих цифр, последняя таблица показывает нам резкое расхождение в социальных группировках нанимателей по Могилевскому и Слуцкому округам.

Это расхождение кроется отчасти в большой дифференциации крестьянских хозяйств в Слуцком округе, а отчасти в наличии в нем значительного числа хозяйств промышленного типа. В общем же на основе вышеприведенных 2-х таблиц необходимо сделать вывод, что основным потребителем наемной силы является середняцкое хозяйство.

Интересно было бы также дать и исчерпывающую характеристику по вопросу о динамике найма за предшествующие годы по республике. Однако-ж такая динамика осложняется тем, что колебания роста как батраков, так и нанимателей зависят от того, насколько эти группы были охвачены учетом в тот или иной год, что представляется весьма трудным. Поэтому ограничимся только данными, показывающими в этой части, что количество хозяйств, применяющих наемную рабочую силу, возросло в 1925 г. по отношению к 1924 г. на 7,1%; количество рабочих возросло за то же время на 8,2%.

Наряду с этим довольно интенсивно шел рост хозяйств с 2-мя и более рабочими, рост которых дает 34,5%.

Таким образом, динамика найма подтверждает вывод о росте применения наемного труда в крестьянском хозяйстве.

В отношении основных причин, по которым крестьянское хозяйство вынуждено прибегнуть к найму рабочей силы, из материалов РКИ явствует следующее:

- а) Наибольшая обеспеченность землей.
- б) Мощностъ хозяйства,
- в) Недостаток рабочих рук в семье

Наряду с этими основными причинами параллельно идут еще следующие, как стремление поправить хозяйство: отход на заработки, уход по призыву в Красную Армию, болезнь членов семьи и т. д.

Все эти причины находят свое отражение в обследованных хозяйствах 9-ти сельсоветов по Могилевскому округу, где видно следующее:

О К Р У Г А	Стремление поправить хозяйство	Отсутствие рабочих рук.	Уход на заработки.	Уход на обществ. работы
Могилев	94,15%	3,20%	1,77%	0,88%

По 9-ти селениям Слуцкого округа распределение таково: нанимают вследствие мощности хозяйства и из-за недостатка свободных рук—92%, по болезни—0,86%, по призыву в Красную Армию—2,65%, нанимают в определенные сезоны для поправления хозяйства—4,49%.

Таким образом мы видим, что основной причиной, побуждающей к найму, является стремление поправить свое хозяйство и недостаток рабочих рук. Эти группы пользуются наемным трудом систематически, остальные же только периодически прибегают к найму.

Весьма обширные данные дают материалы РКК об условиях труда батрака. Остановимся в данной части на основном и типичном. Зарплата в большинстве случаев выплачивается батраку натурой и в конце срока договора. Типичным сроком договора для сельскохозяйственных рабочих является: для общественных пастухов (по предположениям ЦП Союза их в БССР—10.000)—5—6 месяцев, для рабочих—до 1 года. Госминимум заработной платы в большинстве случаев не соблюдается. Батрак получает с хозяйства харчи, одежду и жилье, по договорам не гарантируется ни количественная, ни качественная сторона натуральной части зарплаты. Продолжительность рабочего дня в летнее время достигает 16 часов. Ни еженедельный отдых, ни празднование революционных праздников не соблюдается. Социальное страхование батраков не проводится и больной батрак заменяется другим членом семьи, или отрабатывает время болезни по истечении срока договора.

Имеют еще место выдачи зимой под отработку на лето натуральных ссуд, что является особенно неблагоприятным для батрачества, так как исчисление производится в момент наибольшего падения цен на рабочие руки и наибольшего повышения цен на сельскохозяйственные продукты.

В общем же приходится констатировать, что, несмотря на ряд отрицательных сторон, имеющих еще место при проведении на практике закона о найме рабочей силы, издание этого закона (временные правила) оказало несомненно положительные результаты на развитии сельского хозяйства. Это находит свое подтверждение в более полном использовании производительных сил, в расширении посевной площади, в уменьшении найма в скрытом виде, обычно кабальном и т. д.

Но вместе с тем вопрос о батрачестве и дальнейшее уточнение этой работы требует к себе внимания всей КП(б)Б. В частности особое внимание вопросу о найме рабочей силы в деревне должно быть уделено со стороны профессиональных органов, а по советской линии со стороны органов труда и земельных.

Бюро ЦК КП(б)Б, подтверждая выводы по обследованию ЦКК РКК вопроса о найме рабочей силы в деревне, вынесло ряд директив, осуществление которых должно привести к уточнению экономических прав батрака, а также и к поднятию его организованности, культурного и политического его уровня.

Я. К.

Папярэднія вынікі партперапісу ў КП(б)Б.

Партперапіс у КП(б)Б закончыўся. Праўда, на падставе папярэдніх даных яшчэ цяжка гаварыць аб выніках, але шэраг фактаў, выяўленых перапісам, паасобныя арганізацыі павінны ведаць.

Акруговыя арганізацыі ўвайшлі ў перапіс у наступным складзе:

Колькасць Організацыі	Ячэек			Член.		Канд.		Усяго	Кандыд. групы.	У іх		Усяго	Адзіночак ²⁾
	Рабочых	Вясковых	І іншых ¹⁾	Мужч.	Жанч.	Мужч.	Жанч.			Членаў	Кандыд.		
Менская	55	57	66	3324	399	1477	313	5513	9	10	48	58	—
Гомельская	33	33	42	2549	333	579	130	3591	9	14	30	44	—
Віцебская	38	67	30	1937	259	963	189	3348	6	10	27	37	27
Бабруйская	35	52	19	1238	113	736	123	2210	11	21	53	74	2
Магілёўская	20	54	16	1017	110	515	124	1766	8	12	33	45	—
Барысаўская	15	50	23	903	115	530	102	1650	6	12	23	35	2
Аршанская	13	54	17	755	71	540	84	1450	14	31	45	76	—
Мазырская	8	46	24	753	60	488	66	1367	16	14	63	77	9
Полацкая	10	45	34	747	38	443	45	1273	16	22	61	83	—
Калінінская	3	50	15	427	2	465	73	990	5	11	15	26	—
Слуцкая	6	29	22	485	22	336	36	879	14	24	66	90	—
Рэчыцкая	10	27	7	427	59	266	26	778	5	6	17	23	4

Прашло перапіс 1123 ячэйкі, 118 кандыдацкіх груп, 118 сельрайкомаў, 7 гаркомаў і 9 гарайкомаў. У ліку перапісаных ячэек—247 рабочых, 564 вясковых і 315 іншых.

З агульнага ліку 25.604 членаў і кандыдатаў КП(б)Б перапіс прашло 24.137, з іх 15.542 члены (14.017 мужчын і 1525 жанчын) і 8595 кандыдатаў (7344 мужчыны і 1251 жанчына).

Не прашлі перапіс поўнасьцю тры ячэйкі навучальных устаноў з прычыны роспуску на канікулы і адна кандыдацкая група ў 6 чала-

¹⁾ У „іншых“ паказаны ячэйкі савецкіх устаноў, вайсковыя і др.

²⁾ „Адзіночкі“—не прымацаваныя да ячэек.

век (Полацкая акруга), на працягу васьмі месяцаў не плаціўшая членскіх узносаў,—усяго 480 членаў партыі і 78 кандыдатаў. Акрамя таго, не прашлі перапіс індывідуальна 909 чалавек—407 членаў і 502 кандыдаты; з апошніх толькі 8 адмовіліся, 19 не плацілі членскіх узносаў, большасьць жа—па хворасьці (183), водпуску (34), камандыроўцы (138) і інш.

Найбольшы агульны процант няяўкі на перапіс далі: Гомельская (5,3), Барысаўская і Рэчыцкая (4,1) акругі; сярэдні—Віцебская (3,5). Найменшы процант няяўкі членаў партыі—Калінінская (1,1), Аршанская (1,2), Слуцкая (1,3), а кандыдатаў: Магілёўская (3,6), Менская (3,7) і Слуцкая (3,8). Надзвычайна высокі процант няяўкі на перапіс кандыдатаў далі: Гомельская (9,7), Рэчыцкая (7,8) і Віцебская (6,7) акругі.

Гэткія мы маем папярэднія вынікі партперапісу. Але ўжо на падставе гэтых лічбаў можна зрабіць некалькі вачавідных заўважваньняў. Так, у некаторых організацыях ёсьць кандыдацкія групы, маючыя па тры члены партыі, але ня глядзячы на гэта, не аформленыя ў ячэйкі; у некаторых акругах значны лік членаў партыі і кандыдатаў партыі не прымацаваны да бліжэйшых ячэек; вельмі стракаты процант суадносін у ячэйках паміж членамі і кандыдатамі партыі з аднаго боку і паміж мужчынамі і жанчынамі—з другога.

Зразумела, што сур'ёзных расхэньняў на падставе папярэдніх вынікаў партыя прыняць ня можа, але зьнішчыць вачавідныя недахопы трэба.

Бліжэйшы час павінен быць выкарыстаны акруговымі організацыямі як для прыцягненьня да перапісу тых партыйцаў, якія па тым ці іншым прычынам яе сваечасова не прашлі, так і для дэталёвага выўчэньня прычын ухіленьня ад перапісу паасобных партыйцаў.

Трэба спадзявацца, што гэтая праца ў КП(б)Б будзе выканана да красавіка на ўсе сто процантаў.

И С Т П А Р Т

А. Мясников.

Подготовка Октября.

Воспоминания.

(Ко дню первой годовщины „Звезды“)¹⁾

История „Звезды“, это — история нашей партии в Западной области и на Западном фронте. Центром партийной жизни был Минск, сыгравший крупную роль в культурной, общественной и революционной жизни России. В первые дни февральской революции, как и в громадном большинстве других городов, у нас, в Минске, не было своей отдельной организации, и мы питались „объединенной“ смесью большевиков, меньшевиков, бундовцев, польских социалистов, интернационалистов и т. п. Впервые Минские большевики фактически обособились 21 мая (по ст. стилю) прошлого года, когда на немногочисленном собрании избрали свой Временный Комитет. Лишь 4-го июня произошел у нас с „объединенцами“ (согласителями) решительный и официальный разрыв, приведший к образованию уже Минского Комитета Р.С.Д.Р.П. или большевиков.

Помню, около этого времени Минский Комитет выпустил свой „манифест“, провозглашавший основные принципы, как мы тогда выражались, революционной социал-демократии. Сколько шуму поднял тогда этот „манифест“ не только в рядах противников, но и друзей.

„Слишком“ было смело и решительно. Тогда в Минске, в виду опасности погромных элементов и штабного офицерства, наводнивших центр фронта и края, был образован так называемый Революционный Комитет, где подавляющее большинство составляли, конечно, согласители. Сей комитет „манифест“ нашей организации считал контр-революционным воззванием и стал подумывать о немедленном изъятии его из обращения. Это обстоятельство обезкуражило некоторых наших слабохарактерных товарищей; иные уже из нас даже находили, что тон и выражения манифеста слишком уже вызывающи, резки и необъективны, как, например, брошенные по адресу меньшевиков и эс-эров слова „лжесоциалист“ и „полу-революционер“. По поводу этого „манифеста“ было созвано специальное летучее заседание во время одного из бурных собраний минского совета, на котором раздавались только что выпущенные листки „манифеста“. На заседании ряд видных товарищей (и большинство собравшихся), как Любимов, теперь он работает в Иванове-Вознесенске, Михайлов, ныне — в Шуе, и другие настаивали на том, чтобы, пока не поздно, приостановить раздачу прокламаций и пересмотреть текст „манифеста“. Комитетчики определенно отвергли это предложение; тогда некоторые из примиренцев заявили, что они навряд-ли останутся в среде таких непримиримых и „безответственных“ большевиков.

¹⁾ Помещена в 1918 г. в газете „Звезда“.

И это весьма характерно было для того момента. Временный Комитет окружало много называющих себя большевиками старых и опытных, новых, молодых и способных партийных работников, но большинство их как-то было запугано, забито, настроено на мирный лад, способно служить большевизму лишь на словах, а на деле работать с меньшевиками и даже с плехановцами. Например, в тогдашнем Западно-Фронтвом комитете немногим меньше половины членов его составляла социал-демократическая фракция, куда входили и большевики в количестве 10 человек: это — из числа 75 членов всего комитета. Некоторыми товарищами все время неустанно доказывалась необходимость создания большевистской фракции, и это в тот период, когда партийная организация в Минске была оформлена и насчитывала около 200 членов; она имела свой комитет, уже не временный, признанный ЦК партии и пользовавшийся определенными симпатиями масс не только в городе, но и на фронте. Мягкотелость и боязнь многих работников давали перевес чувству незаконного сожительства с меньшевиками, что объясняется сложившейся тогда обстановкой. Мне кажется, что мирно настроенные товарищи рассуждали: революция достигла многого, на что охотно идут и меньшевики; с ними мы можем работать совместно, нечего нам думать о каких-то особых задачах пролетариата и самостоятельной роли большевизма. Рассуждения эти складывались психологически, вытекая из всего прошлого русской социал-демократии и из шаблона политической программы ее, общие места которой были заучены без всякого понимания их сущности и анализа жизни, рабочего движения и истории России последних лет. Если программа требовала Учредительного Собрания, то, казалось, что это является последним и законченным словом нашей политики; если программа-максимум выставлялась нами, как отдаленная и конечная цель, то при этом думалось, что мы ее достигнем во всяком случае не в момент революции 17 года, а в процессе продолжающейся войны.

Это было психологической абберацией, неизбежной тогда в момент оформления и укрепления нашей партии, всюду — во всех уголках России. Ее пережил, в свою очередь, и Минский (Западно-Областной) большевизм. Она сыграла роль также в рождении „Звезды“ и „Звезда“ в большей степени оказала свое влияние на эту сторону жизни нашей партии.

Еще с первых чисел июня некоторые из нас подумывали о создании своего литературного органа. Мне припоминается искренний и наивный смех одного из наших товарищей, теперь находящийся в рядах меньшевиков, который твердил все время: „какими силами и на какие средства здесь, в Минске, можно издавать большевистскую газету, да при том, кто ее будет читать“.

Но мысль о собственном органе не покидала нас. Ведь на фронте стояли громадные массы измученных, исстрадавшихся, питавшихся большими надеждами солдат, совершенно незатронутых нашей агитацией, а почва была благодарная; по всему фронту и краю были разбросаны десятки и сотни тысяч милитаризованных рабочих, а белорусское крестьянство, в большинстве своем батрацкое, напрашивалось на организацию и политическое воспитание руками действительно социалистической партии. При условиях политической жизни страны и, в частности, фронта и прифронтной полосы в то время, когда буржуазно-соглашательский блок душил все живое, рабочее и коммунистическое, когда после 5-го июля большевизм был объявлен строго запрещенным плодом и большевики считались вне закона, нашим

единственным сильным и действительным оружием могло быть печатное слово, разносимое по всему громадному пространству кровавого поля и долины слез. Мы знали, что натолкнемся на большие препятствия, что наше слово не будет звучать непрерывно, но уверенность в том, что неравномерно, с перерывами брошенное семя попадет все же на нуждающуюся в нем почву. Сознание это все крепло и умножало нашу энергию.

Не было денежных средств. Собрав последние копейки, снарядили одного из товарищей в Питер, в ЦК, с челобитной: ссудить нам некоторую сумму денег для начала задуманного литературного предприятия. Надеялись и вместе с тем думали, что навряд-ли ЦК примет во внимание просьбу молодой, неизвестной организации. Посланец вернулся с двумя тысячами руб. Была же радость на нашей улице: на эти деньги мы могли иметь шесть целых номеров своей ежедневной газеты, а дальше все зависит от минских пролетариев, белорусских батраков и западных окопников.

Начались поиски типографии. Это было после 5-го июля. Минские типографы в ужасе запирались от нас: „дураков мало, чтобы из-за большевистского листка поплатиться собой и своим семейством“. Но вот мы попали к последней нашей надежде, к старому типографу с электрическими машинами, когда то выпускавшему известный монархический „Северо-Западный Край“, добродушному старику, еврею Дандигу. Все члены семьи, дети, жена, сам владелец в один голос спрашивают: „а какой партии газета“. Мы с товарищем спокойно величаво отвечаем: „Российской социал-демократической рабочей партии“. Повидимому, это было сказано весьма внушительно и убедительно. Договор составлен, задаток и деньги за первые 5 номеров внесены, остановка за бумагой.

Все приготовления уже сделаны, даже предусмотрен свой состав наборщиков—из партийных товарищей. Метранпажем, выпускающим номер, вербовщиком и питающим рабочих, одним из наборщиков и даже одним из деятельных экспедиторов газеты состоял ныне работающий в „Известиях ЦИК“ т. Алферов. Он же и участвовал в крещении нашей газеты, которую решено было в память одного из наших боевых центральных органов назвать „Звездой“.

„Звезда“ возшла 27 июля и рассыпалась по Минску, краю и фронту в 3 тысячах лучах.

II

Роль „Звезды“ в деле собирания нашей партии была громадная. До того маленькая наша группа, с появлением „Звезды“, в течение августа, выросла в большую центральную политическую организацию целого края. На общем фоне российской действительности и нашего партийного строительства „Звезда“ была тем фокусом, откуда исходили во все стороны как на фронт, так и в провинцию (имея в виду центром области гор. Минск) лучи политического воспитания и общественного преобразования крупных солдатских, батрацких и рабочих элементов Западного края.

Августовская „Звезда“ заложила крепкий фундамент нашего здания. Стройные коммунистические ячейки и крепкие большевистские организации стали фактом в общественной жизни Западной области. Центром их служила „Звезда“.

Кто ее не знал? Кто из считающих себя большевиками или из сочувствующих большевизму не прислушивался к голосу „Звезды“? Кто из наших друзей не относился к ней с истинным благоговением?

Одно только теплое чувство и большая любовь была к „Звезде“ со стороны далеких, неизвестных, еще не задетых пропагандой и агитацией солдат фронта. Стоит только перечитать многочисленные письма друзей „Звезды“, чтобы убедиться в их отношении к нашей газете. Возьмем, например, письмо группы фронтовиков, где говорится: „солдаты... гренадерской дивизии горячо приветствуют „Звезду“ и жертвуют свою посильную лепту 70 руб. на процветание ее полезной деятельности. В то время, как буржуазные газеты всеми силами стараются свести на нет заявления революции, даже часть социалистических органов пошла руку об руку с вековыми противниками, для нас, крестьян и рабочих, одетых в солдатские шинели, особенно дорога и нужна работа истинно-демократической прессы, каковой и является ваша газета. Мы преклоняемся перед вашей непоколебимой решительностью смело и твердо защищать обездоленных крестьян и рабочих“.

А вот еще письмо политических заключенных, жертв наступления 18 июня: „Мы, солдаты—политические арестованные, находящиеся в распоряжении этапного коменданта 13 этапа города Минска и вот уже два месяца не получающие жалованья, прочитавши дорогую нам газету „Звезда“, несмотря на наше тяжелое материальное положение, решили отчислить в „железный фонд“ газеты нашу посильную лепту,—наш однодневный паек из хлеба и сухарей, недобранный нами в сумме 12 р. 60 к. Приветствуем „Звезду“, выходящую на страх буржуазии, а нам на просвещение“.

„Звезда“ много внимания уделяла сведениям и письмам с фронта, а в своих статьях в простой и определенной форме, главным образом, останавливалась на вопросах политической жизни. Статьи были по своему тону резки, вызывающи и категоричны. Их резкий тон не нравился и некоторым большевикам, а противников приводил в ярость.

Под здоровыми лучами „Звезды“ соглашательская атмосфера быстро разлагалась. „Звезды“ боялись, в особенности офицерство, штабные и политические представители Временного Правительства на фронте. Надо было прекратить доступ „Звезды“ в армию.

На основании усиленных доносов и докладных записок генералитета и комиссаров, правительство Керенского 23 августа предписало закрыть „Звезду“ и для пресечения „зла“ в своем корне секвестровать типографию, где печаталась газета.

Велико было возмущение читателей „Звезды“ и горе ее ближайших друзей. Все их помыслы были направлены на возобновление популярной и уже ставшей любимой—газеты. „Звезда“ была слишком крупным явлением в жизни Революционного Запада России, чтобы она могла замолчать.

Многочисленные корреспонденты наши, видя, что газета „долго“ не выходит—не возобновляется (слишком две недели), осаждали редакцию просьбами, предложениями и советами о воссоздании „Звезды“.

Партия долго билась над вопросом о типографии для „Звезды“. Никто не соглашался. „Инкогнито“ уже не помогало. Наконец, удалось „провести“ одного из типографов—неудачника Гринблата и приступить к изданию у него новой „Звезды“—„Молота“. После выпуска двух номеров и Гринблат отказал нам. Но мы „революционным“ порядком стали пользоваться его типографией.

„Молот“ звучал еще мощнее. Работа его была чисто сокрушительная. „Звезда“ проложила дорогу, „Молот“ же нещадно уничтожал

и отметал все старое, ненужное. Громадно было его влияние при огромном тираже. Если „Звезда“ с 3-х тысяч дошла до 6, то „Молот“ сразу поднялся до 8, а потом до 10 тысяч.

Важную роль сыграл „Молот“ в перевыборах Минского Совета. Начиная с первого же дня своего выхода—с 15 сентября и кончая последним—6 октября, на протяжении своих 18 номеров „Молот“ без устали призывал на выборах голосовать за большевиков, а также обращался к фронту с настойчивыми предложениями поскорее расстаться со старыми, соглашательскими комитетами. Ежедневно первые страницы „Молота“ красовались видными лозунгами в самых энергичных, беспощадно бичующих и смело голых выражениях: „кто за измену и предательство рабочих и солдат, голосуй за меньшевиков и эс-эров“, „хочешь смертной казни—иди за соглашателями“ и т. д.

Передовицы и другие статьи „Молота“ резко и грузно обрушивались на текущую политику, представляли своим читателям сущность политических партий, живо и наглядно знакомили широкие массы с основными понятиями общественно-политических теорий. Враги и противники металась из стороны в сторону. А некоторые друзья наши опять считали тон и поведение „Молота“ „вульгарным“ и „недостойным“. „Молот“ был уже органом Северо-Западного Комитета партии. Недовольные „Молотом“ товарищи вопрос о его „злом“ и дурном характере решили поставить на обсуждение Областного Комитета. Протестанты, числом 3 человека, один из них член „Ока“, с пеной у рта нападали на „Молот“, требовали сокращения его „вызывающего“ тона. Почти весь „Ока“ терпеливо молчал и слушал недовольных товарищей. Помню, от имени „Ока“ под свое покровительство взял „Молот“ один из товарищей, который, наоборот, полагал, что газета еще не развернулась, как следует. Один из протестантов впоследствии, в первый же день восстания, перешел на сторону меньшевиков, другой современем на языкек стал хуже „Молота“, а третий—теперь очень энергично работает во Всероссийской Чрезвычайной Комиссии: о „жесткой“ работе и даже ее рождении не только „корректные“ в своем обиходе, но и многие обыкновенные большевики раньше и не строили предположений.

„Молот“ делал свое дело. Поощряемый бесконечными письмами и отзывами своих многочисленных читателей, он умело и успешно подготавливал почву для переворота на фронте. Работа такая его долго не могла продолжаться. Верные псы Керенского не имели покоя. Доносы комиссаров, козни местных вождей соглашательства (один из них, эс-эр Николаев, член Фронтowego Комитета и Учредилки, заведующий „культурно-просветительным“ столом у фронтowego комиссара Жданова, фабриковал грязные доносы на „Звезду“, „Молот“ и „Буревестник“) и, наконец, рапорт главнокомандующего ген. Балугева заставили „Молот“ перестать существовать.

Это было во дни самого расцвета нашей партии в Западной области. Молчать на минуту хоть нельзя было. По принятым закономерно и энергичным мерам, под защитой Минского Совета, в его маленькой типографии стали выпускать „Буревестник“. Он стал расходиться в экземплярах свыше 10 тысяч. Уже определенно чувствовалось приближение общественной грозы.

Буря была на лицо и „Буревестник“ своим названием, горячими, коротенькими и меткими статейками возвещал обширному краю и фронту близкий конец невыносимой, предательски-тяжелой духоты. Все это хорошо понимали тогда и с этим сознанием друзья, читатели и все последователи „Буревестника“ слились в тесный, неразрывный союз рат-

ников нового строя. „Буревестник“ своей лихорадочной работой как бы делал последние, поспешные взмахи крыльями над бушующей природой. Нам пришлось недолго ждать. Наступили Октябрьские дни.

„Буревестник“ быстро исчез. Его сменила традиционная старая „Звезда“. И началась эпоха упорной, широкой, творческой работы. Обаяние „Звезды“ еще более росло. „Звезда“ печаталась в 16 тысячах экземплярах.

Она стала большой партийной газетой, призванной творить крупное и почетное дело. Действительно, она так и работала. Возьмите деятельность Советов Западной области, проследите шаг за шагом все ступени их развития с начала ноября и по сей день,—и роль „Звезды“ вырисуетя перед вами.

Но здесь уже начинается история.

В. Кнорин.

„Звезда“ и Минский Совет¹⁾.

Годовщина „Звезды“...

Минскому Совету, в частности его большевистской фракции, пришлось сыграть чрезвычайно важную роль в деле нашего партийного строительства на Западном фронте и в области.

Минский Совет, с первых дней своего существования, когда его председателем был ныне Петроградский военный комиссар тов. Позерн, тогда еще не большевик — взял определенную революционную линию поведения. Это послужило причиной огромного его влияния среди солдатских масс, которые по всем вопросам обращались не к меньшевистско-эс-эровскому фронтовому комитету, а к большевистскому Минскому Совету.

Особенно большую популярность Минский Совет приобрел в солдатских массах после того, как он ясно и определенно высказался против подготовляемого Керенским и штабом фронта наступления.

Вопрос о войне и мире, в частности вопрос о наступлении, был тот, по которому считая белыми нитками единая социал-демократическая фракция Минского Совета раскололась на две почти равные части.

Раскол нашей советской с.-д. фракции привел к окончательному расколу той объединенной организации РСДРП, которая в Минске образовалась в начале марта. В июне был образован Минский Комитет нашей партии, который выпустил свой манифест и на одном из своих первых заседаний поднял вопрос об издании своей партийной газеты.

На что могла рассчитывать только что зарождающаяся большевистская организация, не имеющая еще организационных связей ни с областью, ни с фронтом? Только на один Минский Совет, в котором большевистская фракция являлась относительно преобладающей. Минский Совет должен был явиться тою базой, от которой отправляется наша письменная агитация, так же как он был тем центром, который давал фронту большевистских агитаторов.

Польские события на несколько недель отсрочили издание газеты. В атмосфере ужасной травли издание первой большевистской газеты в крае было сопряжено с большими трудностями. Данное Президиумом М. С. разрешение печатать „Звезду“ в маленькой типографии Минского Совета опротестовали меньшевики и эс-эры. Пришлось искать частную типографию, что было чрезвычайно трудно.

И вот: 27 июня (по ст. ст.), наконец, появляется долгожданная „Звезда“. Редакция разместилась в комнате большевистской фракции, экспедиция в мандатной комиссии Совета. На Петроградской, № 6, закипела работа. Члены Советской фракции, ответственные партийные

¹⁾ Помещена в 1918 г. в газете „Звезда“.

работники во главе с т. т. Алибеговым, Дантриевым, Галкиным и мног. другие занимались фальцовкою и экспедицией газеты. За распространение газеты взялись политические арестованные, сидевшие в Минских тюрьмах и гауптвахтах, и тесными узами связанные с Минским Советом.

Это были дни, когда в старом доме на Петроградской кипела жизнь. Нужно было наладить распространение, нужно было наладить связи с фронтом. Все нити стекались к „Звезде“ и „Звезда“, ютящаяся в маленькой комнатке Минского Совета, была естественным центром всей этой работы, разливающейся широкою рекою.

Первую „Звезду“ закрыли, по проискам штаба фронта. На ее место появился тяжелый Рабоче-Крестьянский „Молот“, под ударами которого с неимоверною скоростью разлагалась мелко-буржуазная власть, под ударами которого с неимоверною скоростью выковывалось революционное сознание. Но в один прекрасный вечер опять нами получены сведения, что в эту ночь будет сделан обыск в типографии Данцига, печатающей „Молот“, и „Молот“ будет закрыт.

Удалось задержать отправление наряда на несколько часов и в это время мы перевозим уже готовый набор в типографию Минского Совета, где печатается нелегально последний номер нашего „Молота“, после его закрытия властями.

Наступают революционные Октябрьские дни. Слуги Керенского неистовствуют. Но в маленькой типографии Минского Совета печатается сильный и смелый „Буревестник“, возвещающий восстание, ставящий своим основным лозунгом: „Вся власть Советам! Да здравствует социальная революция!“

То, что могли сделать с „Звездой“ и „Молотом“, печатающимися в частных типографиях, не могли сделать с „Буревестником“, печатающимся в типографии Революционного Большевицкого Совета, за которым, как один человек, стоял гарнизон и огромная часть фронта. Минский Совет многократно подчеркивал свою идейную связь с „Буревестником“ и „Звездой“, Минский Совет выступал под знаменем „Звезды“. И тот громадный авторитет, которым пользовалась „Звезда“, переходил на Минский Совет и обратно.

Нам не приходится здесь долго говорить про значение этой связи в деле распространения идеи восстания, которое „Буревестник“ в последние дни проповедывал открыто. Но те решения, которые выносились созванными Минским Советом грандиозными собраниями и самым Советом, явились достаточной гарантией против всяких покушений, против большевистской газеты.

За призыв к восстанию, за напечатание писем т. Ленина „Буревестник“ был закрыт, но он охранялся верными солдатами Минского Совета и господ Ждановы не могли привести своего решения в исполнение. Грянуло восстание, Минский Совет и „Звезда“—это были два проводника пролетарской революции на Западном фронте и в области, которые, тесно связавшись в историческом развитии революционного движения, продолжали и в новой обстановке, при торжестве социальной революции, эту же советскую работу.

История „Звезды“—история Минского Совета—это две параллели, оказывающие влияние одна на другую, развивающиеся и растущие под одними и теми же веяниями и стремящиеся совместно к великому действию социалистической революции.

ПА МЯСЦОХ

Перевыборы бюро ячеек КПБ.

(Минский округ).

Перевыборы Бюро ячеек КПБ (Октябрь 1926 г.) прошли под знаком возросшей активности партийной массы. Такие данные как 82% в среднем посещения собраний по городу и от 76 до 100% по деревне — говорят сами за себя. Особенно характерен в этом вопросе рост активности партийной массы в выступлениях по отчетам Бюро ячеек и отчетам РК, доходя по городу до 95% выступающих и по деревне до 63%. За некоторыми редкими исключениями, отмечается деловитость выступлений, свободное обсуждение и критика отчетов Бюро — что свидетельствует о росте политического уровня партийной массы и большей осведомленности в работе парторганов. Характерно отметить также некоторое повышение активности рядовых партийцев (со всего количества выступавших, 58% составляют рядовые партийцы — из сообщений Пуховичского РК).

Росту активности партийной массы сопутствовало значительное уяснение парторганизацией принципов внутрипартийной демократии и практическое проведение ее в жизнь. — Этот момент получил свое подтверждение как в вопросе единства низовых парторганизаций по основным вопросам политики партии и осуждения взглядов оппозиции (выступления по этому вопросу), так и в вопросе выдвижения ячейкового актива и его обновления, персонального голосования, постановки отчетов РК на перевыборных собраниях ячеек и т. п.

Соответственно этому отмечается обновление и расширение ячейкового актива (состав Бюро обновился на 50,43% и увеличился на 24,44%) и привлечение к активной партийной работе молодого состава партийцев 24-26 г. г. (с 28,4% до 34,32%). При этом идет некоторый рост ячейкового актива за счет членов ЛКСМ (с 5,9% до 6,9%) и женщин (на 0,7%), а также увеличение актива за счет белоруссов (с 41% до 45,07%).

Несмотря на сравнительное значительное обновление состава секретарей ячеек (на 46,7% в среднем) отмечается в сравнении с перевыборами (март 26 г.) некоторое их стабилизирование (закрепление) на работе, в частности в рабочих ячейках, где состав секретарей обновился всего на 36,1%.

В вопросе качественного улучшения ячейкового актива итоги перевыборов отмечают некоторое колебание, характеризующееся с одной стороны — увеличением в составе ячейкового актива прочих наемных рабочих (менее квалифицированных) с 5,3% до 11,3%, при снижении заводских и транспортных рабочих (более квалифицированных) с 20,5% до 18,9% и с другой — снижение в составе Бюро служащих и прочих с 26,7% до 24,6%. Несколько аналогичное колебание отме-

чается также в составе секретарей ячеек, где наряду с некоторым увеличением рабочих (с 53,9% до 54,1%) имеется значительное увеличение служащих и прочих (с 24,2% до 30,3%)—последнее в известной степени объясняется увеличением количества вновь созданных советских ячеек (за время с 1/VII по 1/X 26 г. организовано 13 ячеек).

Перевыборная кампания также выявила несколько отрицательных моментов организационного порядка, выразившихся в недостаточном освещении в печати хода итогов перевыборов Бюро ячеек, отдельные случаи проведения перевыборных собраний открытыми, где присутствовали беспартийные, случаи загромождения повестки дня перевыборных собраний 5—6 вопросами, вызывая этим затяжку перевыборных собраний до 2—3 дней и недостаточное инструктирование некоторыми деревенскими РК своих ячеек, в результате чего отчеты носили общий характер без анализа проделанной работы.

Подводя итоги перевыборов Бюро ячеек, ОК КПБ отметил, что в основном парторганизацией уяснена линия партии в вопросе проверки выполнения партдиректив, под этим углом зрения прошли перевыборы Бюро ячеек.— Построение отчетов и анализ своей работы с точки зрения проверки, выделения комиссий по проверке выполнения директив и содоклады этих комиссий по отчетам Бюро, проработка тезисов отчетов Бюро, проведение своевременной подготовительной работы и в конечном итоге ход и результаты перевыборов—подтверждают в достаточной степени сказанное выше.

Из всего этого необходимо сделать два вывода: а) рост активности партийной массы никак не совместим с утверждением оппозиции о существующем якобы „зажиме“ внутри партии, „неподлинным“ осуществлением внутрипартийной демократии и т. п.—все это самой жизнью красноречиво опровергается и б) не довольствуясь достигнутым, необходимо в предстоящих перевыборах Бюро ячеек учесть все недостатки прошлых перевыборов и соответственно директивам ОК постараться их устранить, основное внимание направив на укрепление пролетарского ядра в руководящих органах низовых парторганизаций.

А. С.

В Ляховском райкоме.

(Минский округ).

Расширенным пленумом Ляховского райкома, совместно с секретарями производственных ячеек, председателями Фабкомов и хозяйственников—коммунистами, заслушаны доклады о работе производственных совещаний и комиссий 4 предприятий района. По этим докладом пленум отметил, что с мая 1926 года начала оживляться работа производственных совещаний, главным образом, вокруг вопроса об экономических и производственных совещаниях в ряде предприятий—дала положительные результаты, как в смысле улучшения качества, продукции и производительности труда, так и создания производственного актива.

Но с сентября 1926 года наметилось некоторое ослабление в работе большинства производственных совещаний и оно продолжается и по настоящее время. Пленум объясняет это тем, что отдельные хозяйственники роли и значения производственных совещаний не понимают,—игнорирование решений совещаний (не изучаются решения и предложения совещаний и деловые указания не выполняются) и некоторое ослабление руководства со стороны парт'ячеек и профорганов и подмена производственных совещаний производственной комиссией.

В дальнейшем пленум РК предложил парт'ячейкам и фр. Завкомов усилить внимание и руководство производственными совещаниями, внести плановость в их работу, изжить отмеченные ненормальности, вовлечь в работу производственных совещаний новых рабочих и работниц, наладить производственное просвещение производственного актива.

Пленум также предложил, в виде опыта, создать на 3-х более крупных предприятиях цеховые производственные совещания.

Г—н.

Вопыт работы з беднатой.

(Аршаншчына).

Праведзеная праверка ажыццяўленьня нашай арганізацыяй пастаноў партыі па рабоце сярод беднаты — падкрэсьлівае яшчэ раз палітычную неабходнасьць і практычную карысьць работы, якая праводзіцца з беднатой. Пацверджаецца гэты вынік вопытам удачнай арганізацыі беднаты ў перавыбары саветаў і практыкай арганізацыйнай і гаспадарчай работы.

Некалькі лічбаў. З часу апошняга пленуму АК пашырылася сетка груп беднаты і па некаторым раёнам налічваецца да 10 (Горкі).

Колькасьць праведзеных сходаў беднаты некаторым раёнам даходзіць да 200. Мерапрыемствы па эканамічнай дапамозе ў апошні час больш адчуваюцца беднатой (па Горацкаму раёну; ільготнага земляўпарадкаваньня беднаты праведзена на 30,6 проц. болей, чым у 1925 г., аказана дапамогі з фондаў КСУД—1192 гаспадаркам, накіравана праз крэдыт бедняцкім гаспадаркам—1226 ссуд, скідкі па падаткам і страхоўцы складаюць 9008 р.).

Паднялося коопэрыраваньне беднаты, асабліва ў зьвязку з апошнімі перавыбарамі праўленьняў і ўтварэньнем фондаў беднаты. Сама работа сярод беднаты набыла больш масавы размах і замацоўвае ролю беднаты, як апору пролетарыяту ў вёсцы.

Памылкі ў працы. Але работа сярод беднаты пакуль што застаецца слаба вывучанай і яшчэ новай галінай парт. дзейнасьці на вёсцы, адсюль і магчымы шэраг ухілаў і недахопаў.

Адначасова з разуменьнем асобнага значэньня работы з беднатой Райкомам — сярод некаторых партыйцаў і нават ячэек сустракаюцца непаразуменьні. Ячэйка Коцелева затрымала выкананьне дырэктыў Горацкага Райкому аб утварэньні групы беднаты па матывам, што гэта мера адмоўна адаб'ецца на перавыбарах сельсавету.

Партыец Панкратаўскай ячэйкі трымаўся погляду, што партыі карысьней апірацца ў вёсцы на сярдняка, чым на бедняка. Меўся адзін выпадак, калі ячэйка (Ціцерэнская) упусьціла кіраўніцтва работай з пад свайго ўплыву, даручыўшы сельсавету арганізаваць групы беднаты і кіраваць ёй. Выпадак іншага непаразуменьня сустракаўся пры ўтварэньні групы, якая складалася з не сяброў выбарчага воргану, меўся выпадак калі з-за слабасьці прадстаўніка РК, сходам кіраваў беспартыйны.

Практыка работы груп беднаты. Пры ўтварэньні сеткі груп беднаты, партыйны дырэктывы ў некаторых мясцох выконваліся аднабакова, напрыклад, па Горацкаму і Дрыбінскаму раёнам, усе 17 груп арганізаваны пры сельсаветах і ніводнай няма пры коопэрацыі і КСУД. У рабоце груп (склікаліся ад 2 да 4-х разоў), пераважаюць арганіза-

цыйныя пытанні, толькі ў апошні час размах некаторых з іх пашырыўся распрацоўкай гаспадарчых пытанняў, зачэпліваючых беднату (разьмеркаваньне ільгот, скідак), што ажыўляе работу груп, але галоўныя гаспадарчыя мерапрыемствы партыі адносна беднаты (крэдытаваньне, коопэраваньне беднаты, ільготнае земляўпарадкаваньне), праходзяць у большасьці бяз удзелу саміх груп беднаты. Адсюль сустракаюцца выпадкі скрыўленьні мэтадаў разьмеркаваньня ільгот і скідак, напрыклад: скідкі па страхоўцы разьмяркоўваюцца між вёскамі не па маемасьці, а па колькасьці насельніцтва, сустракаўся настрой даваць скідкі тым, хто ні разу імі не карыстаўся (Панкратаўскі сельсавет).

Сходы беднаты больш апраўдаліся як форма работы іменна з-за таго, што яны глыбей зачэпілі эканамічныя пытанні беднаты.

Работа з беднатай і серадняцтвам. Правадзімыя масавыя мерапрыемствы сярод беднаты ня толькі загартоўваюць беднату, а і садзейнічаюць прыбліжэньню серадняка да партыі і Сав. улады. Гэта асабліва пацьвярджаецца злучанымі выступленьнямі большасьці сераднякоў з беднатай у часе перавыбараў і асабліва па гаспадарчым пытаньням вескі. Небясьпека згубіць уплыў на серадняцтва пры распацацьці працы з беднатай—такім чынам адпадае, больш таго, загартоўваньне беднаты становіцца фактарам, аб'яднаючым навокал партыі серадняцтва, але маюцца моманты, паслабляючыя уплыў партыі на сераднякоў, як мэханізацыя дырэктыв партыі аб павялічэньні % беднякаў у выбарных ворганых, што на практыцы адбіліся ў некаторых масцох выцясьненьнем сераднякоў і вяло к паслабленьню сувязі іх з беднатай.

Быў выпадак выступленьня сябра сельсавету, што абіраць у сельсавет трэба толькі беднякаў, адсюль і прыклады разнагалосьсяў між беднатай і сераднякамі, напрыклад: на сходзе ў в. Галышына сераднякі выступалі, „што ніколі так ня будзе, што адна бедната вырашаць пытанні стане“ Кулацкія настроі больш грунтуюцца ў серадняцкіх праслоях па агітацыі і кулакоў аб тым, „што серадняку выгаднее ісьці к кулаку, чым к беднаце“.

Кулацкія ўплывы на беднату. Уплыў кулацтва, праяўляемы ў розных формах, перашкаджае разьвіцьцю работы з беднатай, гэтыя настроі вызначаюцца як у выступленьнях супроць работы з беднатай, (работа разьедае сялянства, камуністы хітрыкамі хочучь зацягнуць сялянства ў партыю, імкненьне сыцерці дыфэрэнцыацыю ў вёсцы). Гэтак і ў выглядзе опозіцыйных да палітыкі партыі выступленьняў (засільле камуністых, вялікія пэнсыі служачым, вастрата з апалам супроць дапамогі Заходняй Беларусі, анцісэміцызм). Наглядаецца імкненьне кулацтва скампрэмітыраваць коопэратывныя формы гаспадаркі, калі яны пранікаюць у таварыства і ссоўваюць яго работу на індывідуальныя рэйкі, меліся выпадкі выступленьня кулака супроць утварэньня машынага Т-ва. Эканамічная залежнасьць бедняка-серадняцкіх гушчаў ад кулацтва праяўляецца больш у галіне інвентара, а таксама ў зьвязку з недародам гэтага году. Агітацыя кулакоў часта грунтуецца на эканамічных довадах, гэтак у дрыбінскім раёне, кулак пагаварывае (Улада дапаможа, ці не, а мы не дадзім—з голаду здохніш“, ці: „Калі будзеш галасаваць супроць у сельсавет, дык ня толькі хлеба ня дам, але і ў баню ня пушчу“).

Меліся выпадкі пагроз з боку кулацтва беднаце: „Будзе вайна за зямлю, кроўю заплоціце“, ці выступленьні супроць прадстаўнікоў сельскай улады, калі ў Панкратаўскім сельсавеце спалілі гумно сябра сельсавету, паведаміўшага аб парубцы рошчы. У другім сельсавеце (Пар-

шынскі), калі старшыня сельсавету не здаволіў вымаганьняў—яму пагражалі, што ён настроіць супроць сябе савет і яго пераізбяруць. Слабейшыя з працаўнікоў у вёсцы падаюцца гэтым уплывам, так каморнік даў кулаку спраўку, што яго гаспадарка (яўна кулацкая і эксплеатуючая) вядзецца культурным чынам, каб захавацца абрэзкі, што абурыла беднату. Сама бедната ў перавыбары ўва ўсіх выпадках адцясьняла кулацтва, праўда менш адчувалася бедната у сельсаветах, дзе работа з ёю не распачата.

Актыўнасьць беднаты. Агульны настрой беднаты характэрызуецца ўздымам актыўнасьці, асабліва ў напрамку ўзьняцьця сваёй гаспадаркі (на с. г. выстаўкі бедняцкія гаспадаркі атрымалі большасьць прэмій—Паршынскі сельсавет) назіраецца ўздым актыўнасьці беднаты ў Савецкім будаўніцтве, на першыя пленумы сельсаветаў была амаль што поўная яўка (Горацкі раён), 30 беднякоў Ленінскага сельсавету рабілі колектыўны адвод у сельсавет заможнаму. Слаба актыўнасьць беднаты ў культурнай галіне, большасьць палітасьветных мерапрыемстваў у вёсцы падтрымліваецца сераднякамі. Адстае актыўнасьць беднаты, таксама па лініі коопэраваньня, процант яўкі на перавыбары коопэрацыі быў ніжэйшы, чым пры абраньні сельсаветаў.

Некаторыя задачы. Задача замацаваньня маючыхся першых вынікаў работы—патрабуе шэрагу дадатковых мерапрыемстваў і наддачы большага размаху ў рабоце па сплачэньню беднаты і замацаваньня ўплыву на серадняцтва. Асабліва неабходна і сваечасова высунуць зраз задачу працягваньня культурнага абслугоўваньня беднаты. Далейшае ажыўленьне работы груп беднаты павінна вызначыцца ў прыблжэньні іх да распрацоўкі эканамічных пытанняў беднаты, што таксама дасць большы эфэкт гаспадарчым мерапрыемствам партыі ў дапамогу беднаце. Вызначыўшаеся дыфэрэнцыяцыя сярод саматужных мас, выпадкі ідэйнага і эканамічнага уплыву на саматужнікаў беднякоў з боку заможных—усё гэта патрабуе распрацоўкі форм і распачатку арганізаванай работы партыі з саматужнай беднатай.

Замацаваньне кіраўніцтва партыі работай сярод беднаты павінна вызначыцца ў большым перакладаньні работы з плеч райкому непасрэдна на парт. ячэйку і ў шырэйшым скарыстаньні як падсобнай сілы розных арганізацый (КСМ, Шэфвобшчства, Працязмлес), таксама ў сучасны момант неабходна падкрэсьліць, што галоўнай задачай пры разгортваньні работы з беднатай—стаіць пытаньне аб якасьці гэтай працы.

Дзяніскевіч і Кохам.

Заметкі нізавога партработніка

(Віцебшчына).

Сходы ячэек робяцца школай. Не заўсёды гэта дрэнна, але і не заўсёды добра. 75 сходаў—10 яч.—у сваё павестцы дню з 96 пытанняў, мелі 62 пытаньні так зв. прапрацоўкі агульна партыйных пастаноў (унутрыпартыйнае становішча, ліпеньскі пленум ЦК, Акр. і раённыя канфэрэнцыі, 15 конф. УКП, нацполітыка, 10 зьезд КПБ і г. д.).

Па ўсім гэтым пытаньням, якія прапануюцца звычайна зверху, трэба правесці праламленьне ў мясцовых умовах. Гэта зусім немажліва, тут губляецца асноўны сэнс прапрацоўкі, яна перакідваецца ў агульныя не заўсёды для ўсіх зразумелыя гутаркі. Гэта ня сходы—ня школа.

Трэба адмовіцца ад такога метуду прапрацоўкі ўсіх агульных пытаньняў. Тэматычны разбор пастаноў зьезду партыі—сябе апраўдвае. Трэба гэта разьлічваць максымум на 2 сходы. У ячэйцы аснаўное, астатняе ў школе, спецыяльных гуртках і г. д.

Беспартыйныя на адчыненых сходах ячэек прысутнічаюць. За апошні год зноў як-та стварыўся сталы склад пасяціцеляў сходаў. Звычайна гэта т. т. з актыўных грамадзкіх працоўнікоў, цвёрда, — як кажуць, — парашыўшы ўвайсьці ў партыю. Апошні год дае ўсё-ж умяншэньне ліку пасяшчаючых, таксама ўступленьне ў партыю. Тут ёсьць свая прычына. У практыцы ўстанавілася, што ў партыю ня прымуць раней, чым ячэйка з таварышом не азнаёміцца на практычнай грамадзкай або другой рабоце. Наўрад ці хто будзе гэта асуждаць. А раз зьменшыўся прыток у партыю рабочых, зьменшылася колькасць пасяціцеляў—беспартыйных, адчыненых сходаў ячэйкі. Альбо наадварот.

У гэтых жа 10 ячэйках, прымерна, рэгулярна прысутнічае на чарговых сходах 147 беспарт. рабочых. Тут узяты невялікія ячэйкі, хаця гэта становішча блізкае да нашай рэчавістасьці. У сярэднім на ячэйку 9—13 чал. У мінулыя гады (24,25 ч.) мы мелі ў сярэднім 18—21 чал. і больш.

На сходы ходзіць больш актыўны з беспартыйных рабочых. Апрача гэтага, сходы ячэйкі па свайму зьместу незаўсёды могуць яго задаволіць, да таго ён загружаны яшчэ другой работай (грамадз. проф.), што перашкаджае часамі хадзіць на сходы.

Г. Шпектараў.

---

3 ПАСТАНОЎ ЦК КП(б)Б

Аб пасяўной кампаніі. Па пытаньню аб пасяўной кампаніі ЦК даручыў усім Акругкомам і райкомам заслухаць даклады аб ходзе падрыхтоўчай працы да гэтай кампаніі, звязаўшы яе з усёй сельска-гаспадарчай кампаніяй бягучага году.

Пры распрацоўцы пытаньня сельска-гаспадарчай кампаніі ЦК прапанаваў звярнуць асаблівую ўвагу на частковы недарод мінулага году, шырока скарыстоўваючы гэты факт для агітацыі сярод сялян за інтэнсыўнае гаспадараньне, праз якое сялянская гаспадарка толькі можа пазбавіцца ад недароду.

Пры падрыхтоўцы да сельска-гаспадарчай кампаніі на мясцох трэба працу пабудаваць арганізацыйна такім чынам, каб ініцыятыва па рэарганізацыі сельскай гаспадаркі засталася ў руках ячэек КП(б)Б і вясковых камуністых, комсамольцаў, асабліва тых, якія працуюць на сваёй гаспадарцы, з максімальным скарыстаньнем усіх спецыялістаў. Пры гэтым уся праца партыйных і комсамольскіх працаўнікоў вёскі павінна быць праведзена гэтак, каб у максімальнай ступені ўцягнуць у сельска-гаспадарчае будаўніцтва вясковую беднату, сярэдняка, сялянскі актыў, галоўным чынам, тых, якія арганізуюць культурную гаспадарку. Асаблівую ўвагу неабходна звярнуць на ўцягненьне сялянкі ў будаўніцтва новай сельскай гаспадаркі.

Апрача таго, максімальна скарыстаць усю працу па правядзеньню пасяўной кампаніі з мэтай шырокага і ўсебаковага коопэраваньня

сялянскіх гаспадарак, узмацніўшы разьвіцьцё спецыяльных відаў коопэрацыі і ўмацненьне калектыўнага земляробства.

Злучэньне Авіахіму БССР з ОСО БССР. ЦК пастанавіў правесці злучэньне Цэнтральнага Савету ОСО БССР з Цэнтральным Саветам Авіахіма з такім разрахункам, каб злучэньне па ўсёй сьцеі зверху да нізу закончыць не пазьней 1-га красавіка 1927 г.

Аб прамыслова-заводзкіх сямігодках. Сакратарыят ЦК знашоў мэтазгодным, каб стаць на шлях арганізацыі ў бліжэйшыя гады школ тыпу фабрычна-заводзкіх сямігодкаў, лічучы магчымым адчыненьне ў выглядзе вопыту 3-х такіх сямігодкаў у 1927-28 годзе.

Таксама ЦК указаў, што пры арганізацыі фабрычна-заводзкіх сямігодкаў трэба будзе абавязкова забясьпечыць склад вучняў з пераважнай большасьці дзяцей рабочых (65—70%).

Аб аддзелах партжыцьця ў газэтах. З мэтай паляпшэньня аддзелаў партжыцьця ў газэтах, ЦК зацьвердзіў адпаведных кіраўнікоў гэтых аддзелаў у цэнтральных газэтах, якія будуць дапушчаны на адчыненныя пасяджэньні Пленуму ЦК і другія нарады пры ЦК.

ЦК даручыў усім рэдакцыям скласьці пляны работ аддзелаў партжыцьця, якія павінны быць прыставаны да плянаў ЦК. Інформ. п/аддз. даручана больш звязацца з Аддзеламі Партжыцьця газэт і пэ-

рыодычна склікаць нарады на пытаньням высвятленьня ў газэтах партжыцьця.

Таксама ЦК указаў на асаблівую важнасьць высвятленьня ў газэтах дзейнасьці кантрольных камісій.

ЦК падкрэсліў неабходнасьць устанавіць сувязь і кіраўніцтва рабселькорамі, якія пішуць аб партжыцьці, а таксама наладзіць партыйны рэпартаж.

ЦК прапанаў усім АК, якія маюць акруговыя газэты, прыняць належныя мерапрыемствы па пастаноўцы аддзелаў партжыцьця.

Аб профэсыянальнай і вытворчай асьвеце. 1. Сьстэма профэсыянальнай і вытворчай асьветы падзяляецца на:

а) масавую профэсыянальную і вытворчую праграму; б) вытворча-тэхнічную асьвету; в) школьна-гурткавую работу і г) проф. самаадукацыю.

1. Масавая профэсыянальная і вытворчая прапаганда. 2. Практыка мінулага году выявіла наступныя асноўныя недахопы: зьмяншэньне профднёў з агульнымі сходамі, перагрузка рабочых сходак кампаніямі, палупрымусовы характар профднёў, слабая падрыхтоўка да правядзеньня іх і амаль поўная адсутнасьць вытворчай прапаганды як на прадпрыемствах, так і ў клубах.

3. Дзеля зьнішчэньня пералічаных недахопаў і пастаноўкі работы, у далейшым неабходна:

а) праводзіць на прадпрыемствах не профдні (накшталт агульных сходак, зараз-жа пасья работы), а профвечары ў клубах і чырвоных куткох, з добраахвотным удзелам, з сьвачасовым асьведамленьнем і руплівай падрыхтоўкай, у абстаноўцы спрыяючай пасьпяховаму ўсваеньню даваемага матэрыялу;

б) пры намячэньні пляну агульнай масавай працы адвесьці раней апрадзялённае месца профэсыянальнай і вытворчай прапагандзе

з тым, каб не парушаць агульнага ходу працы і не перагружаць рабочы актыў;

в) па меры магчымасьці формы правадзімых профвечароў рабіць разнаітымі, арганізуючы вечары пытаньяў і адказаў, профсуды, адкрытыя пасяджэньні профорганаў, забавы-ігры (па маючымся выданьням) і інш.

У чырвоных куткох, асабліва на раёнах пры савецк. гаспадарках і лясніцтвах, правадзіць яшчэ больш простыя формы ў выглядзе профгутарак і гromкіх чытанак популярнай профлітаратуры і рэволюцыйнай больш даступнай разуменьню рабочых белетрыстыкі;

г) прыцягнуць інжынэрна-тэхнічныя сілы прадпрыемстваў і апаратаў кіраўніцтваў да чытаньня кароткіх лекцыяў (цыклёвых і эпизодычных), у клубах і чырвоных куткох, на тэмы данае вытворчасьці ці блізкіх, зьвязаныя з імі, па магчымасьці з дыопозытывамі і іншымі ілюстрацыямі.

II. Вытворча-тэхнічная асьвета. Профэс. вытворча-тэхнічная асьвета мае мэтай павышэньне кваліфікацыі рабочых і работніц і распаўсюджваньне элемэтарных вытворча-тэхнічных ведаў, каторая павінна пайсьці па лініі:

а) арганізацыі рабочых вячэрніх тэхнікумаў з мэтай устаноўкай падрыхтоўкі дзсятнікаў, майстроў, брыгадыраў, ахопліваючы рабочых ня ніжэй 7 разраду кваліфікацыі, з тэрмінам абучэньня да 3-х год па праграме, распрацоўваемай Галоўпрофасьветы. Утрыманьне за кошт Галоўпрофасьветы;

б) профтэхнічныя вячэрнія курсы па асобным саюзам маюць мэтай даць элемэтарныя тэхнічныя веды, разьлічаныя на ахоп шэраговых рабочых усіх кваліфікацый з заняткамі 3-4 разы на тыдзень, 12—14 гадзін па праграмам, распрацоўваемым Галоўпрофасьветы з удзелам профсаюзаў, з уьвядзеньнем агульна-адукацыйных дысцыплін, па мове, матэматыцы і політграмаце. Сродкі

за кошт гаспадарчых органаў і профсаюзаў у каштарысным парадку;

в) вытворчыя гурткі пры прадпрыемствах з большым удзягненнем у іх рабочых і работніц, нанова паступаючых на прадпрыемствы, маючыя мэтай павышэнне элементарнай вытворча-тэхнічнай пісьменнасці;

г) прысьпешаныя школы і гурткі для падняцця кваліфікацыі і дакваліфікацыі беспрацоўных, асабліва рабочай моладзі. Сродкі вышукваюцца за кошт дзяржавы. Мэтод заняткаў з кіраўніком з ліку інжынерна-тэхнічных працаўнікоў. Сродкі на аплату кіраўнікоў і набыццё падручнікаў павінны быць вышуканы з боку гаспадарчых органаў і профсаюзаў;

д) арганізацыя цыкля масавых популярных лекцый, маючых мэтай распаўсюджванне тэхнічных ведаў сярод рабочых па спецыяльным вытворча-тэхнічным дысцыплінам, сіламі інжынерна-тэхнічных працаўнікоў у парадку грамадзкай працы.

Мэтодычнае кіраўніцтва і консультацыйную дапамогу ўсімі відамі проф. вытворча-тэхнічнае асветы концентруе мэтодычнае бюро пры Галопрфассветы і цераз консультацыйныя Бюро ў Менску МБІ і акруговых МБІ.

III. Школьна-гурткавая работа. Работа профарганізацый, якая становіцца больш складанай, слабая падрыхтоўка вылучаемых на сталую працу членаў фабзаўмясцкомаў, розных камісій, праўленняў саюзаў, беспарыўны рост членаў саюзаў за лік новых пластоў рабочых, асабліва высоўваюць неабходнасць павышэння профэсійнай пісьменнасці рабочых, работніц і служачых і ў першую чаргу — профактыву.

Работа ў мінулым неабходных вынікаў не дала, існуючыя гурткі мелі шэраг недахопаў:

а) многалікасць і размаітасць програм як цэнтральных, так і асабліва выпрацоўваемых мясцовымі арганізацыямі;

б) рэкамендацельная літаратура надта абшырная і даволі часта ні маецца на кніжным рынку;

в) у большай (колькасна) „на паперы“ сетцы профгурткаў — слабае па мизэрнасці наведванне іх;

г) непасрэдны якасны склад удзельнікаў гуртка (шэраговы рабочы, старш. фабкому і сталы працаўнік праўлення, стары член саюзу з 1917-18 г. г. і толькі што ўступіўшы);

д) мала праяўлення самадзейных форм працы профгурткаў, усё трымаецца на кіраўніку.

Маючы гэта на ўвазе, устанавіць наступную сыстэму і формы углыбленай профэсыян. асветы:

а) элементарны профгурток 1-ай ступені, працуючы з кіраўніком, мае на мэце зліквідаванне элементарнай профняпісьменнасці, арганізуецца пры прадпрыемствах, мясцомах, окрадзяленьнях з расплыненымі групамі аб'яднаемых членаў, пры ключах і чырвоных кутках.

Устаноўка гуртка на групу шэраговых адналькавага ўзроўню развіцця (група старых рабочых — членаў саюзу, група „навічкоў“ і культурна менш развітых, група моладзі, жанчын і г. д.).

Заліс і наведванне заняткаў выключна дабраахвотнае. Сетка гэтых гурткаў апрадзяляецца зацікаўленасцю і попытамі з боку профсаюзнай масы і наліччам вопытных і падрыхтаваных кіраўнікоў. Гурткі працуюць па скарочанай праграме ЦСПС, рэкамендаванай ЦСПСБ;

б) Школы профграматы паніжанага тыпу арганізуюцца па саюзнай і міжсаюзнай лініі, маючы ўстаноўку на нізавы профактыву (ФЗМК, Акрадзяленьні) і прадпалагае павышэнне ўзроўню профпісьменнасці саюзнага актыву. Мэтод заняткаў — гутарка на аснове актыўнасці ўсёй аўдыторыі з падраздзяленьнем на групы (20—30 асоб) з кіраўніком.

Праца павінна весціся па поўнай праграме і падручнікам, рэкамендованым і адобраным КА УЦСПС і КА ЦСПСБ, з сталым кадрам зай-

маючыхся і з абавязковым наведваньнем;

в) рухомая школа арыентуруецца выключна на раёны, местачковы, сельскі профактыў.

Гэткія школы арганізуюцца і больш мэтазгодны па міжсаюзнай лініі, павінны мець сталага звалемага працаўніка і мець дадатковыя сродкі на разьезды.

г) Мэтавыя (цэлявыя) краткатэрміновыя курсы па асобным саюзам і ў дробных акругах па міжсаюзнай лініі для працаўнікоў РКК, вытворчай камісіі, культ-камісіі, сакратароў ФЗМК, старшынь рабачкомаў, батрачкамаў і г. д.

IV Профсамаадукацыя. Сыстэма профсамаадукацыі мае сваёй мэтай паглыбленую працу над сабой больш разьвітай часткі рабочых, работніц і профактыву ўсіх ступеняў цераз гурткі па самаадукацыі. Культадзелы саюзаў, культ-камісіі, праўленьні клюбаў, павінны ўзяць на сябе ініцыятыву і функцыі першапачатковай арганізацыйнай дапамогі (пры ўзьнікненьні гурткоў) і мэтодычнага кіраўніцтва ў далейшым працэсе іх работы, наглядаючы за тым, каб і ў астатнім яны працавалі на аснове максымальнай самадзейнасьці.

Мэтодычнае кіраўніцтва і консультацыйную дапамогу па самаадукацыі, ажыццяўляюць мэтодычна-консультацыйныя бюро пры КА ЦСПСБ (габінэт профпрацаўніка) і пры АСПС, у задачы каторых уваходзіць паставіць прасоўваньне ў нізавую і серадзінную сетку проф-аганізацый праграм і падручнікаў, распрацоўваемых УЦСПС, рэкамэндуемых ЦСПСБ; налажваньне вуснай і пісьменнай консультацыйнай дапамогі, снабжэньне і рэкамэндацыя цераз профсаюзныя бібліотэкі патрэбнай літаратуры. Распрацоўка форм і мэтодаў консультацыйнай працы.

Асноўны падручнік для профсамаадукацыі — бюлетэнь, выдаваемы УЦСПС. „В помощь профграмоте“, „Школа профдвижения на дому“ і хрестоматы па профэсыянальнаму руху.

Аб працы сярод новых пластоў рабочых. Значны рост рабочае клясы БССР за апошнія два гады, налічча сярод нанова ўвашоўшых у вытворчасць рабочых значнай праслойкі выхадцаў з вёскі, быўшых саматужнікаў; культурна-політычная і тэхнічная адсталасьць большасьці новых рабочых высювае перад усёй КП(б)Б, як адну з найважнейшых чарговых задач — усямернае разгортваньне політычна-выхаваўчай працы сярод новых пластоў рабочых, гадоўным чынам, у напрамку ўсваеньня (вывучэньня) імі задач рабочае клясы ў вытворчасці, роля яе як клясы кіраўніка, і ўцягненьне іх у русло соцыялістычнага будаўніцтва.

У мэтах ажыццяўленьня ўказаных задач, ЦК КП(б)Б прапануе акруговым і раённым партыйным камітэтам:

1. Вучытваючы важнасьці растлумачэньня новым рабочым сутнасьці соцыялістычнага характару дзяржаўных прадпрыемстваў і значэньне соцыялістычнага будаўніцтва ў цэлым, лічыць неабходным большае забясьпячэньне партыйным уплывам і кіраўніцтвам, разьвіцьцё масавай працы ў прыватнасьці, узмацненьні культурна-выхаваўчай працы сярод іх, вядучы ў напрамку растлумачэньня сутнасьці гэтых пытаньняў на аснове канкрэтных фактаў і прыкладаў данага прадпрыемства.

Зьвярнуць асаблівую ўвагу на разгортваньне масавай работы сярод новых пластоў рабочых і на большае іх уцягненьне ў сыстэму політычнае, профэсыянальнае і вытворчае асьветы (адкрытыя сходкі ячэек, політгурткі, школы, клубы, вытворчыя гурткі і т. п.).

2. Адзначаючы што да гэтага часу вытворчымі ячэйкамі ўдзялялася недастаточная ўвага рабоце з новымі пластамі рабочых, як асобай задачай, лічыць неабходным, з мэтай паляпшэньня сувязі ячэйкі з новымі рабочымі, вучоту іх настраюючы, вылучэньне і вывучэньне беспартыйнага актыву з іх, зьвярнуўшы асаблівую ўвагу на правільную пастаноўку індывідуальнай і групавой працы сярод новых рабо-

чых у цэхах, вылучаючы дзеля гэтага найбольш падрыхтаваных таварышоў.

3. У мэтах большага ўцягнення (далучэння) новых слаёў рабочых у профэсійнальны рух і большага іх абслугоўвання ўсімі відамі профэсійнальнай працы, фракцыям профарганізацый зьвярнуць увагу:

а) на большае ўцягненне новых рабочых у профсаюзы, лічачы, што процант ня ўцягнутых у саюзы на асобных прадпрыемствах зьяўляецца значным („Дзвіна“, 14 проц.);

б) на вядзеньне працы па растлумачэньню ролі і значэння профсаюзаў у справе арганізацыі вытворчасці і аховы інтарэсаў рабочых; практыкуючы дзеля гэтага паміма агульных відаў работы гутаркі, вечары пытанняў і адказаў, праводзячы гэтую работу на прыкладах найбольш блізкіх і зразумелых новым пластом рабочых;

в) на разгортванне больш энэргічнай працы па зьліквідаваньні няпісьменнасці сярод новых пластоў рабочых;

г) на ўдзяленьні большае увагі сыстэме вытворчае асьветы, момантам зразуменьня новымі пластамі рабочых, значэння важнасці іх працы ў залежнасці ад яе, усяго вытворчага арганізму, калектыўна-клясавай заінтэрасаванасці ў падняцці вытворчасці працы і разгортвання ўсяе савецкае гаспадаркі;

д) на разьвіццё масавай вытворчай прапаганды сярод уноў прышоўшых на прадпрыемствы рабочых і работніц (шляхам арганізацыі спецыяльных гурткоў па павышэнню іх кваліфікацыі, прыцягваючы дзеля гэтага кваліфікаваных рабочых і спецыялістаў, шляхам арга-

нізацыі вечароў пытанняў і адказаў на тэмы аб вытворчасці, экскурсіі на аднародныя заводы, а таксама практыкуя на больш буйных прадпрыемствах консультацыі па пытаннях аб вытворчасці для новых пластоў рабочых.

4. Прымаючы пад увагу значную колькасць сярод нова паступіўшых у вытворчасць работніц, асабліва ў асобных прадпрыемствах, лічыць неабходным дапасаваць усе віды масавай працы сярод работніц к задачы абслугоўвання новых работніц.

5. Зьвярнуць увагу на растлумачэньне новым рабочым сутнасці нацыянальнае політыкі, у прыватнасці беларусізацыі і забеспячэнне абслугоўвання іх на зразумелай мове.

У практычнай працы партыйных і профсаюзных органаў удзяліць больш увагі працы па растлумачэньню аб знішчэнні момантаў міжнацыянальных непаразуменьняў.

6. У мэтах знішчэння маючыхся выпадкаў антогонізму паміж старымі і новымі рабочымі, лічыць мэтазгодным пры наборы новых рабочых пасылаць іх на работу разам са старымі, недапушчаючы існавання асобных зьменаў з новых рабочых, а таксама ўцягваць іх на праўне са старымі рабочымі ва ўсе віды правадзімай масавай выхавальнай працы. У практычнай працы са старымі рабочымі ўдзяляць больш увагі на растлумачэньне ім важнасці задач, стаячых перад рабочай клясай па выхаванню новых кадраў рабочых, прыцягваючы іх, у першую чаргу, беспартыйны актыў, да практычнага выканання гэтай задачы.

У ЦК КП(б)Б.

Праверка вясковых ячэек. Сакратарыятам ЦК на падставе матэрыялаў камісій па праверцы вясковых ячэек зацверджаны вывады аб выніках праверкі. Прызнана, што праверка дапамагла далейшаму па-

ляпшэнню работы правяраных вясковых ячэек. Праверкай устаноўлена, што агульнае становішча правяраных ячэек зьяўляецца здаровым, масавых праяў хворых зьявішчаў у ячэйках няма, за выключэннем

разьвіцця п'янства сярод паасобных партыйцаў.

Але ў працы ячэек праверка выявіла шэраг важных недахопаў. Асноўныя недахопы па вывадам ЦКК наступныя.

Ячэйкі мала праяўляюць сябе ў ролі кіраўнікоў грамадзкага жыцця вёскі, не наладжваюць працы з беспартыйным актывам, а праца іх сярод беднаты абмяжоўваецца толькі правядзеньнем перавыбарных кампаній. Паказчыкам слабой сувязі ячэек з беспартыйным сялянствам зьяўляецца і слабы рост ячэек за лік сялян ад сахі і батракоў.

Слаба пастаўлена ячэйкамі популярызация сярод беспартыйнага сялянства пытаньняў нацыянальнае палітыкі, ня ўсюды праводзіцца праверка выкананьня дырэктыў у галіне беларусізацыі. Мала ўцягваюцца ячэйкамі ў грамадскую працу жысковая інтэлігенцыя (настаўнікі, агрономы).

Значным недахопам у працы ячэек зьяўляецца таксама тое, што парткіраўніцтва ячэек працай саветаў і грамадзкіх арганізацый даволі часта зьяўляецца формальным, абмяжоўваючыся заслухованьнем іх дакладаў. Ячэйкі мала праяўляюць ініцыятывы і ўплыву ў справе паляпшэньня працы саветаў.

У галіне ўнутры-партыйнай і выхаваўчай працы праверкай выяўлена: слабая палітычная падрыхтоўка насць значнай колькасьці партыйцаў і слабая ўвага з іх боку ў справе папаўненьня сваіх палітычных ведаў; невыстарчаючасць унутры-выхаваўчай працы і кіраўніцтва ёю з боку бюро ячэек і РК, нерэгулярнасьць працы гурткаў, недахоп у іх літаратуры (падручнікаў).

Пляны працы ячэек даволі часта далекі ад рэчавістасьці; адсутнасьць наладжанае сыстэмы праверкі выкананьня сваіх плянаў і дырэктываў партаргану. Члены ячэек, асабліва радавыя таварышы, невыстарчаюча прымаюць удзел у грамадзкім жыцці вёскі, што часткова можна вытлумачыць няроўнамерным разьмеркаваньнем партабавязкаў і

адсутнасьць даручэньняў і заданьняў партыйцам у іх партыйнай працы з боку бюро ячэек.

На працы ячэек па кіраўніцтву ЛКСМ дрэнна адбіваецца неактыўнасьць вылучаных прадстаўнікоў у ячэйкі комсамолу.

Сярод сялянскіх сыстэматычнае працы не вядзецца; дэлегаткі слаба ўцягваюцца ў савецкую і грамадскую працу.

Дзеля зьнішчэньня азначаных недахопаў ЦКК зьвернута ўвага мясцовых партыйных органаў і прапанована правесці ў жыццё ўказанні, дадзеныя правяральнымі камісіямі ячэйкам, робячы праверку ў будучым іх выкананьня.

У далейшым прызнана мэтазгодным перайсьці ад сыстэмы праверкі ячэек да сталага нагляду за становішчам работы ячэек і зьнішчэньня маючыся ў іх недахопаў у працэсе штодзённага партыйнага кіраўніцтва.

АКК і Сэкцыі РСІ пры Гарсаветах. У зьвязку з адбываючыміся ў сучасны момант перавыбарамі гарадзкіх саветаў, ЦКК у асобым пісьме к АКК зьвярнула іх асаблівую ўвагу на падрахованьне вынікаў і вучоту вопыту працы сэкцыяў РСІ пры Гарсаветах, а Гомельскай і Рэчыцкай АКК—на арганізацыю гэтых сэкцыяў. З гэтай мэтай прапанована прапрацаваць пытаньне на пасяджэньнях сэкцыяў РСІ і АКК і зьнішчыць маючыся недахопы ў працы сэкцыяў.

Маючы на ўвазе асабліва важнае значэньне сэкцыяў РСІ для органаў КК—РСІ ўказана на неабходнасьць вылучэньня ў склад бюро сэкцыяў прадстаўніка АКК—РСІ, які адказваў-бы перад АКК за пастаноўку і дзелавы ўдзел у працы сэкцыяў.

У задачу АКК таксама пастаўлена ўцягненьне ў сэкцыю групы актыўных членаў Гарсавету, праявіўшых інтарэс да працы кантрольных органаў і поўнае выкарыстаньне іх на практычнай працы; ўцягненьне дэлегатак і комсамольцаў, жадаючых працаваць у сэкцыі РСІ.

Побач з гэтым зьвернута ўвага АКК на ўзгадненне пляну працы сэкцыі з агульным плянам правадзімае АКК працы па выпаўненню важнейшых задач, знаходзячыхся ў цэнтры ўвагі гаспадарчага жыцця (зніжэнне цэн, пытанні рэжыму эканоміі, барацьба з бюрократызмам і інш.), прыстасоўваючы да умоў мясцовае гарадзкой работы.

У зьвязку з тым, што ў шэрагу мейц сэкцыі не выкарыстоўваюцца ў выстарчаючай меры, як адна з формаў сувязі з масамі, у пісьме падкрэслена неабходнасць пастаноўкі на сыкцыях РСІ дакладаў аб

выніках найбольш буйных абсьледваньняў, праведзеных АКК—РСІ і прадстаўляючых інтарэс для Гарсавету.

АКК у чарговым інфармацыйным пісьме даручана паведамляць свой вопыт працы ў сэкцыях РСІ і гэта дасьць магчымасьць шырока высьветліць работу сэкцыі і больш поўна выкарыстаць работу іх, як адну з формаў прыцягненьня працоўных да дзяржаўнай працы, у справе агульнай барацьбы за паляпшэньне дзяржаўнага апарату і барацьбы з бюрократызмам.

У МЕНСКИМ АК КП(б)Б.

Бюро Менскага Акругкому КП(б)Б разьбірала пытаньне аб ўзмацненьні раёнаў работнікамі кіруючага складу і адзначыла, што ў агульным раёны задаволены здавальняюча. Да слаба задаволеных галін належаць: судовая (36 проц.), дзяржстрах (35,7 проц.), фінансавая (27,2 проц.), зямельная (24,5 проц.) і паштова-тэлеграфная (28 проц.).

Адзначана вялікая цяжучасьць кіруючага складу работнікаў у Койданаўскім, Астрашыцка-Гарадзецкім, Чэрвенскім, Пухавіцкім і Самахвалявіцкім раёнах, дзе адказныя работнікі зьмяніліся на 45-54 проц.

Асабліва цяжучасьць маецца ў Парткомах і палітасьветорганах, так напр., Апоргі зьмяніліся на 109

проц., жанарганізатары на 81,8 проц., загад. нардамамі на 72,7 проц.

Бюро АК улічвае становішча на мясцох, ухваліла ўзмацніць партсіламі тыя галіны, у якіх мала партыйцаў; даручана Оргаддзелу Акругкому палепшыць якасны падбор пасылаемых тав., усебакова ўлічваючы прыгоднасць кожнага пасылаемага работніка. Недапушчаць без асабліва важных прычын одзыву з раёнаў працаўнікоў, узяўшы курс на стабілізацыю работнікаў вёскі.

З прычыны недастачы ізбачоў і сакратароў сельязчэк, у той час, як маецца ізбытак работнікаў у горадзе, Бюро АК ухваліла адкамандыраваць рад таварышоў у раёны.

У ХУТКИМ ЧАСЕ

ВЫЙДЗЕ З ДРУКУ І ПАСТУПІЦЬ У ПРОДАЖ

Стэнаграфічная справаздача X-га зьезду КП(б)Б

Сачыце за абвесткамі ў газетах

ХРОНІКА

I. Партыйна-арганізацыйныя пытаньні.

Вытворчыя нарады ў савецкіх гаспадарках. У Мазырскай акрузе ў сакавіку месяцы намечана правесці вытворчыя нарады ў савецкіх гаспадарках з павесткай дню:

- 1) аб задачах і працы савецкіх гаспадарак;
- 2) аб вясеньняй і летняй пасяўных кампаній;
- 3) аб працы вытворчых нарад у савецкіх гаспадарках (становішча, вынікі і задачы);
- 4) аб нормах выпрацоўкі і вучоту вытворчасці працы;
- 5) аб пераходзе на здзелельчыну і аплаце за пераработку норм выпрацоўкі.

Дакладчыкі па ўсім пытаньням вылучаюцца Акрадзяленьнямі саюзу працоў зямлі і лесу.

Абследаваньне працы Савецк. ячэек. Мазырскім Акругкомам прыступлена да правэркі працы савецкіх ячэек. Для правядзеньня правэркі вылучаны 3 камісіі. Правэрка павінна была быць закончанай 8 лютага.

Правэрка выканання партдырэктывы. Праведзеная Калінінскім Акругкомам правэрка выканання фракцыямі ўнеспартыйных арганізацый партдырэктывы выявіла шэраг недахопаў: несвачасовае праламленьне дырэктывы ў працы з боку асобных працаўнікоў-комуністаў, адсутнасць у фракцыях сыстэмы правэркі выканання дырэктывы і неналаджанасьць правэркі з боку апарату Акругкому КП(б)Б. Дырэктывы Акругкому і пытаньні, патрабуючыя вырашэньня ў партарганах, у большасці ўстаноў не прапрацоўваюцца на пасяджэньнях фракцый. Ёсць выпадкі даручэньня выканання партдырэктывы беспартыйным супрацоўнікам і наогул адсутнічае сыстэма захоўваньня партдакумэнтаў. Адсутнічае з боку фракцый праца на паліпшэньню апарату.

Акругком даў шэраг указаньняў па арганізацыйнаму фармленьню і ўпарадкаваньню працы фракцый.

Нарада сакратароў ячэек. На 21 лютага Барысаўскім Акругкомам склікаецца нарада Сакратароў высковых ячэек з павесткай дню: 1) даклад 3-х ячэек, 2) аб працы сярод бедняты і 3) аб сыстэме кіраўніцтва ў зьвязку з чарговымі задачамі партпрацы.

На 5-6 лютага склікаецца таксама нарада сакратароў савецкіх ячэек.

Праца з актывам ЛКСМ. Віцебскі Акругком канстатаваў дасягненьні ў справе умацаваньня актыву ў КСМ. Зьнішчаны пры

мяючыся раней з боку комсамольцаў-актывістых моманты чаканьня перадачы ў партыю і рост партыйнага ядра ў КСМ наогул праходзіць нармальна. Павялічылася таксама пролетарская частка актыву і процант беларусаў. У складзе раённага актыву павялічылася колькасць дзяўчат на 4,7 проц.

З недахопаў адзначана: невыстарчаючая прыкладовасьць комсамольцаў-партыйцаў, зьмяншэньне дзяўчат (на 1,5 проц.) і батракоў (на 2,8 проц.) у складзе ячэйковага актыву, невыстарчаючая падрыхтоўка, наяўна нездаровых настройаў у частцы актыву (нежаданьне працаваць, непаразуменьне паміж старым і новым актывам, недысцыплінаванасьць). З формаў працы з актывам апрача агульнай сыстэмы політасветы і самаадукацый практыкавалася і поўнасьцю апраўдала сябе правядзеньне спецыяльных курсаў і нарад. Акругком даў указаньні аб правядзеньні таксама спецыяльных сходак актыву КСМ дзеля азнаямленьня яго з найважнейшымі пытаньнямі жыцьця саюзу і партыі.

Удзел КСМ у гаспадарчым будаўніцтве. Па дакладу Акругкоммолу аб удзеле КСМ у гаспадарчым будаўніцтве, Бабруйскі Акругком канстатаваў, што гаспадарчая праца паступова пачынае уваходзіць у штодзённую працу комсамольскіх ячэек. Маецца ўжо шэраг дасягненьняў: у горадзе—скарачэньне прагулаў з боку комсамольцаў і рабочай моладзі, умаценьне ўвагі, паліпшэньне якасьці прадукцыі, умаценьне удзелу моладзі ў вытворчасці, нарадах і камісіях, рост коопэраваньня рабочай моладзі (у некаторых прадпрыемствах коопэравана 100 проц. комсамольцаў), умаценьне актывнага ўдзелу ў працы ЦРК.

У вёсцы—некаторы рост культурнасьці і прыкладовасьці (узорнасьці) гаспадарак комсамольцаў (пераход на шматполье, закладка узорных вучасткаў, садовых пітомнікаў, пачыленьне хлявоў і інш.), арганізаваны практычны ўдзел у правядзеньнях гаспадарчых кампаній (лесанасаджэньне, сельска-гаспадарчыя выстаўкі), павышэньне ініцыятывы і удзелу комсамольцаў у розных гаспадарчых прадпрыемствах (пачынка мастоў, дарог, арганізацыя пажарных дружын, калектывных закупаў машын і т. п.).

З найбольш важных недахопаў Акругком адзначаў: слабы ўдзел у гаспадарчай працы савецкіх ячэек, слабая праца па аказаньню дапамогі бедняце, наяўна момантаў

безгаспадарськвенасці комсамольскіх ячэек (неправільнае выкарыстаньне ленинскіх дзеячын), хуліганства на вытворчасці, нежаданьне працаваць у сваёй гаспадарцы. Акругком даў указаньні аб зьнішчэньні недахопаў, у прыватнасьці адобрыў ініцыятыву КСМ у арганізацыі вытворчых саборніцтваў і прапанаваў практыкаваць іх і ў вёсцы. Як адну з формаў работы Акругком рэкамендаваў правядзеньне нарад самастойных і культурных гаспадароў-комсамольцаў. Прызнана так сама неабходным практычна распрацаваць пытаньне аб вылучэньні комсамольцаў на гаспадарчую і савецкую працу.

Конкурс вясковых ячэек КСМ. Магілёўскі Акругком гадзіўся з прапановай АК КСМ аб правядзеньні конкурсу на лепшую комсамольскую сельгаспрацу па гаспадарчай і грамадзкай працы.

Конкурс ставіць задачы: высвятліць і падагуліць дасягненьні ў практычнай, гаспадарчай і грамадзкай працы ячэек КСМ, стварыць грамадскую думку сялянства навакол гэтых дасягненьняў і узьняцьце тым самым аўтарытэт ячэек КСМ — як памочніка партыі.

Конкурс будзе праводзіцца з 1 па 15 лютага.

Нормалізацыя партнагрузкі. 2-м Віцебскім Райкомам КП(б)Б праведзена праца па высвятленьні партнагрузкі ў раёне. Праца праводзілася шляхам: вучоту колькасці нагрукі ў ячэйцы па кожнага члена, правядзеньне анкеты сярод групы актыву, прыблізнага вучоту колькасці сходак і пасяджэньняў у м-ц і удзел у іх партыйцаў і асабістых гутарак з сакратарамі ячэек і наасобнымі актывістамі. У выніку выявіліся наступныя даныя: калі ня лічыць партсходак і розных сходак і нарад, то з 1143 асоб ня маюць нагрукі 217 асоб; з адной нагрукі — 512, з 2 — 245, з 3 — 100, з 4 — 39, з 5 і вы-

шэй 30 асоб. Агульная сярэдняя колькасць гадзін, занятых грамадзкай, профэсійнай, партпрацай — ня больш 3-х. Ня гледзячы на гэтага маецца перагрузка, неўвязка паміж рознымі пасяджэньнямі і сходакмі па часу, несвачасовага пачатку пасяджэньняў і сходак, непадрыхтаванасьці пытаньняў на пасяджэньнях і т. п., што выклікае дарэмнаю трату часу, а таксама не выстарчаючага выкарыстаньня і ўцягненьня ў працу беспартыйнага актыву.

Партядро і парткіраўніцтва ў КСМ. Барысаўскі Акругком констатаваў рост партядра ў КСМ з 6,96 проц да 8,3 проц, паліпшэньне якаснага складу партыйнага ядра за лік павялічэньня ў партядры членаў партыі, павялічэньне прыёма ў партыю за лік рабочых, зьмяшчэньне перадачы ў партыю комсамольцаў з „іншых“, рост партядра ў вясковых ячэйках за лік сялян ад сахі.

Адзначана таксама значнае паліпшэньне кіраўніцтва КСМ з боку РК, гарадзкіх ячэек і часткі вясковых ячэек КП(б)Б, здавальняючы ахот партядра партасветай і павышэньне яго політычнага ўзроўню.

Побач з гэтым маюцца яшчэ значныя недахопы: слабы рост партядра за лік батракоў, дзяўчат, батрачак і сялянак, налічка ў дасці партядра нездаровых настройаў (нежаданьне працы ў КСМ, парушэньне саюзнай дысцыпліны, кампаньства) і неразумьне пытаньняў унутрыпартыйнага становішча, слабасьць партядра ў актыве, асабліва ў бюро ячэек (з 588 членаў бюро толькі 68 партыйц.) адсутнасьць партядра ў значнай колькасці вясковых ячэек, і зусім яшчэ слабое парткіраўніцтва з боку большасьці вясковых ячэек КП(б)Б.

Акругком наметіў шэраг мер па зьнішчэньню указаных недахопаў.

II. Пытаньні вясковай працы.

Ажыўленьне працы камітэтаў сялянскай узаемадапамогі. У зьвязку з тым, што перавыбары сялянск. камітэтаў узаемадапамогі адложаны на восень 1927 г., Калінінскі Акругком прызнаў неабходным правесці пасья перавыбары сельсаветаў кампанія па ажыўленьні работы камітэтаў сялянскай узаемадапамогі. Кампанія намечана правесці з 1 па 20 сакавіка.

Намечана правесці абсьледваньне, рэвізію і інструктаваньне сялянскіх камітэтаў

узаемадапамогі, справядзачную кампанію сельскіх і раённых камітэтаў, шырокія пленумы РК з абмеркаваньнем справядзач, далейшых задач і пытаньня аб вясеньняй пасьяўнай кампаніі. Да гэтай кампаніі будзе прыстасавана таксама кампанія па коопэраваньню беднаты за кошт маючагася фонду ў 8.000 рублёў. Напярэдадні пытаньне аб правядзеньні кампаніі будзе пастаўлена на абмеркаваньне Наряды сакратароў РК КП(б)Б.

III. Пытаньні Агітпропрацы.

Праца рухомах школ. Магілёўскі Акругком падагуліў вынікі працы рухомах школ 1-ай ступені, 1-га набору. Адзначана, што дзякуючы рацыянальнаму выкарыстаньню сродкаў аддзічаных на ўтрыманьне школ, матэрыяльнае становішча слухачоў палепшылася, дзякуючы чаму ў параўнаньні з мінулым годам наведваньне школы слухачамі значна павялічылася (90—95 проц.).

Акругком лічыць, што школы наогул сябе апраўдалі. З недахопаў адзначана невы-

старчаючая ўвага РК КП(б)Б комплектаваньню школ і недавальняючая жывая сувязь РК з школамі. Значна паніжэна праца пазьяня прысылка падручнікаў, а таксама тое, што слухачы ня былі зьвольнены ад працы па займаемым пасадам.

У мэтах замацаваньня атрыманых у школах ведаў, Акругком даў дырэктыву аб арганізацыі гурткоў па самаадукацыі па праграме рухомах школ 2-ой ступені, дзеля добра і здавальняюча скончыўшых.

Барысаўскі Акругком прызнаў вынікі працы рухомах школ 1-га набору здавальняючымі. З недахопаў Акругком адзначыў дрэнна праведзенае комплектаванне школ, невыстарчаюча ўважлівая адносіны да гэтага Райкомаў і несваечасовую прысылку падручнікаў. У мэтах паляпшэння комплектавання школ. Акругком прызнаў неабходным стварэнне пры Райкомах адборных камісій. Прызнана таксама мэтазгодным пры наяўнасці на-

лежных умоў заняткі школ праводзіць не ў раённым цэнтры, а ў сельсавеце.

У зьвязку з тым, што нездавальняючыя вынікі выкладання прыродазнаўства ў школах з прычыны адсутнасці падручнікаў і падрыхтаваных лектараў, прызнана мэтазгодным у школах 2-га набору выкладанне прыродазнаўства не праводзіць, замяніў яго вывучэннем беларускае мовы.

IV. Пытаньні працы сярод жанчын.

Праца дэлегацкіх сходак. Калінінскі Акругком заслухаў даклад аб працы дэлегацкіх сходак склікання 1926 г.

Лік дэлегацкіх сходак супроць мінулага году ўзрос на 15, усяго працавала 66 дэлегацкіх сходак, з іх 62 пры вясковых ячэйках. Ахоплены сходамі 2144 жанчыны, 1780 сялянцак, з іх 64 проц. беднячак.

У пяршыню дэлегацкімі сходамі ахоплены 82 саматужніцы. Усе дэлегацкія сходы (за асобнымі выключэннямі) працуюць нормальна; дэлегацкія сходы забяспечаны літаратурай. Апрача праграмных гутарак разбіраюцца на сходах і практычныя пытаньні, чаго

ў мінулым годзе ня было. Маецца 193 практыканткі, адзначана больш уважлівых, чым раней адносіны да практыкантак з боку ўстаноў і арганізацый. Паводзі ідзе ліквідатыя пісьменнасці сярод дэлегатак, асабліва сярод больш дарослых.

Акругком адзначыў, што кіраўніцтва дэлегацкімі сходамі з боку РК і большасці ячэек прымае сьстэматычны характар і даў шэраг практычных указанняў на далейшаму ўмацаваньню гэтай працы, як-та: аб скліканні раённых нарад кіраўнікоў дэлегацкіх сходак, аб правядзеньні РК абследавання дэлегацкіх сходак, аб справаздачнасці дэлегатак перад выбарніцтвамі і інш.

Вынікі комплектавання ВНУ БССР у 1926-27 навуч. годзе.

Комуністычны Унівэрсытэт Беларусі імя У. І. Леніна. У 1926-27 навуч. годзе ў Унівэрсытэт прынята 58 асоб, замест прадпалагаемых 85 (такім чынам, выканана 68,2 проц. заданьня). На асноўны курс прынята 11 асоб замест 35; на падрыхтоўчы—47, замест 50. (Апрача гэтага прыняты на II курс—1 т. і на III курс—1).

Унівэрсытэт укомплектаваны ня поўнасьцю. Да пытаньня комплектавання Комуніст. Унівэрсыт. Беларусі мясцовыя арганізацыі (акругі) аднесліся ня з поўнай уважлівасьцю, так замест 127 асоб, павінных быць накіраванымі для адбору,—накіравана ўсяго 72, гэта значыць—заданьне выканана толькі на 56,7 проц. Як выканана заданьне па ўкомплектаваньню Ком. Унівэрсытэту Беларусі паасобнымі акругамі, пакажа наступная табліца:

А К Р У Г І	Усяго павінны быць накіраваны звыш 50%	Накіравана	% выканання заданья	Прынята	% у адносінах да разьвёрсткі
Менская	21	21	100,0	16	114,2
Віцебская	18	3	14,2	3	25,0
Барысаўская	12	6	50,0	4	41,4
Магілёўская	10	9	90,0	8	114,0
Бабруйская	10	10	100,0	10	142,8
Аршанская	9	5	55,5	3	50,0
Полацкая	8	2	25,0	1	20,0
Слуцкая	8	3	37,5	2	40,0
Калінінская	8	5	62,5	4	80,0
Мазырская	8	4	50,0	3	60,0
Інш. парт. орган.	15	4		4	
УСЯГО	127	72	56,7	58	68,2

Процэнт выканання разьвёрсткі паасобнымі арганізацыямі разнастайны: ад 100 проц.—Менская і

Бабруйская акругі да 14,2 проц. — Віцебская, 25 проц. — Полацкая. Трэба заўважыць і тое, што з боку тых акруг дзе, развёрстка аб камандзіраванні для адбору была выканана поўнасьцю, там і падбор кандыдатаў, як правіла быў лепшы, так адносна прыёму заданьне Менскай акр. выканана на 114,2 проц., Бабруйскай—142 проц., Могілеўскай—114 проц., у той час як Віцебская акр. толькі на 25 проц., Полацкай на 20 проц. і г. д. (Гл. 6 стаўбец табл.).

Процэнт рабочых у параўнаньні з мінулым годам зьменшыўся; проц. рабочых агульнага ліку студэнтаў Ком. Унівэрсытэту складаў 43,2 проц., у гэтым годзе проц. прынятых зьменшыўся да 39 проц.; на падрыхтоўчы курс у 1926-27 нав. годзе прынятыя рабочыя складаюць 47,5 проц., у мінулым рабочыя складалі 51 проц. Павялічыўся процэнт сялян. У мінулым, сяляне складалі 51,4 проц. агульнага ліку студэнтаў, прыём гэтага году сяляне складалі 55 проц.

Нацыянальны склад прынятых наступны: 68,5 проц.—беларусы, 21 проц.—яўрэі, 8,5 проц.—расійцы і інш.—3 проц. Па соцыяльнаму становішчу: рабочых—24 асобы—39%, сялян—32—55 проц., іншых—4—6 процэнтаў.

У адносінах да партстажу склад прынятых палепшыўся; адсутнічае прыём кандыдатаў. Партыйцаў са стажам з 1918-20 г. г.—47,5 проц. усяго прыёму; 42 чал. (70 проц.) з прынятых—прымалі ўдзел у грамадзянскай вайне. Па полу прынятыя падзяляюцца так: 53 мужч.—88 проц і 7 жанчын—12 проц Павялічыўся процэнт жанчын. (У мінулым годзе жанчын было ў Унівэрсытэце 10 проц.).

Комплектаваньне ВНУ БССР. (ВНУ, Тэхнікумы, Рабфакі). З дакладу Галоўпрофасьветы на колегіі АПА высьветлена, што за ВНУ БССР захована значная колькасць рабфакаўцаў з ліку скончыўшых у гэтым годзе (65 проц. выпуску супроць 35 проц. мінулага). Значна па-

вялічыўся партыйны і комсамольскі склад: ВНУ—35,9 проц. супроць 31 проц. мінулага году, Рабфакі—74,5 проц. супроць 48,2 проц., Пэдтэхнікумы—39,1 проц. супроць 19,9 проц., Сельска-Гасп. Тэхнікумы—45,8 проц. супроць 28,5 проц., індустрыяльныя тэхнікумы—47,1 проц. супроць 30,2 проц.

Павялічыўся % сялян пры прыёме: ВНУ—49,9 проц. супроць 42,4 проц. мінулага году, Пэдтэхнікумы—54,2 проц. супроць 49,8 проц., сельск.-гаспад—70 проц. супроць 63,6 проц.

Павялічэньне % рабочых у рабфаках і адсутнасьць у прыёме іншых:

	Рабочых	Сялян	Служац.	Іншых
1926-27 нав. г.	41,7%	58,3%	—	—
1925-26 " "	36,3%	60,7%	1,9%	1,1%

Колегіяй АПА адзначана: а) невыкананьне прыняццю адбору наводле здавальняючых па акадэмічным ведам: з ліку асоб, трымаўшых залікі, прынята 1209 вытрымаўшых іспыты і апрача гэтага 569 асоб, здаўшых дрэнна залікі; б) памяншэньне проц. рабочых у ВНУ і Пэдтэхнікумах: ВНУ—14,6 проц. супроць 16,3 проц. мінулага году, Пэдтэхнікумы—9,9 проц. супроць 10,6 проц.

Дадзена дырэктыва ў будучым годзе праводзіць больш строгі падбор не застаўліваючыся перад незапаўненьнем нормы прыёму. Апрача гэтага, з мэтай большага ўцягненьня рабочых і сялян у ВНУ і Тэхнікумы аб неабходнасьці пашырэння сеткі вячэрняе асьветы (вячэрні Рабфак, Тэхнікумы).

Комплектаваньне Совпартшкол Беларусі. У Віцебскую савпартшколу—у 1926-27 нав. годзе прынята 89 чал. Па соцыяльн. складу прынятыя падзяляюцца так: рабочых—48 чал. (54 проц.), сялян—36 (40 проц.), іншых 5 чал. (6 проц.), у мінулым 1925-26 нав. годзе рабочых было прынята 48 чал. (54 проц.),

сялян—33 (36 проц.), інших—9 (10 проц.). Партийцаў прынята ў гэтым годзе 46 чал. (51 проц.), а ў мінулым 32 чал. (35,5 проц.).

Магілеўскую — прынята ў 1926-27 нав. годзе ўсяго 133 чал. З гэтага ліку рабочых і батракоў—54 чал. (40,6 проц.), сялян—78 (58,6 проц.), інших—1. Партийцаў—88 ч. (66,2 проц.). У 1925-26 нав. годзе было прынята рабочых і батракоў—76 (42,9 проц.), сялян—98 (55,3 проц.), інших—3 (1,8 проц.), партийцаў—101 (57 проц.).

Па дакладу Галоўполітасъветы—аб выніках комплектаваньня Савпартшкол БССР—колегіяй АПА адзначана, што АК нявыкана дырэктыва ЦК адносна камандыраваньня ў Савпартшколы ўзрастам вышэй

22 год і маючых большы партыйны стаж. У Віцебскую Савпартшколу з 89 чал., прынятых у гэтым годзе сяброў КП(б)Б—32 чал. (36 проц.) і па ўзрасту звыш 22 год—57 чал. (64 проц.); Магілеўскую—прынята 133, з іх сяброў КП(б)Б—29 чал. (21 проц.), з узрастам звыш 22 год—76 чал. (57 проц.).

З прычыны неналежнага падбору кандыдатаў з боку АК у Магілеўскую Савпартшколу замест 143 слухачоў прынята—133 (93 проц.); у Віцебскую—замест 123—89 чал. (72 проц.).

Дадзена дырэктыва ў далейшым прымаць у Савпартшколы толькі тых т. т., якая поўнасьцю будучь адказваць умовам прыёму.

БІБЛІАГРАФІЯ

С. Я. Вольфсон. Диалектический материализм. Изд. VI исправл. и дополненное, ч. I-III. Госуд. Изд. Белоруссии. Минск. 1926. Стр. XIV+375.

В настоящей заметке я ограничусь рассмотрением нового, значительно дополненного, издания курса тов. С. Я. Вольфсона с одной лишь точки зрения—с точки зрения методологической: каковы принципы построения курса, круг проблем, излагаемых в нем, подход к рассматриваемым темам, архитектора курса. При том разное во взглядах, который у нас существует по вопросу о предмете диалектического материализма, об объекте его изучения, о задачах этой дисциплины—такая постановка вопроса имеет достаточное основание.

Хотя, в общем, курс является марксистски-выдержанным, и то, что изложено в нем, изложено более или менее правильно и добросовестно,—однако, изложено в нем не всегда то, что следовало бы, и обойдено весьма многое, что необходимо было изложить, а изложенное—нужное и по существу верное—представлено не в той связи, не в том аспекте, в котором должно бы быть освещено в правильно построенном курсе диалектического материализма. Оговорюсь, что хотя я и полагаю, что методологически курс неудовлетворителен, не отвечает поставленным пред ним задачам, это отнюдь не мешает мне считать книгу С. Я. Вольфсона одним из полезных пособий, имеющихся по данному предмету. По сравнению с другими аналогичными учебниками работа С. Я. Вольфсона заслуживает рекомендации, по сравнению же с „должным“ курсом, с курсом,

каким он должен быть—она подлежит строгой критике и нуждается в радикальной переработке.

Автор курса правильно исходит из понимания диалектического материализма как философии. Не в пример нашим упрощателям, отмечающим философию, выдающих за марксизм его социологическую часть, С. Я. Вольфсон руководствуется правильным пониманием диалектического материализма как цельного философского учения, частным случаем, приложением которого к сфере общественной жизни является исторический материализм. Тов. Вольфсон совершенно правильно понимает философию не как сверхнаучную дисциплину и не как энциклопедию наук, систему значит, а как „исследование форм мышления и изучение путей его развития“, он сочувственно приводит определение философии А. Лабриола, согласно которому она рассматривается как методология частных наук, как „формальное знание акта и процесса познания и мышления в любом отношении с опытом и наблюдением“, как логика и диалектика. В этом вопросе мы целиком и полностью солидарны с тов. Вольфсоном (см. напр. мою ст. „Марксизм и философия“ в журн. „Польмя“, № 5 за 1926 г.) и горячо приветствовали бы курс, написанный на основе последовательного проведения такого понимания диалектического материализма, если бы... дело не ограничивалось декларативным введением, если бы это понимание нашло практическое осуществление в построении курса. А этого то и нет. К введению нужно приложить другой курс, либо заменить введение иным, более соответствующим действительному содержанию курса.

Курс, вопреки введению, не есть марксистский курс методологии наук, не есть учение о познании „в любом отношении с опытом и наблюдением“, не есть материалистическая логика и диалектика.

Элементы системы занимают непропорциональное место по сравнению с изложением марксистской методологии. Ряд кардинальных принципов диалектики вовсе не поставлен. Читатель не получает никаких сведений об отличных от марксизма методологических направлениях и критике их. Ни один беспристрастный читатель по прочтении книги не придет к выводу, что марксизм—методология. Изложение марксистской философии занимает в книге лишь 47 стр. (131—178), а социологии (не методологии социальных наук, а чистокровной социологии)—180 стр. (185—365). Глава о диалектике—20 стр., а о нравственности—32!

После двухсот страниц социологического текста читатель ничего не узнает о господствующей на Западе телеологической методологии общественнознания, не будет подготовлен к критике, напр. органического направления, он не узнает о существовании вопроса о единстве методов естественных и общественных наук.

В главе о детерминизме нет ничего о раздирающей современную биологию борьбе телеологической и механистической методологии. Я не говорю уже о том, что и намек нет на указание о том, как с нашей точки зрения представляются напр. логические и математические понятия. Мы согласны, что социальную методологию следует гипертрофировать, но нельзя же в методологии „всех частных наук“ аннулировать элементы методологии естествознания. Впрочем, вполне законно было для курса, читанного на факультете общественных наук, ограничиться при изложении методологии общественнознания лишь общеполитическим введением, но социологическая часть не построена как

методология, а философское введение не освещает важнейших методологических принципов. Можно ли излагать диалектику не освещая... категории противоречия, этой души метода, не упомянуть о столь методологически ценных категориях как общее, особенное и единичное, не рассмотреть отношения части к целому, индукции и дедукции? И совершенно не случайно историческая часть к курсу диалектического материализма ограничивается историей материализма, и не включает истории диалектики. И разве допустимо, предпослав небольшой философской части историю материалистической философии, лишить социологическую часть (две трети книги) введения о предшественниках *социологических* воззрений Маркса? Можно ли говорить о Гаспенди и не упомянуть о социалистах утопистах. И допустимо ли строить курс марксистской методологии общественных наук, не удостоив даже упоминания драгоценного наследия методологии политической экономии.

Право, дельный комментарий к „Введению к критике политической экономии“ и к ленинскому наброску о диалектике дали-бы изучающему марксистскую философию большее знание предмета. Разве можно на многих десятках страниц рассматривать различные виды идеологий и не изложить величественного учения Маркса о фетишизме. Без глубокого проникновения в экономические творения Маркса нельзя изучить методологию общественных наук. Богатейшая сокровищница марксизма осталась неиспользованной. Коренные вопросы методологии во всю их величину и в соответствующем аспекте даже и не поставлены. Вот почему у подготовленного читателя останется впечатление, что автор не излагает, не объясняет проблемы, а с большой легкостью скользит по их поверхности.

Я отметил уже непонятную однобокость исторической части (I). Она

имеет и другой огромный недочет. В ней нашлось шесть страниц для схоластической реакции средневековья, но нет и шести строк для классической идеалистической философии до Гегеля, нет места для критики неокантианского и махистского ревизионизма. А не зная, не умея преодолеть основные типы идеалистической философии, можно быть лишь догматиком-материалистом, пассажа при первом идеалистическом и ревизионистском наскоке на марксизм.

Большая часть книги занята *систематическим* марксистским изложением социологии, начиная с производительных сил и—вверх по плехановской пятичленке—до искусства. Если эта часть претендует на полноту—она недостаточна. Нет, напр., анализа семейно-брачных отношений, науки, национального вопроса. Если это иллюстрации (как уверяет тов. Вольфсон во введении)—они громоздки, многочисленны, однообразны. Гораздо ценнее было бы, напр., вместо многих „продольных“ разрезов различных сторон общественной жизни, дать и один „поперечный“ разрез конкретной эпохи во всем многообразии и взаимосвязи отношений, или привести один из анализов экономических категорий по Марксу.

Остро ощущается отсутствие главы о научном коммунизме и о методологии революционной деятельности, о диалектике борьбы.

Совершенно не учтены при написании главы о праве те достижения, которые сделала в последние годы марксистская мысль в разработке этого вопроса.

Все это дает мне основание утверждать, —amicus Plato, sed magis amica veritas,—что курс очень несовершенен, не разрешает вопроса об университетском учебнике диалектического материализма, хотя и написан ортодоксально и без всяких „уклонов“.

Тов. Р. В. в „Правде“ отпугивает от рассматриваемой книги все

ми „жупелами“ и „металлами“ ревизионизма и эклектицизма. Предоставлю самому тов. Вольфсону удовольствие посмеяться над аргументацией рецензента. Я же, как ни старался, никакого отхода от ортодоксального марксизма в книге не обнаружил. Такими же близорукими как и я оказались и партийцы-теоретики А. Плотников и Вл. Сарабьянов („Книга и революция“ № 3, за 1923 г., „Книгоноша“ № 5, за 1923 г.) и Б. И. Горев („Вестник социалистической академии“ № 2) и рецензенты „Известий ЦИК“ (№ 288 за 1924 г. и от 19-XII за 1926 г.). В книге т. Вольфсона достаточно действительных недостатков, незачем ей пристегивать мнимые. В ожидании, что ответ т. Вольфсона не замедлит выявить философский дальтонизм т. Р. В., отмечу лишь один штрих для характеристики его критического уровня.

В доказательство эклектичности книги т. Р. В. приводит цитату: „От зависти богов отца Геродота до влияния среды Тэна и т. д.“, после чего победоносно потрясает восклицательными знаками и кавычками. Рекомендую читателю открыть на 71 стр. рус. перевода работу Антонио Лабриола „Исторический материализм“—подлинного автора этой цитаты, дословно списанной у него т. Вольфсоном. Вот уж поистине, т. Р. В., шел в одну дверь—попал в другую. „Эклектическая похлебка“ оказалась „заваренной“ другом Энгельса и одним из блестящих представителей первого поколения марксистов!

Б. Быховский.

Беларуская работніца і сялянка.

Орган Аддзелу па працы сярод жанчынаў ЦК КП(б)Б № 2 (28) 1927 г.

Разглядаемы намі лютаўскі (другі) нумар часопісі „Беларуская Работніца і Сялянка“ прыстасаваны галоўным чынам да Міжнароднага жаночага дня.

„Беларуская Работніца і Сялянка“ разьлічана на чытача—працоўную

жанчыну. 8-ае сакавіка—дзень жанчын. Часопісь мусіла на сваіх старонках усебакова асьвятліць гэтае сьвята. А выйшла крышку іначай. Апрача перадавіцы „8 марта“, у якой таксама сьцісла закранаюцца пытаньні агульнага палітычнага становішча нашай краіны і апошніх падзей на Захадзе, апроч артыкулу Клары Цэткін „Шаг к мировой революции“—матар'ялаў прысьвечаных міжнароднаму рабочаму дню жанчын—няма.

Нам здаецца яно крышку памылкова, трэба было-б непашкадаваць яшчэ адну-другую старонку для шырэйшага і глыбейшага азнаямленьня сваіх чытачоў з гісторыяй гэтага сьвята.

Зьмешчаны артыкул „Все на переборы Горсовета“ — заклікае жанчын прымаць актыўны ўдзел у гэтай працы; а выбраныя жанчыны павінны рупліва працаваць у саветах, гэтым самым укладываць долю сваёй працы ў Соцыялістычнае будаўніцтва, бо „работница должна стать крепкой опорой партии в советской работе“.

У журнале маюцца артыкулы „Разгул фашизма“ і „О Красной Армии“. І як звычайна лісты з месц і парады жанчынам па розным галінам гаспадаркі.

Апрача такога недахопу, як тое, што мала вельмі матар'ялаў адносна сьвята жанчын, дзе пасутнасьці трэба было-б на старонках правесці ўрачысты агляд праробленай жанчынамі працы, агульнае ўражаньне часопісь пакідае даволі добрае. Значна палепшыўся тэхнічны бок, што ў пэўнай меры прыцягвае да сябе большую ўвагу. Мала матар'ялаў на беларускай мове.

Трэба вітаць такі крок рэдакцыі, які яна ўжыла перадрукоўваючы мастацкія творы: „поэма пра чорныя вочы“—Зарэцкага і другіх.

„Беларуская Работница і Сялянка“ расьце, а наша авеянае дынамікай соцыялістычнага будаўніцтва жыцьцё — забясьпечвае далейшы рост.

А.

П л у г.

Месячна навукова-папулярная сельска-гаспадарчая часопісь.

Часопісь „Плуг“ налічвае трэці год свайго існаваньня. За гэты параўнаўча не малы час часопісь павінна была канчаткова знайсці свой шлях, завербаваць сталы лік супрацоўнікаў-дапішчыкаў, аб'яднаць іх вакол сябе. Часопісь за тры гады працы павінна была ўсебакова вывучыць сваіх чытачоў іх запатрабаваньні і падагуліўшы ўвесь здабыты матар'ял, павінна была выпрацаваць, аформіць напрамак часопісі і спецыяльна прыстасоўваць у папулярным выглядзе належны зьмест.

Ці справілася часопісь з сваёй задачай? Ці карыстаецца яна папулярнасьцю сярод сялянства і ці спраўляецца яна са службаю дапаможніка ў працы селяніна-земляроба?

Пастараемся зараз выявіць.

Рэі вядома, некалькі гадоў таму назад, маладая савецкая агрономія толькі пачала была разгортваць сваю працу і вось у гэтым пытаньні значную ролю адыграў „Плуг“. На яго старонках выяўляліся прыродныя і эаномічныя асаблівасьці гаспадараньня Беларусі, у ранейшыя-ж часы гэтых матар'ялаў, літаратуры па гэтаму пытаньню ня было. Вакол „Плуга“ гуртаваліся маладыя агрономы, абменьваліся вопытам сваёй працы і г. д.

„Плуг“—быў ініцыятарам стварэньня інстытуту сялян-дасьледчыкаў. „Плуг“ ня быў пасыўным у папулярызацыі і растлумачэньні сялянам тых мерапрыемстваў, якія праводзіць партыя і савецкая ўлада па перабудове і разьвіцьцю сельскай гаспадаркі.

З лістоў сялян, якія выдрукаваны ў „Плугу“, відаць, што часопісь адыграла спрыяючую ролю ў сэнсе дапамогі ў пастаноўцы гаспадаркі.

„Гаспадарыць я пачаў ня ўмеючы. Вось тут „Плуг“ прышоў мне на дапамогу. Я навучыўся правільна весці гаспадарку. Цяпер я на вы таў у атрымаў першую прэмію і ганаровы білет“.

Так піша селянін Судак („Плуг“ № 1). Сувязь з сялянствам часо-

пись, як відаць, разгартоўвае, але бязумоўна мала і на гэта адно з асноўных пытанняў трэба звярнуць належную ўвагу.

Матар'ялы ў „Плузе“ даволі рознастайныя, ахопліваюць усе галіны сельскае гаспадаркі: ёсьць матар'ялы і па гаспадарцы палявой і па садоўніцтву, паляводзтву, па жывёлагадоўлі, па земляўпарадкаваньню, лясной гаспадарцы, краязнаўству і г. д.

Адно толькі часамі сустракаюцца артыкулы, якія бываюць недаступны звычайнаму селяніну і іх трэба як можна папулярней даваць, проста, — а гэтым заважаецца цікаўнасьць да часопісі і аўтарытэт яе сярод сялянства.

Тыраж „Плуга“ — як мы бачым у першым нумары за мінулы год — раўняўся ад 6—да 8 тысяч экзэмпляў.

Гэта ня мала і ня многа, але трэба часопісь ажывіць цікавымі ілюстрацыямі з жыцьця і працы сялян, даваць здымкі паказальных палёў, станцый і г. д.

Гэтае мерапрыемства будзе спрыяць у далейшым больш шпаркаму распаўсюджваньню.

Часопісь орыентуецца на селяніна-гаспадара, часопісь ведае яго запатрабаваньні і ў большасьці іх задавальняе. Але ўцяшацца гэтым няможна, трэба для часопісі яшчэ многа каб палепшыць перадачу матар'ялаў, сувязь з чытачамі і бясспрэчна самы тэхнічны бок часопісі.

Два гады „Плуг“ рос і трэба надалей каб ён абагачваўся любою сялян і няспыняў далейшага, так яшчэ патрэбнага, росту.

Галь.

Адказны рэдактар: *Н. Галадзед*

Члены рэдкалегіі: { *А. Сянкевіч*
Рыжоў
Гоўзман
А. Александровіч

З Ъ М Е С Т

	Стр.
А Криницький. О мартовском пленуме ЦК КП(б)Б X созыва	3
З. Хацімскі. Недахопы ў працы дабраахвотных грамадзкіх арганізацый	7
І. Раманчук. Насьпеўшае пытаньне	13
Кремер. Массовая работа среди работниц и крестьянок	18
М. Зерницький. Об одной из форм связи КК с массами	22
С. Каменштейн. Основные выводы по вопросам о земельной аренде и наемном труде в крестьянском хозяйстве БССР	26
Я. К. Папярэднія вынікі партперанісу ў КП(б)Б	29

И С Т П А Р Т

А. Мясников. Подготовка Октября	31
В. Киорин. „Звезда“ и Минский Совет	37

П А М Я С Ц О Х

А. С. Перевыборы бюро ячеек КПБ	39
Г-н. В Ляховском райкоме	40
Дзяніскевіч і Кохам. Вопыт работы з беднотой	41
Д. Шпектараў. Заметкі нізавога партработніка	43

З П А С Т А Н О У Ў Ц К К П (б) Б

У ЦК КП(б)Б	49
У Менскім АК КП(б)Б	51
Хроніка	52
Бібліаграфія	57

СЁМЫ ГОД
ВЫДАЊНЯ

СЁМЫ ГОД
ВЫДАЊНЯ

ПРЫМАЕЦЦА НА 1928 Г. ПАДПІСКА
НА ВЯЛІКУЮ БЕЛАРУСКІЮ ЧАСОПІСЬ ЛІТАРАТУРЫ, ПАЛІ-
ТЫКІ, ЭКАНОМІКІ, ГІСТОРЫІ

„ПОЛЫМЯ“

па д р э да к цы я й

З. Жылуновіча (адказны рэдактар), М. Зарэцкага, і Я. Ліманаўскага

У часопісі прымаюць удзел самыя выдатныя беларускія літаратурныя і навуковыя сілы.

Часопісь „ПОЛЫМЯ“ выходзіць раз у паўтара месяцы
(8 кніжак на год) РАЗЬМЕРАМ КОЖНЫ НУМАР 12-14 ДРУКАВАНЫХ АРКУШАЎ.

З ПЕРШАЙ ПАЛОВЫ 1928 ГОДУ НАМЕЧАНА ДА ДРУКУ:

ПРОЗА: Я. Нёманюкага—„На рубяжы сталешыця“, раман; І. Бэхэра—(сб. СП З: As Lewisit) (Адзіная справядлівая вайна), раман, забаронены да друку ў Нямеччыне. Ціхі Гартнага—„Крыжавыя дарогі“ (3-я частка рамана „Сокі цаліны“); Тарао Гушчы—„У палескай глушы“ (У глыбі Палесься), 3-я частка, аповесць; Я. Ліманаўскага—„Над абрывама“, аповесць; В. Кавала—„Палын“, аповесць і цэлы шэраг інш. апавяданьняў розных аўтараў.

ПАЭЗІЯ: Януба Коласа—„На шляхох волі“, поэма; Т. Кляшторнага—„Сусьветы“, поэма; А. Александровіча—„Цені на сонцы“, поэма; А. Дудара—„Байкал“, поэма.
ВЕРШЫ: Янкі Купалы, І. Бэхэра, В. Маранова, М. Грамыкі і інш.

Апрача зьмешчаных матэрыялаў па літаратуры, палітыцы, эканоміцы, гісторыі „ПОЛЫМЯ“ на сваіх старонках дае багаты кнігапіс, поўную хроніку культурнага жыцьця СССР і заходня-эўрапейскіх краін.

Гадавыя падпішчыні на „ПОЛЫМЯ“ на 1928 г. атрымоўваюць па выбары бясплатна літаратурныя дадаткі АДЗІН КАМПЛЕКТ „ПОЛЫМЯ“ або „МАЛАДНЯК“ за 1926 г. ці 1927 г., альбо замест камплектаў „ПОЛЫМЯ“ ці „МАЛАДНЯК“ пяць кніжак на беларускай мове:

ЕМ. ЯРСЛАЎСКАГА—Жыцьцё і праца Леніна. Л. КАГАН—Нацыянальны вызвалены рух на Уоходзе. КЕРЖАН АВА—3 гісторыі РКП(б). Зборнік „Заходняя Беларуш“ і Інтэрпэляцый беларушскіх паслоў у польскім сойме.

Паўгадавыя падпішчыні атрымоўваюць у дадатак НАСЬЦЕННЫ КАЛЯНДАР на 1928 год і ДЗЬВЕ з памянёных вышэй кніжак.

Акрамя таго, ГАДАВЫМ падпішчыкам прадстаўляецца рассрочка: 1 студзеня—4 р. 50 к.; 1 ліпеня—3 р. 50 к.; 1 кастрычніка—2 руб. ПАЎГАДАВЫМ: 1 студзеня—3 руб.; 1 ліпеня—2 руб.

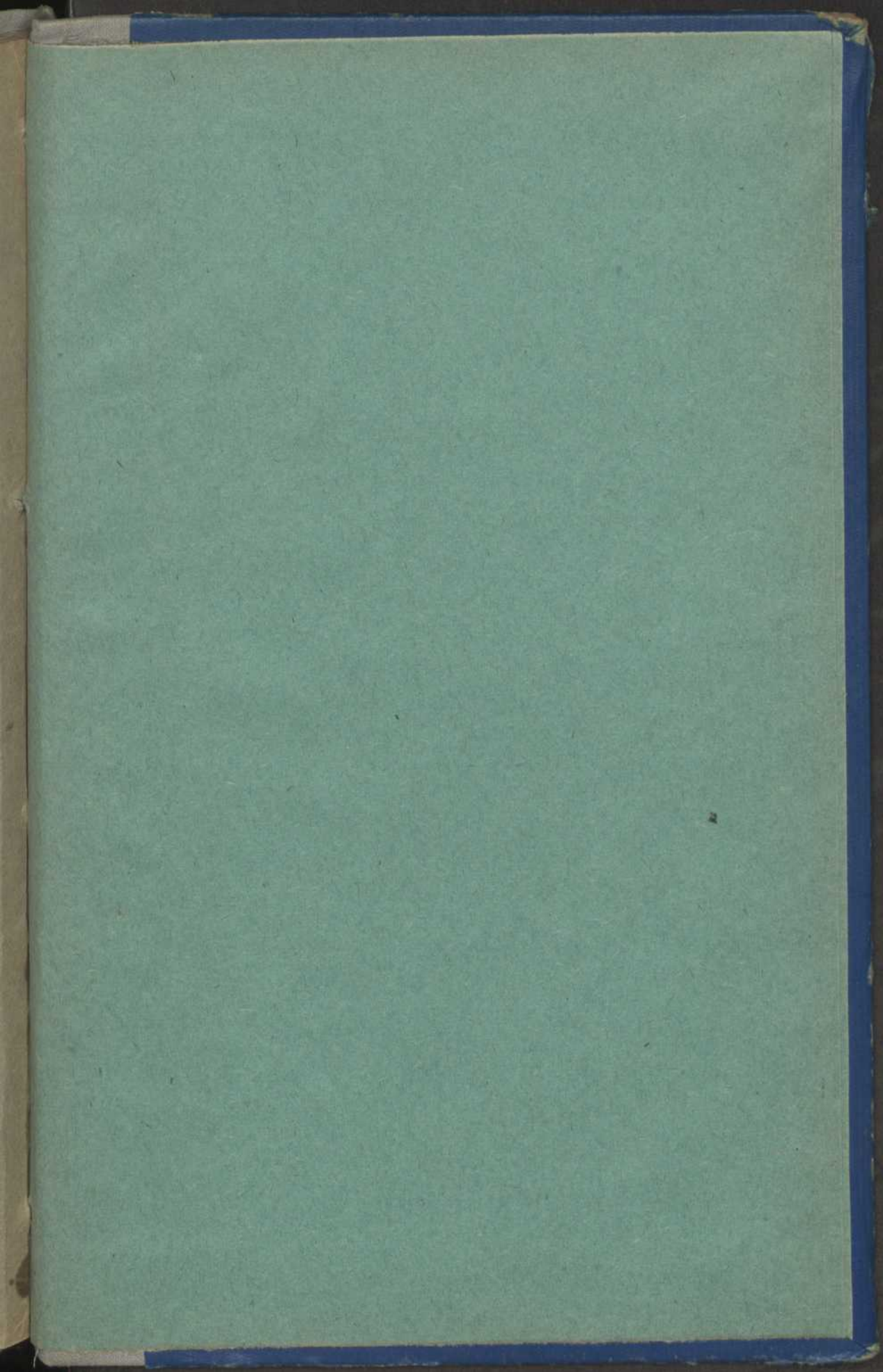
ПАДПІСНАЯ ЦАНА:

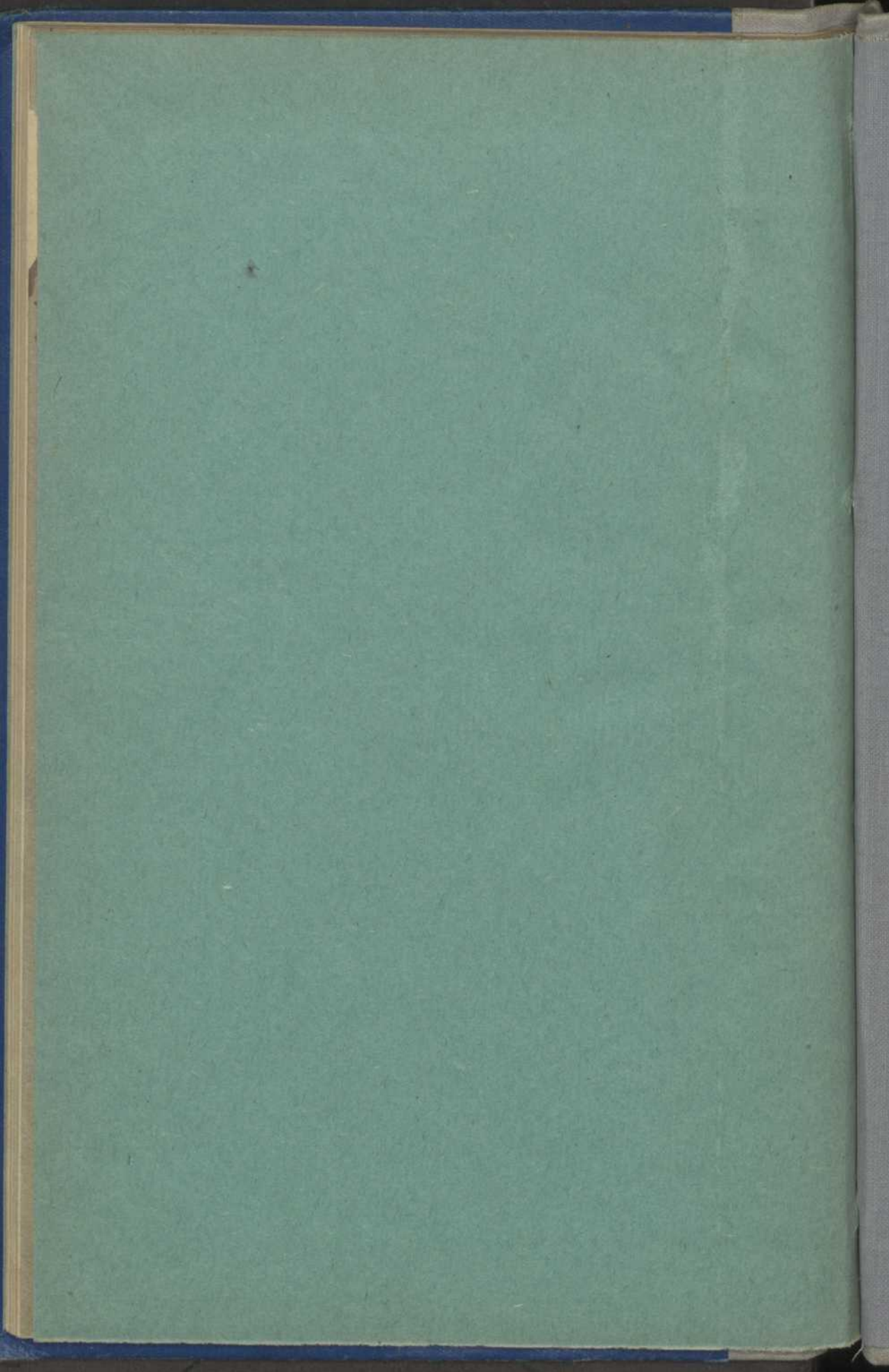
на год—10 руб., на 6 м-цаў—5 руб., на 3 м-цы—2 руб. 50 к.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: у рэдакцыі часоп. „ПОЛЫМЯ“ (Менск, Савецкая, 63); у Цэнтральнай кнігарні Белар. Дзяржаўнага Выдавецтва (Менск, вуг. Ленінскай і Савецкай); ва ўсіх акруговых аддзяленьнях Бел. Дзярж. Выдавецтва; ва ўсіх паштовых аддзяленьнях і ў канторы падпіскі на газэты „Правда“ і „Известия“ (Менск, Савецкая 61), у канторы газэты „Беларуская Віона“ (Менск, Савецкая, 63) і ва ўпаўнаважанымі і селькорамі ва ўсіх раёнах БССР.

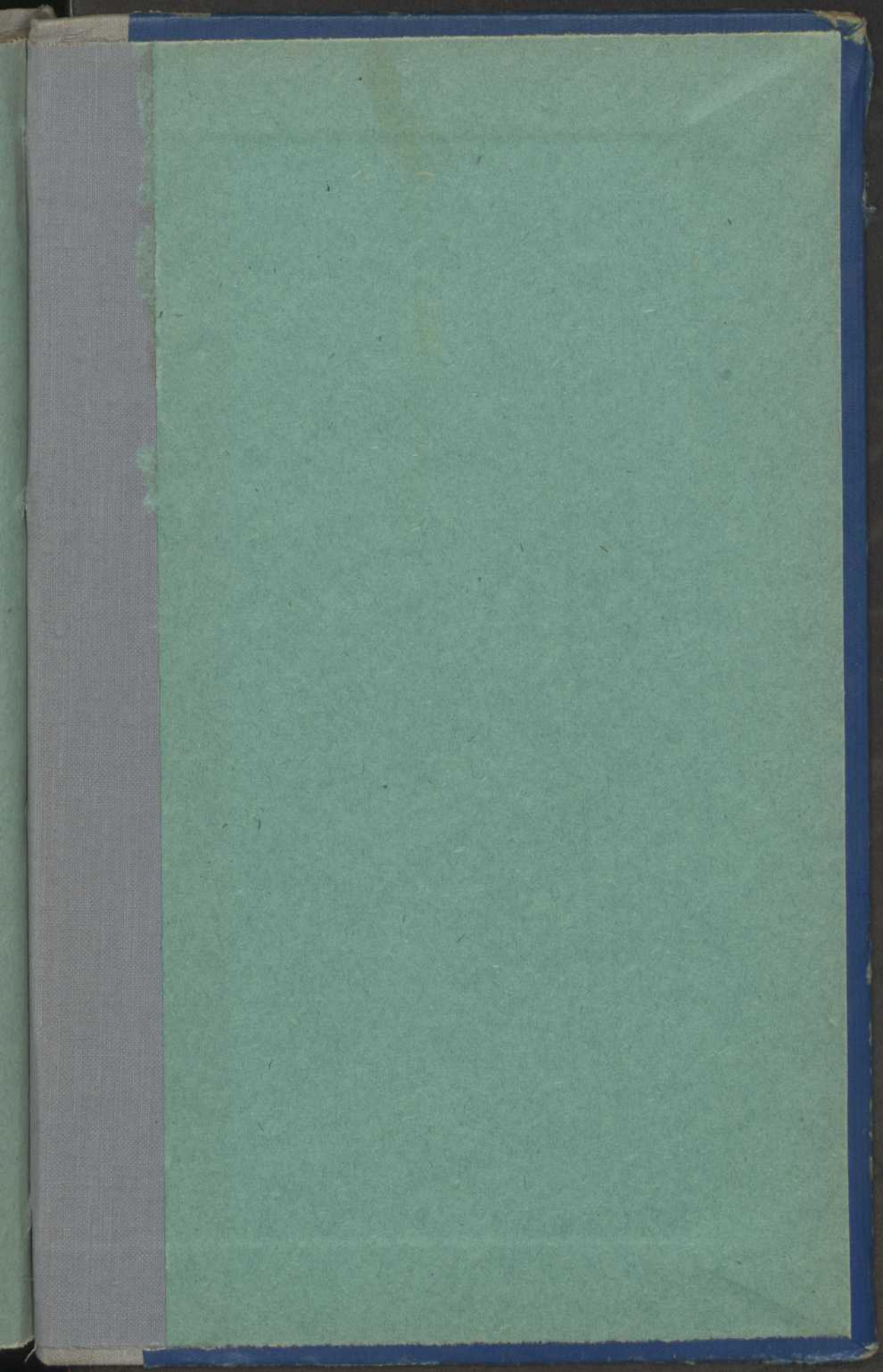
ЦАНА 25 КАП.

848-281

0000000 1965727

V